BRANDON SANDERSON

SLOVA PAPRSKŮ

DRUHÁ KNIHA
ARCHIVU BOUŘNÉ ZÁŘE

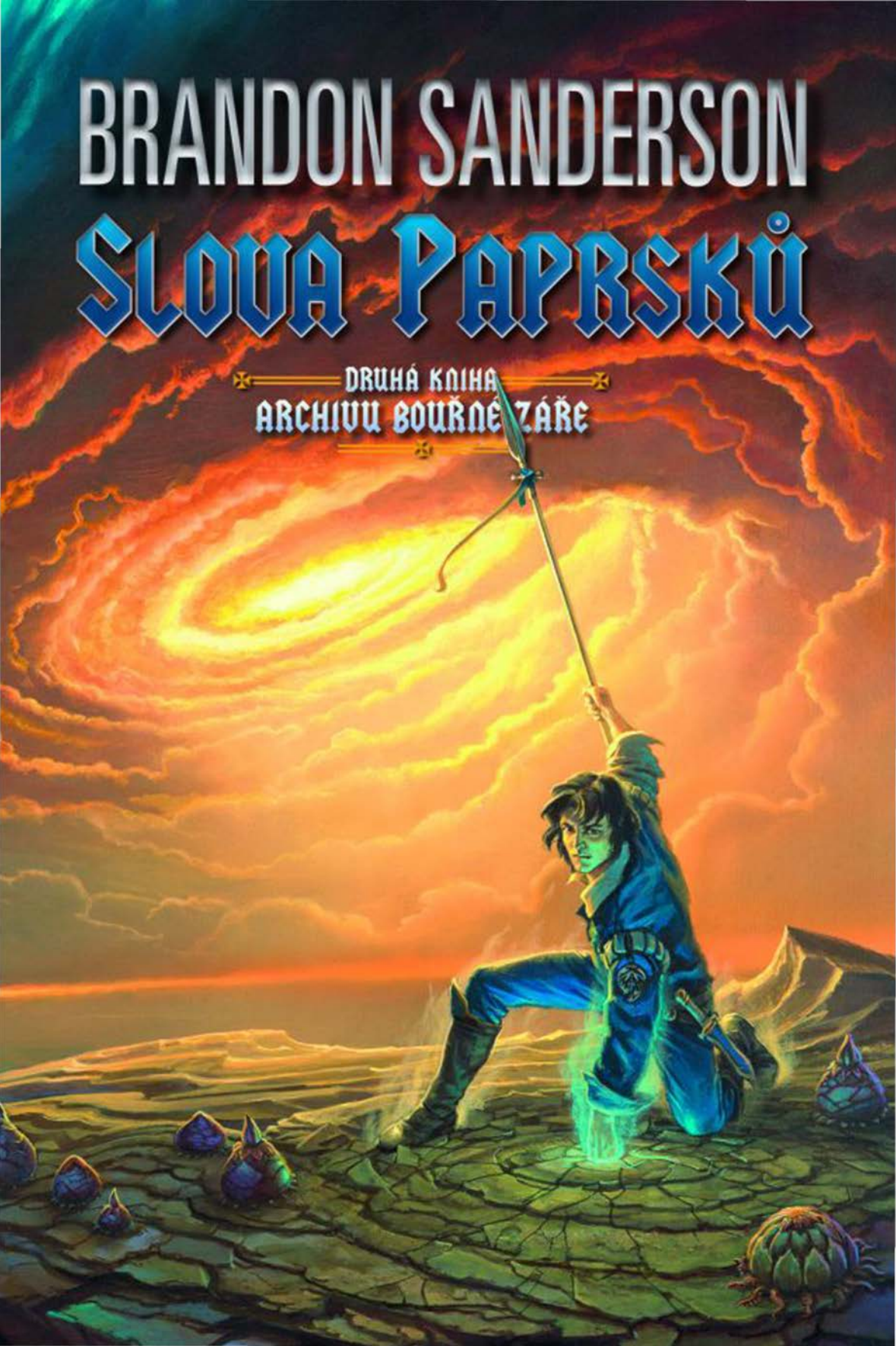

TALPRESS

BRANDON SANDERSON

SLOVA O PAPRSKŮ

DRUHÁ KNIHA
ARCHIVU BOUŘNÉ ZÁŘE

TALPRESS

SLOVA PAPRSKŮ

ROŠÁR

Jižní hlubiny

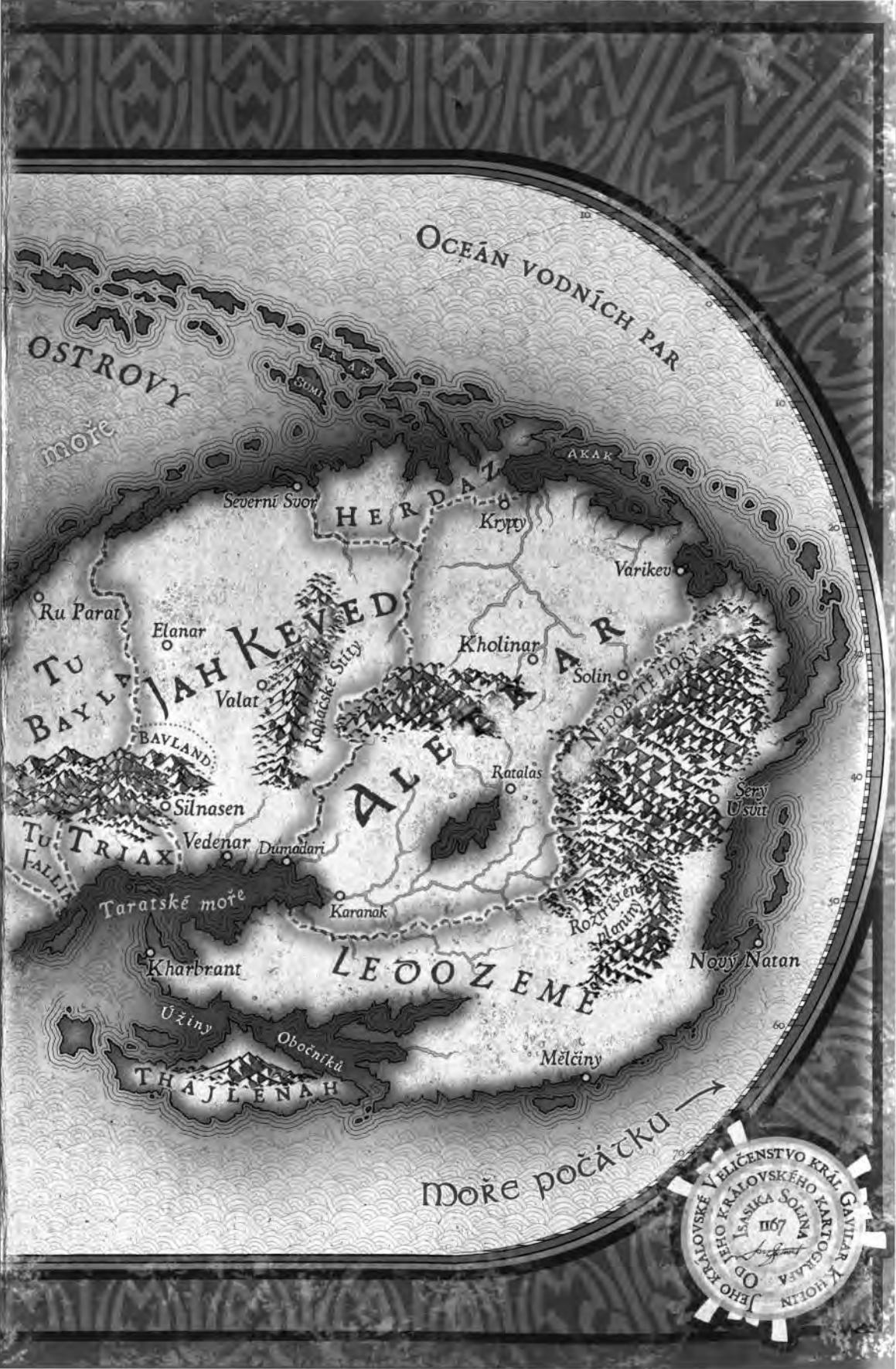

Oceán vodních par
Ostrovy
moře
Akak
Sumi
Akak
Severní Svor
Herdaz
Krypty
Varikev
Ru Parat
Elanar
Jah Keved
Kholinar
Solin
Tu Bayla
Valat
Rohačské Stíty
Alétkar
Nedobyté hory
Bavland
Ratalas
Šery Úsvit
Silnasen
Tu Falli
Triax
Vedenar
Dumadari
Taratské moře
Karanak
Roztříštěné planiny
Nový Natan
Kharbrant
Leoozeme
Úžiny
Obočníků
Mělčiny
Thajlenah
Moře počátku
Jeho královské Veličenstvo král Gavilar Kholin
Od Jeho královského kartografa
Isasika Solina
1167

Copyright © 2014 by Dragonsteel Entertainment, LLC
Translation © 2015 by Milena Poláčková
Cover © 2014 by Michael Whelan
Interior illustrations by Isaac Stewart, Ben McSweeney, and Dan dos Santos.
Všechna práva vyhrazena. Žádnou část této knihy není dovoleno použít
nebo jakýmkoliv způsobem reprodukovat a šířit bez souhlasu nakladatele.

ISBN 978-80-7197-590-8

PŘED ŠESTI LETY

Jasna Kholinová se tvářila, že se na večírku baví, a ani náznakem nedala najevo, že má v úmyslu nechat jednoho z hostů zavraždit.

Procházela nabitým sálem a sledovala, jak víno lidem otupuje jazyky a zatmívá mysl. Její strýc Dalinar byl zrovna v nejlepším. Vstával ze svého čestného místa a křičel na Paršendy, aby přinesli bubny. Jasnin bratr Elhokar vyběhl zakročit – přestože Aleti Dalinarovo vzplanutí zdvořile přehlíželi. Až na Elhokarovu manželku Aesudan, která se upjatě uchichtávala do kapesníku.

Jasna se odvrátila od Dalinarova čestného stolu a šla dál. Čeká ji schůzka s vrahem a kromě toho je ráda, že může z té přeplněné místnosti, obtěžkané nesourodou směsicí parfémů, ven. Na vyvýšeném pódiu proti ohništi hrála skupinka žen na flétny, ale i ta hudba jí už připadala jednotvárná a nudná.

Na rozdíl od Dalinara Jasna přitahovala pozornost. Pohledy hostů se na ni lepily jako mouchy na zkažené maso. Jejich šepot jí připomínal bzučící křídla. Jestli měli Aleti něco ještě raději než víno, pak to byly jedině drby. Všichni čekali, že se Dalinar na hostině opije, ale kdyby se králova dcera doznala ke kacířství? To by bylo něco!

Právě z tohoto důvodu Jasna probírala své pocity.

Prošla kolem delegace Paršendů, kteří se shlukli kolem čestného stolu a mluvili tím svým rytmickým jazykem. Přestože tato hostina byla na jejich počest a na oslavu dohody, kterou podepsali s Jasniným otcem, netvářili se ani slavnostně, ani spokojeně. Vypadali spíš neklidně. Jistě, nejsou to lidé, tak reagují někdy divně.

Jasna by s nimi chtěla mluvit, jenže její schůzka nepočká. Naplánovala si

ji záměrně přesně doprostřed hostiny, až budou lidé nepozorní a opilí. Zamířila ke dveřím a potom se zastavila.

Její stín směřoval na špatnou stranu.

Vydýchaná místnost plná šoupajících podrážek a brebentících hlasů jako by najednou byla daleko. Přímo ze stínu, který zřetelně směřoval ke sferové lampě na nejbližší stěně, se vynořil jasnopán Sadeas. Byl však zabraný do hovoru, tak si ničeho nevšiml. Jasna nemohla od stínu odtrhnout oči – najednou ji polil studený pot, stáhl se jí žaludek a chtělo se jí zvracet. *Už zase!* Hledala kolem sebe další zdroje světla. Hledala důvod. Copak nenajde vysvětlení? Ne.

Stín se k ní apaticky vrátil, uvelebil se jí u nohou a natáhl se na druhou stranu. Pomalu se uklidnila. Hlavně aby si toho nikdo nevšiml!

Naštěstí, jak přehlédla místnost, nezaregistrovala žádný udivený pohled. Lidé spíš věnovali pozornost paršendským bubeníkům, kteří rachotili ve dveřích a hlučně si hledali místo. Všimla si mezi nimi neparšského sluhy v bílém. Pomáhal jim. Že by Šin? To je divné.

Uklidnila se. Co mají tyhle její příhody znamenat? Pověrčiví lidé říkali, že neposlušné stíny nevěstí nic dobrého. Většinou takové řeči rovnou zavrhovala jako nesmysl, jenže na *některých* pověrách přece jen něco je. Musí tomu přijít na kloub.

Když si uvědomila svou studenou lepkavou kůži a chladný pot, který jí stékal po zádech, připadaly jí najednou její srovnané, chladné vědecké myšlenky jako jedna velká lež. Jenže je důležité zachovat si za každých okolností klidnou hlavu. Vyšla dveřmi z vydýchané místnosti na tichou chodbu. Vybrala si zadní vchod, kterým chodívá služebnictvo. Byla to nakonec nejkratší cesta.

Tudy chodili na své pochůzky výše postavení sluhové v černo-bílých uniformách. Ty tu čekala, ale nepředpokládala, že tu potká svého otce. Stál přímo proti ní a tiše se bavil s jasnopánem Meridasem Amaramem. Co tu dělá král?

Gavilar Kholin byl menší než Amaram, ale přesto vedle něho Amaram vypadal přihrbený. Bývalo to pravidlem, protože Gavilar mluvil tiše, takže se jeho společník k němu musel naklonit a dobře poslouchat, aby nepřeslechl nějaké slovo nebo skrytý význam. Na rozdíl od svého bratra to byl pohledný muž. Nosil bradku, která mu lemovala silné čelisti. Měl osobní charisma a naléhavost, kterou podle Jasny zatím žádný životopisec nedokázal postihnout.

Za ním se tyčil velitel královské gardy Tearim. Měl Gavilarův Střeplát. Král ho v poslední době nenosil a svěřoval ho jemu. Tearim měl pověst jednoho z nejlepších duelantů na světě. Král Gavilar nosil místo Střeplátu tradiční slavnostní oděv.

Jasna se ohlédla do hodovního sálu. Kdy z něj otec vyklouzl? *Nedáváš pozor*, napomenula se. *Měla jsi zkontrolovat, jestli je v sále, než jsi z něj vyšla.*

Gavilar si opřel ruku o Amaramovo rameno a mluvil tiše, se zvednutým prstem. Jasna mu nerozuměla.

„Otče?" ozvala se.

Podíval se na ni. „Á, Jasna. Už odcházíš?"

„Ono už není zrovna brzy," odpověděla a ladně plula dál. Bylo jí jasné, že se Gavilar s Amaramem vzdálili, aby si mohli pohovořit v soukromí. „Už nastává ta únavná fáze, kdy je hovor čím dál hlučnější a čím dál otupělejší a přibývá opilých."

„To se ale spoustě lidí líbí."

„Mezi lidmi je bohužel také hodně pitomců."

Otec se usmál. „Je to pro tebe opravdu tak strašné?" zeptal se tiše. „Žít mezi námi a snášet naši průměrnost a prostomyslnost? Cítíš se mezi námi se svou jedinečnou inteligencí opravdu tak osamělá, Jasno?"

Vzala to jako výčitku, kterou to nejspíš skutečně bylo, a bezděky se začervenala. Tohle by jí neudělala ani Navani, její matka.

„Třeba kdyby sis našla příjemnou společnost," pokračoval Gavilar, „tak by se ti na hostinách začalo líbit." Očima zabloudil k Amaramovi, kterého už dlouho pokládal za vhodnou partii pro svou dceru.

To se ovšem nikdy nestane. Amaram se jí letmo podíval do očí a potom zamumlal cosi o tom, že už musí jít, a pospíchal chodbou pryč.

„Čím jsi ho tu pověřil?" zeptala se Jasna. „O co ti to dnes vlastně jde, otče?"

„Samozřejmě o tu dohodu."

Dohoda. Proč mu na ní tak záleží? Ostatní se shodli na tom, že budou Paršendy buď ignorovat, nebo je porazí. Jen Gavilar trval na tom, že se s nimi dohodne.

„Měl bych se vrátit mezi hosty," řekl a pokynul směrem k Tearimovi. Společně odcházeli ke dveřím, kterými sem Jasna vstoupila.

„Otče?" obrátila se za ním. „Co to přede mnou tajíš?"

Otočil se a na okamžik zaváhal a přimhouřil světle zelené oči, důkaz svého urozeného původu. Odkdy je tak kritický? U všech bouří... jako by ho najednou vůbec neznala. Jak moc se změnil za tak krátkou dobu!

Podle toho, jak se na ni díval, se až zdálo, že jí nedůvěřuje. Copak ví o její schůzce s Liss?

Beze slova se otočil a vrátil se do sálu, následován ochrankou.

Co se to tady děje? pomyslela si. Zhluboka se nadechla. Musí do toho přece nějak proniknout. Snad na její tajné schůzky s vrahy nepřišel – ale i kdyby ano, ona si s tím poradí. Určitě pochopí, že někdo musí bdít nad rodinou, když on je stále víc posedlý těmi Paršendy. Otočila se a šla dál. Prošla kolem sluhy. Uklonil se.

Chvíli šla chodbou a zase si všimla, že se její stín chová divně. Rozmrzele vzdychla, když sledovala, jak se táhne ke třem lampám na Bouřnou záři na stěnách. Naštěstí byla zrovna v místě, kde nebývalo moc lidí, a tak si jí nikdo nevšiml.

„No tak," utrousila, „to už by stačilo."

Neměla v úmyslu mluvit nahlas, ale ta slova jí prostě vyklouzla a v tu chvíli se několik vzdálených stínů, které vycházely z křižovatky chodeb kousek před ní, dalo do pohybu. Zatajila dech. Stíny se protáhly a prohloubily. Vytvořily se z nich postavy a rostly a vstávaly.

U všech bouří, já začínám bláznit.

Jeden stín se změnil v člověka černého jako noc, ale na povrchu vrhal odlesky, jako by byl z oleje. Ne, z oleje ne... z nějaké jiné tekutiny naolejované jenom navrchu, takže vypadal ještě temněji a připomínal trochu krystal s lesklými hranami.

Došel k ní a tasil meč.

Zachovej chladnou hlavu a mysli, poručila si Jasna. *Když budeš křičet, stráže stejně nepřijdou včas, a ta postava je evidentně pružnější a rychlejší.*

Zůstala stát a podívala se přízraku do očí. Téměř ho uvedla do rozpaků. Zastavil se. Za ním se ze tmy zhmotnily další postavy. To jejich pohledy na sobě cítila už několik měsíců.

Celá chodba potemněla, jako by se začala potápět a pomalu klesala do tmavých hlubin. Jasnino srdce tlouklo jako o závod a dech se jí zrychloval. Natáhla ruku ke granitové zdi vedle sebe. Hledala něco pevného, čeho by se chytila. Prsty se jí však probořily do kamene, jako by to bylo bláto.

U všech bouří, musí něco udělat. Ale co? Co *může* udělat?

Postava před ní se podívala na stěnu. Lampa nejblíž u Jasny zhasla. A potom...

Potom se všechno kolem rozpadlo. Celý dům se roztříštil na tisíce, na miliony malých sferů, které vypadaly jako korálky. Jasna vykřikla a začala se propadat temnou oblohou dolů. Už nebyla v paláci, byla někde jinde – v jiné zemi, v jiném čase, v jiném... *čemsi.*

Nahoře nad ní se vznášela stále ta temná lesklá postava, vypadala uspokojeně a pomalu vracela meč do pochvy.

Jasna do něčeho narazila – dopadla do oceánu skleněných korálků. Kolem ní pršely další, jako kapky deště, a dopadaly do toho divného moře jako kroupy. Nikdy takové místo neviděla a nechápala, co se to děje a co to znamená. Propadala se stále hloub a přitom rozrážela skleněné korálky do všech stran. Připadalo jí to všechno neskutečné. Nic pod nimi neviděla, jenom se propadala dál a dál tou vířící, dusivou, chrastící masou...

Zemře. Zůstane tu po ní nedokončená práce a nechráněná rodina!

A nikdy se nedozví *ty* odpovědi.

Ne.

Rozháněla se rukama ve tmě a korálky jí klouzaly po kůži, padaly jí za oblečení a prodíraly se jí do nosu, jak se snažila plavat. Nešlo to. Ta hmota pod ní nenadnášela. Zvedla ruku před ústa a snažila se udělat si z dlaní masku a zachytit do ní aspoň trochu vzduchu, aby se mohla nadechnout. Ale korálky se jí kutálely po rukou a tlačily se jí mezi prsty. Padala už pomaleji, jako by byla v jakési viskózní tekutině.

Každý korálek, kterého se dotkla, v ní vyvolal mlhavou představu nějakého předmětu. Dveře. Stůl. Bota.

Korálky se jí dostávaly do úst. Jako by se dokázaly samovolně pohybovat. Udusí ji. Zničí ji. Ne... ne, je to vlastně jinak, ona je nějak *přitahuje*. Měla pocit – nebyla to myšlenka, byl to jen takový dojem – jako by od ní něco chtěly.

Sevřela jeden do dlaně. Vyvolal v ní představu hrnku. Dala něco... dovnitř? Ostatní korálky se kolem ní shlukly, spojily se a trčely jako kameny slepené maltou. Najednou padala ne mezi korálky, ale propadala se obrovskou masou, která držela pohromadě a přeformovala se do tvaru...

Hrnku.

Každý korálek byl jakousi šablonou nebo předlohou, vodítkem pro ostatní.

Pustila korálek z dlaně a ostatní korálky kolem ní se rozdělily. Zoufale kolem sebe tápala. Docházel jí vzduch. Potřebuje něco najít, nějaký způsob, jak přežít, nějaké vodítko! Zoufale roztáhla ruce, aby do nich nabrala co nejvíc korálků.

Stříbrný podnos.

Plášť.

Socha.

Lucerna.

A potom cosi hodně starého.

Cosi těžkopádného a pomalého, ale přesto velmi silného. Palác. Zoufale sevřela korálek a vložila do něj všechnu svou sílu. Mysl měla zamlženou, ale vložila do korálku všechno, co ze sebe ještě byla schopná vydat, a poručila mu, aby stoupl nahoru.

Korálky se daly do pohybu.

Narážely na sebe a hlasitě rachotily, chrastily, skřípěly. Skoro to znělo, jako když se lámou vlny o skálu. A Jasna začala stoupat z hlubin. Nadnášelo ji cosi pevného, co poslouchalo její vůli. Korálky jí narážely na hlavu, na ramena a paže, až se nakonec vymrštila z hladiny skleněného moře a vyhodila do temného vzduchu gejzír dalších korálků.

Klečela na skleněném platu složeném ze spojených korálků. Zvedla jednu ruku, ve které svírala sfer. To on byl jejím vodítkem. Ostatní korálky ji obklopily a spojily se kolem ní do stěn s lampami a křižovatkou chodeb vpředu. Nevypadalo to samozřejmě jako skutečný palác a celé to bylo jen zdání složené z korálků. Ale podoba tam byla.

Neměla už tolik síly, aby dokázala vytvořit celý palác. Vytvořila jen tu jednu chodbu, a to ještě bez střechy – ale měla podlahu, pevnou půdu pod nohama. Zasténala a z úst jí vyletěly korálky a zazvonily o podlahu. Potom se rozkašlala a nadechla se. Po tvářích jí stékaly pramínky potu a spojovaly se na bradě.

Před ní se na platu, které měla pod nohama, vztyčila temná postava. A znovu tasila meč.

Jasna zvedla druhou ruku s korálkem, který v ní prve vzbuzoval představu sochy. Vložila do něj sílu a ostatní korálky se před ní shlukly do tvaru jedné ze soch, které lemovaly část hodovního sálu – do sochy Talenelat'Elina, Heralda války. Vysoký svalnatý muž s obrovským Střepkordem.

Nebyl živý, ale docílila toho, že se začal pohybovat. Zvedl meč z korálků. Pochybovala, že by s ním mohl bojovat. Oblé korálky nemohou imitovat ostří. Přesto ale při pohledu na něj temná postava znejistěla.

Jasna zaťala zuby a zvedla se na nohy. Ze šatů jí opadávaly korálky. Přece tady nebude klečet před tou věcí, nebo co to vlastně je. Postavila se vedle sochy a poprvé si všimla divných mraků nad hlavou. Vytvářely jakousi stuhu nebo cestu, která vedla k obzoru.

Setkala se s pohledem olejovité postavy. Postava se na ni chvíli dívala a potom zvedla dva prsty k čelu a poklonila se, jako by jí prokazovala respekt, až se za ní zavlnil plášť. Ostatní postavy se shlukly za ní a tiše si cosi šeptaly.

Korálkový palác se rozplynul a Jasna se ocitla zpátky na chodbě skutečného paláce. Byl hmotný, kamenný, i když temný, protože Bouřná záře v lampách na zdech došla. Jediné světlo sem přicházelo ze vzdálené chodby.

Přitiskla se na stěnu a zhluboka dýchala. *Tenhle zážitek si musím zapsat*, pomyslela si.

Zapíše si ho a potom o něm bude přemýšlet. Později. Teď chce odtud co nejrychleji pryč. Rozběhla se, ani nevnímala kam, jen aby utekla těm očím, které za sebou stále cítila.

Nepomohlo to.

Nakonec se uklidnila a otřela si kapesníkem pot. *Stínomar*, pomyslela si. *Tak se tomu říká v pohádkách pro děti.* Stínomar, mytologická říše sprenů. Jenže ona mytologii nikdy nevěřila. Určitě najde nějaké vysvětlení, když se důkladně zahloubá do historie. Skoro všechno, co se kdy stalo, už se stalo někdy předtím. To je velká lekce historie a...

U všech bouří! Schůzka!

Rozzlobila se sama na sebe a rozběhla se chodbou. To setkání ji rozptýlilo, jenže přece musí na tu schůzku! Seběhla o dvě poschodí níž a dostala se dál od halasu hostiny a zvuku paršendských bubnů. Ke konci už slyšela jen ty nejostřejší údery.

Vždycky ji překvapovala složitost jejich hudby a vždycky ji to ubezpečovalo v tom, že Paršendi nejsou žádní nekulturní barbaři, za které je mnoho lidí pokládá. Sem na tu dálku jejich hudba zněla znepokojivě a připomínala jí korálky z onoho temného místa, jak o sebe chrastily.

Pro schůzku s Liss si záměrně vybrala odlehlou část paláce. Do zdejších hostinských pokojů nikdo nechodil. Před příslušnými dveřmi postával cizí muž. Uklidnilo ji to. Bude to Lissin nový sluha, to tedy znamená, že Liss ještě neodešla, i když se Jasna zpozdila. Uklidnila se, kývla na stráž – byl to vedenský hrubián se zrzavými vousy – a vešla do místnosti.

Liss vstala od stolu. Byla oblečená jako služebná – v šatech s hlubokým výstřihem – a mohla být aletské národnosti. Nebo vedenské. Nebo bavské. Podle toho, který z akcentů zrovna zdůraznila. Měla dlouhé tmavé vlasy, rozpuštěné, a kyprou, atraktivní postavu, která zdůrazňovala všechno, co zdůraznit měla.

„Jdete pozdě, Jasnosti," řekla.

Jasna neodpověděla. Nadřízená je tady ona, tak není důvod, aby se omlouvala. Místo toho položila cosi na stůl vedle Liss. Malou obálku s pečetí z květopasího vosku.

Zamyšleně na ni položila dva prsty.

Ne. To je unáhlené. Neví, jestli si otec uvědomuje, co má ona za lubem, ale i kdyby si to neuvědomoval, v paláci se děje příliš mnoho věcí. Nechce přece přistoupit k té vraždě, dokud nebude mít větší jistotu.

Naštěstí měla připravený záložní plán. Z tajné kapsy v rukávu vyndala druhou obálku a položila ji na stůl místo té původní. Obešla stůl a sedla si.

Liss si opět sedla a obálku vsunula za výstřih. „Divná noc, Jasnosti," poznamenala, „pro takovýhle čin."

„Já vás najímám zatím jenom jako pozorovatelku."

„Promiňte, Jasnosti, ale člověk obvykle nenajímá vraha jen jako pozorovatele."

„V té obálce máte pokyny, co máte dělat," odpověděla Jasna. „A odměnu. Prozatím. Vybrala jsem si vás proto, že máte se sledováním osob zkušenosti. Víc nechci. Zatím."

Liss se usmála, ale přikývla. „Sledovat manželku dědice trůnu? To ale bude takhle dražší. Určitě ji nechcete rovnou zabít?"

Jasna bubnovala prsty do stolu a až po chvíli si uvědomila, že to dělá do rytmu bubnů, které se ozývají shora. Ta hudba byla tak složitá – stejně jako samotní Paršendi.

V paláci se děje příliš mnoho věcí, pomyslela si. *Musím být opatrná. Velmi opatrná.*

„Přijímám vaši cenu," odpověděla. „Zařídím, aby do týdne byla propuštěna jedna ze služebných švagrové. Vy o to místo požádáte s falešným doporučujícím dopisem. Předpokládám, že jste schopná si ho opatřit. Budete přijata.

A od toho okamžiku ji budete sledovat a všechno mi hlásit. Řeknu vám, kdybych od vás chtěla jiné služby. Budete jednat pouze na můj pokyn. Rozumíte?"

„Je to vaše hra," poznamenala Liss s mírným bavským přízvukem.

Pokud byl rozeznatelný, bylo to jen proto, že to tak chtěla. Liss byla nejlepším vrahem, jakého Jasna znala. Lidé ji nazývali Brek, protože vždycky své oběti vypíchla oči. I když si tu přezdívku sama nevymyslela, hodila se jí, protože měla různá tajemství, která potřebovala skrýt. Mimo jiné nikdo nevěděl, že je žena.

Říkalo se, že Brek vypichuje svým obětem oči na znamení, že je mu lhostejné, jestli jeho oběť patřila k plavookům nebo k temnookům. Ve skutečnosti tím však Liss zastírala další tajemství – nechtěla, aby někdo viděl, že její oběti mají v hlavě prázdné důlky po vyhořelých očích.

„Takže tím je naše schůzka pro dnešek vyřízená," poznamenala Liss a vstala.

Jasna nepřítomně přikývla. V myšlenkách opět zabloudila k tomu sprenovi, s nímž se tento večer setkala. Ta lesklá kůže, barvy tančící po jejím černém povrchu...

Vzpamatovala se a přinutila se myslet na něco jiného. Musí se soustředit na to, co má na práci *teď*. A to je Liss.

Liss se před odchodem zastavila ve dveřích. „Víte, co se mi na vás líbí, Jasnosti?"

„Předpokládám, že to má něco společného s mými kapsami a jejich příslovečnou hloubkou."

Liss se usmála. „To taky, nepopírám, ale vy jste úplně jiná než všichni ostatní plavooci. Když si mě kdokoli z nich najme, tak nad celou tou záležitostí ohrne nos. Všichni jsou hrr do mých služeb, ale sami hezky dávají ručičky dozadu, jako by se jim nelíbilo, že jde o špinavou práci."

„Vražda *je* špinavá práce, Liss. Stejně jako vynášení nočníků. Ale můžu mít přece respekt k člověku, který to dělá, aniž bych obdivovala tu práci jako takovou."

Liss se zašklebila a vrzla dveřmi.

„Venku stojí váš sluha," poznamenala Jasna. „Neříkala jste, že mi ho chcete předvést?"

„Talaka?" zeptala se Liss a podívala se na něj. Byl to Veden. „Jo vy myslíte *tamtoho*. Ne, Jasnosti, toho jsem před časem prodala otrokáři." Udělala lítostnou grimasu.

„Opravdu?" Měla jsem pocit, že jste říkala, že to je nejlepší sluha, jakého jste kdy měla."

„Na sluhu byl až moc dobrej," odpověděla Liss. „Nechme to tak. Šla z něj hrůza, divnej Šin, u všech bouří." Liss se viditelně zachvěla a vyklouzla ven.

„Nezapomeňte na naši první dohodu," volala za ní Jasna.

„Nosím ji pořád v hlavě, Jasnosti." Dveře se zavřely a byla pryč.

Jasna se opřela a sepjala ruce s propletenými prsty. Jejich první dohoda byla, že kdyby kdokoliv nabízel Liss odměnu za vraždu někoho z Jasniny rodiny, Jasna jí zaplatí stejnou částku za jméno člověka, který vraždu žádá.

Liss to udělá. Nejspíš. Stejně, jako by to udělala desítka jiných vrahů, se kterými Jasna někdy jednala. Stálý zákazník je vždycky cennější než náhodný a je přece v Lissině nejvlastnějším zájmu mít styky ve vládních kruzích. V tomto směru tedy byla Jasnina rodina v bezpečí. Pokud ovšem na ni ona sama nenajme vrahy.

Hluboce vzdychla a potom vstala a snažila se ze sebe setřást tíhu, která ji táhla k zemi.

Moment. Neříkala Liss, že ten její bývalý sluha je Šin?

Nejspíš to byla náhoda. Šinů tady na východě moc není, ale čas od času člověk nějakého potká. Ale stejně – Liss mluví o Šinovi a Jasna jednoho potká mezi Paršendy… no, nic za to nedá, když to prověří, i když to znamená vrátit se na hostinu. Tahle noc je *opravdu* nějaká divná a není to jenom tím jejím stínem a tím sprenem.

Jasna opustila malý pokojík v útrobách paláce a vyšla na chodbu. Otočila se ke schodišti. Nahoře najednou utichly bubny, jako když houslím praskne struna. Že by hostina už tak brzy končila? Snad Dalinar neudělal nic, čím by někoho urazil! Ten když se napije vína…

No, v minulosti si Paršendi z jeho urážek nic nedělali, tak si z nich snad nebudou nic dělat ani teď. Vlastně je ráda, že se otec najednou tak soustředí na tu dohodu. Aspoň bude mít příležitost ve volných chvílích studovat paršendské tradice a historii.

Je možné, přemítala, *že by se všichni vědci celá ta léta nechali vést do slepé uličky?*

V hale se rozlehl hovor. Přicházel shora. „Mám starost o Aš."

„Ty máš starost úplně o všechno."

Jasna se zastavila.

„Je to s ní čím dál horší," pokračoval hlas. „To je ale špatně, tak to nemělo být. Nebo je to se mnou taky čím dál horší? Vlastně se tak cítím."

„Sklapni."

„Tohle se mi nelíbí. Udělali jsme špatně. Ta kreatura nosí meč *mýho pána*. To jsme mu neměli dovolit. On –"

Dvojice prošla chodbou a minula Jasnu. Byli to velvyslanci z východu. Jeden z nich byl Aziš s bílým mateřským znaménkem na tváři. Nebo to byla jizva? Když si všimli Jasny, druhý muž – mohl to být Alet – náhle zmlkl. Vyjekl a utíkal dál.

Aziš, celý v černo-stříbrném, se zastavil a přeměřil si ji pohledem od hlavy až k patě. Zamračil se.

„To už hostina skončila?" zeptala se Jasna. Její bratr přece tyhle dva pozval na oslavu společně se všemi významnými cizinci v Kholinaru.

„Ano," odpověděl muž.

Jeho pohled ji zneklidňoval. Nicméně šla dál. *Na tyhle dva* si *ještě musím* posvítit, pomyslela si. Samozřejmě si ověřila, odkud pocházejí, a nezjistila nic významného. Ale přece mluvili o Střepkordu, ne?

„Jdeme!" řekl menší muž, vrátil se a vzal druhého za paži.

Druhý muž se nechal odvléct. Jasna došla až na místo, kde se chodba větvila, a dívala se za nimi.

Namísto bubnů se palácem rozlehl křik.

No, to ne…

Jasna se polekaně otočila, popadla sukni do rukou a utíkala, jak nejrychleji uměla.

Hlavou jí proběhly desítky možných katastrof. Co ještě by se mohlo stát v tuhle prokletou noc, kdy stíny mají vlastní vůli a vlastní otec se na ni dívá s nedůvěrou? Nervy měla napjaté jako struny. Doběhla ke schodům a utíkala nahoru.

Trvalo jí to moc dlouho. Slyšela výkřiky, a když se dostala nahoru, vládl tam chaos. Na jedné straně ležela mrtvá těla, na druhé byla zničená zeď. Jak...

Ta zkáza se táhla až ke dveřím otcových pokojů.

Celý *palác* se třásl a bylo slyšet skřípění.

Ne, ne, ne!

Běžela a cestou viděla na zdech zářezy od Střepkordu.

Prosím!

Mrtvoly s vyhořelýma očima. Těla ležící na podlaze jako odhozené kosti pod stolem v hodovním sále.

To ne!

Vylomené dveře. Otcovy pokoje. Jasna se zastavila a těžce oddechovala.

Ovládej se, ovládej...

Nemůže. Nejde to. Teď ne. Horečně vběhla do pokoje. Kdyby to byl Střeponoš, nedalo by mu nejmenší práci ji zabít. Nedokázala myslet s čistou hlavou. Musí sehnat někoho na pomoc. Dalinara? Ten bude opilý. Tak Sadease.

V místnosti to vypadalo, jako by tudy prošla velebouře. Nábytek na třísky, všude rozlámané dřevo. Dveře na balkon byly dokořán. Kdosi se potácel směrem k nim. Měl na sobě otcův Střeplát. Tearim? Jeho ochranka?

Ne. Měl prasklou helmu. Nebyl to Tearim. Byl to Gavilar. Kdosi na balkoně vykřikl.

„Otče!" volala Jasna.

Gavilar se na okamžik zastavil a ohlédl se. Potom vstoupil na balkon.

Balkon se pod ním utrhl.

Jasna vykřikla a rozběhla se přes místnost k balkonu. Ve dveřích upadla na kolena. Vítr jí cuchal vlasy a rozboural jí účes. Balkon padal dolů i s oběma muži.

Její otec a ten Šin v bílém.

Šin zářil bílým světlem a letěl směrem ke zdi. Dopadl na ni, skulil se a zastavil se. Vstal. Jakási síla ho držela na zdi paláce, takže nespadl. Rozum nad tím zůstával stát.

Otočil se. Tyčil se nad otcem.

Jasna se na to dívala a v žilách jí tuhla krev. Cítila naprostou bezmoc. Vrah se postavil nad otce a klekl si k němu.

Po bradě jí stékaly slzy a kapaly dolů. Vítr je odnášel pryč. Co to tam dělá? Neviděla na ně.

Potom vrah vstal a odcházel. Otcovo tělo zůstalo ležet na zemi. Nabodnuté na dřevěném kůlu. Byl mrtvý – ano, vedle něho se objevil jeho Střepkord, jako vždycky, když jeho držitel zemřel.

„Tolik jsem se snažila…“ šeptala Jasna otupěle. „Všechno jsem dělala jen proto, abych je ochránila…“

Jak? Liss. To udělala Liss!

Ne. Copak jí to zamlžilo rozum? Ten Šin… nepřiznala by se, že jí patřil, kdyby to bylo její dílo. Ona ho přece prodala.

„Litujeme vaší ztráty.“

Prudce se otočila a zamrkala zakalenýma očima. Ve dveřích stáli tři Paršendi, mezi nimi Klade. Na sobě měli své typické oblečení. Úhledně ušité přiléhavé obleky pro muže i ženy, kolem pasu šerpy, volné košile bez rukávů. Volně přehozené pestrobarevné vesty po stranách otevřené. Nerozlišovali oblečení podle pohlaví. Měla pocit, že je ale rozlišují podle postavení, a…

Dost už, snažila se poručit sama sobě. *Přestaň už konečně myslet jako badatelka! Aspoň na jeden den, u všech bouří!*

„Bereme na sebe odpovědnost za jeho smrt,“ pokračoval první Paršend. Byla to žena, Gangna. U Paršendů však byly rozdíly mezi muži a ženami minimální. Už tak nevýrazné poprsí a boky zakrývalo oblečení. Naštěstí se ženy daly rozeznat podle toho, že neměly vousy. Všichni paršendští muži, které kdy viděla, vousy nosili. Měli v nich zavěšené kousky drahokamů a…

DOST.

„Prosím?“ přinutila se vstát. „Proč byste to měli brát na sebe, Gangno?“

„Protože jsme najali toho vraha,“ odpověděla Paršendka melodickým hlasem se silným přízvukem. „Zabili jsme vašeho otce, Jasno Kholinová.“

„Vy…“

Emoce v ní však najednou ochladly, jako když zamrzne řeka v horách. Podívala se na Gangnu a potom na Klada a na Varnaliho. Všichni byli poměrně staří. Všichni byli členy paršendské vládní rady.

„Proč?“ zeptala se šeptem.

„Protože jsme museli,“ odpověděla Gangna.

„*Ale proč?*“ naléhala Jasna a naklonila se k nim. „My jsme za vás bojovali! Držel nepřátele na uzdě! On chtěl *mír*, vy zrůdy! Tak proč jste nás zradili zrovna teď?“

Gangna sevřela rty do úzké linky. Melodie v jejím hlase se změnila. Působila skoro jako matka, když vysvětluje něco složitého malému dítěti. „Protože se váš otec chystal udělat něco velice nebezpečného.“

„Pošlete pro Jasnopána Dalinara!“ ozvalo se venku v chodbě. „Pro věčnou bouři! Dostaly se moje rozkazy k Elhokarovi? *Musíte* zajistit bezpečí korunního prince!“ Do místnosti dovrávoral velkokníže Sadeas a za ním jednotka vojáků. Odulé brunátné tváře se mu leskly potem. Na sobě měl Gavilarovo oblečení, oficiální královské roucho. „Co tu dělají ti divoši? U všech bouří! Odveďte princeznu Jasnu do bezpečí. Udělal to někdo *od nich*!“

Vojáci obklíčili trojici Paršendů. Jasna si jich nevšímala, otočila se a šla k vylomeným dveřím, rukou se opřela o zeď a dívala se na otcovo tělo ležící dole na kamenech a na meč vedle něho.

„Bude válka," řekla šeptem. „A já jí nebudu stát v cestě."

„Rozumíme," řekla vzadu Gangna.

„Ten vrah..." začala Jasna. „On chodil po zdi."

Gangna mlčela.

Celý svět se Jasně otřásl v základech, ale měla pocit, že cosi zachytila. Dnes něco viděla. Něco, co odporovalo rozumu a co by nemělo být možné. Souvisí to nějak s tím zvláštním sprenem? A s těmi skleněnými korálky pod temnou oblohou?

Na tyto otázky musí najít odpovědi, jinak její život ztratí stabilitu. Sadeas se snažil je získat od paršendské delegace. Nezískal. Když se postavil vedle ní a viděl dole tu zkázu, odvalil se z místnosti, křičel na stráže a běžel dolů postarat se o královo tělo.

O několik hodin později bylo zjištěno, že vražda – a doznání tří paršendských vůdců – byla mimo jiné maskováním pro útěk velkého množství Paršendů. Utekli z města a porazili jezdectvo, které za nimi Dalinar poslal. Dalinarovo vojsko přišlo o stovky koní nevyčíslitelné hodnoty i s jezdci.

Paršendští vůdci už víc nepromluvili a neposkytli žádnou stopu k objasnění. Za svůj čin byli oběšeni.

Jasna to všechno přešla bez povšimnutí. Spíše se vyptala strážců, kteří přežili, co viděli. Od Liss se snažila zjistit co nejvíc o vrahovi. Nedostala se však nikam. Liss ho měla jako sluhu jen krátce a tvrdila, že o těch jeho zvláštních schopnostech nevěděla. Jeho předchozího majitele Jasna nevypátrala.

Potom přišly na řadu knihy. Odhodlané a horečné úsilí odvrátit na chvíli pozornost od toho, co se stalo.

Tu noc Jasna na vlastní oči viděla nemožné.

Musí přijít na to, co to všechno znamená.

ČÁST PRVNÍ

Zářící

ŠALÁN • KALADIN • DALINAR

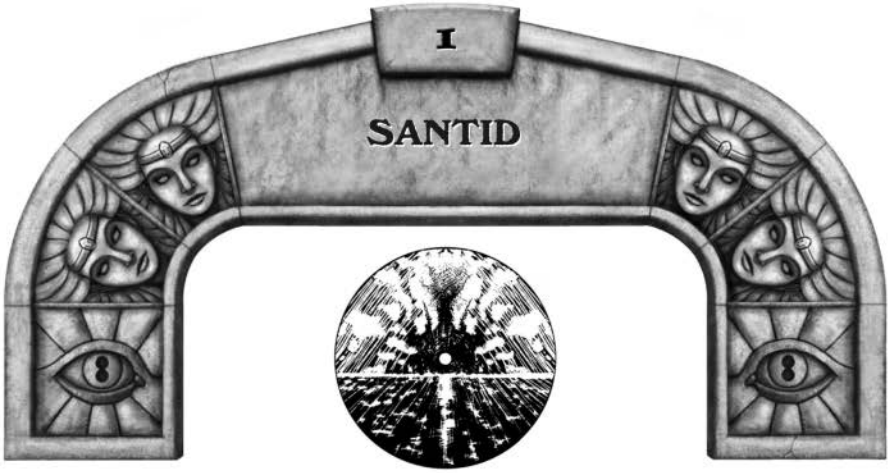

Abych byla upřímná, to, co se stalo v posledních dvou měsících, padá na moji hlavu. Břemeno té vraždy, zkázy, ztráty a bolesti teď nesu na svých bedrech já. Měla jsem to tušit. A měla jsem tomu zabránit.

Z osobního deníku Navani Kholinové, jeseses 1174

Šalán svírala tenký uhel a kreslila sérii paprsků na obzoru. Nebyly to vysloveně sluneční paprsky, ani měsíční. Uhlem nakreslené mraky jako by se shlukovaly kdesi u svého zdroje. A pod nimi moře… Na obrázku nelze to bizarní moře zachytit… Moře plné nikoliv vody, ale korálků z průsvitného skla. Šalán si na to místo vzpomněla a zachvěla se. Jasna o něm ví mnohem víc, než je ochotná říct své svěřence, a Šalán neví, jak se jí ptát. Jak se může člověk dožadovat odpovědí od někoho, koho zradil? Od té události uplynulo sotva pár dní a Šalán si stále nebyla jistá, jak se budou jejich vztahy s Jasnou dál vyvíjet.

Loď se rozhoupala, jak měnila kurs. Nad hlavou se jim třepotaly obrovské plachty. Šalán se musela krytou rukou chytit zábradlí, aby udržela rovnováhu. Kapitán Tozbek říkal, že na to, jak to v tomto místě Úžin Obočníků obvykle vypadá, je moře ještě celkem klidné. Nicméně kdyby se rozbouřilo, bylo by možná lepší, kdyby šla dolů.

Šalán vydechla a snažila se uklidnit. Loď se přestala kymácet. Vál čerstvý vítr a v neviditelných vzdušných vírech poletovali větrní spreni. Vždycky když se moře rozčeřilo, vzpomněla si Šalán na ten divný oceán z těch skleněných korálků…

Znovu se podívala na to, co nakreslila. Ocitla se v tom místě jenom na skok a obrázek zdaleka nebyl dokonalý. Byl…

Zamračila se. Na obrázku najednou vystoupil plastický obrazec – jako reliéf. Co to udělala? Obrazec byl skoro stejně široký jako papír a byl to sled složitých čar s ostrými úhly a opakujícími se tvary, které připomínaly hlavice kopí. Souvisí to s tím, že kreslila ono divné místo, kterému Jasna někdy říká Stínomar? Nejistě sáhla volnou rukou na nepřirozeně vystouplý útvar na papíře.

Obrazec se pohnul. Posunul se po papíře, jako když se posune štěně sekerníka pod pokrývkou.

Vykřikla, vyskočila a upustila skicák. Volné stránky se rozletěly po prknech paluby, některé poletovaly vzduchem. Námořníci, kteří stáli poblíž – Thajleni s dlouhým bílým obočím, které nosili sčesané za uši – přiskočili na pomoc a chytali papíry ve vzduchu, než přeletí přes boky lodě.

„Je vám něco, slečinko?" zeptal se Tozbek a ohlédl se k ní uprostřed rozhovoru s jedním z kolegů. Byl menší zavalité postavy a nosil šerpu a červeno-zlatý kabát s čepicí. Obočí měl vyčesané nahoru a trčelo mu nad očima ve tvaru vějířů.

„Nic mi není, kapitáne," odpověděla Šalán. „Jen jsem se lekla."

Přišel k ní Jalb a podával jí posbírané stránky ze skicáku. „Vaše propriety, milostivá."

Šalán překvapeně zvedla obočí. „Propriety?"

„Jistě," usmál se Jalb. „Trénuju vybranou mluvu. Ono to pomáhá dostat se občas k nějaké té slušnější dámské společnosti. Víte, jak to myslím – prostě madam, která není moc cejtit a má ještě aspoň pár zubů."

„To je milé," poznamenala a vzala si od něj obrázky. „Teda podle toho, co byste viděl pod pojmem milé *vy*." Potlačila potřebu přidat další ironickou poznámku a soustředila se na stoh papírů v ruce. Navrch ležel obrázek Stínomaru. Ten zvláštní reliéfní obrazec už na něm nebyl.

„Co se stalo?" zeptal se Jalb. „Někde vyběhl baheník?" Jako obvykle měl na sobě vestu bez rukávů a volné kalhoty.

„To nic," odpověděla tiše a zasunula papíry do desek.

Jalb jí zasalutoval – aniž by chápala proč – a vrátil se k ostatním námořníkům napínat plachty. Za chvíli už se od nich ozývaly salvy smíchu, a když se na něj podívala, tančili mu kolem hlavy spreni slávy. Vypadali jako malé svítící hvězdičky. Bylo zřejmé, že je hrdý na vtip, který právě udělal.

Usmála se. Měli opravdu štěstí, že se Tozbek v Kharbrantu zdržel. Jeho posádku si oblíbila a byla ráda, že se Jasna rozhodla plout s nimi. Sedla si na bednu, kterou nechal kapitán Tozbek přivázat k zábradlí, aby se z ní mohla po cestě kochat mořem. Musela si dávat pozor na vlny, které by jí mohly zničit výkresy, ale pokud nebylo moře vyloženě rozbouřené, stálo to za to potěšení.

Ze strážního koše se ozval muž, který měl hlídku. Šalán přimhouřila oči a podívala se směrem k němu. Měli na dohled jakousi pevninu a pluli podél ní. Včera kotvili v přístavu a ukryli se v něm před velebouří, která se přehnala

přes moře. Když byl člověk na moři, vždycky se cítil bezpečnější, když měl přístav na dohled – zůstat na otevřeném moři za velebouře by byla jistá smrt.

Ta tmavá skvrna severním směrem byla Ledozem, téměř neobydlená oblast na spodním okraji Rošáru. Směrem na jih tu a tam zahlédla vysoké skály. Tam byl nejbližší pevninou ostrov Thajlenah. Úžina se táhla mezi těmito dvěma břehy.

Muž na hlídce zaznamenal cosi ve vlnách severně od lodě. Pohupovalo se to na hladině a zprvu to vypadalo jako velká kláda. Ale bylo to mnohem větší a širší. Šalán mžourala očima a snažila se rozeznat, co to je. Nakonec se z toho vyklubal klenutý hnědozelený krunýř velký asi jako tři veslice vedle sebe. Když se přiblížili, připlul k nim a chvíli plul s nimi a držel tempo s lodí. Vyčníval nad hladinu asi tak dva metry.

Santid! Šalán se naklonila přes zábradlí a dívala se dolů. Námořníci mezitím vzrušeně brebentili, někteří se přidali k ní a nahýbali se přes zábradlí, aby toho tvora viděli. Santidi byli tak vzácní, že se v některých knihách psalo, že vyhynuli a že zprávy ze současnosti, které se o nich zmiňují, jsou nevěrohodné.

„Vy opravdu nosíte štěstí, slečinko!" poznamenal Jalb, když procházel kolem s provazem v ruce. „Santida jsme neviděli už léta."

„A pořád ho ještě nevidíte," poznamenala Šalán. „Vidíte jen vrchol krunýře." K jejímu zklamání bylo všechno ostatní skutečně ukryto pod vodou. Vidět byly jen stíny čehosi pod hladinou, co mohly být obrovské nohy směřující dolů. Vyprávělo se, že santidi někdy plavou podél lodí celé dny, a když loď dopluje do přístavu, čekají na moři, až z něj vypluje, a provázejí ji dál.

„Víc než krunýř není vidět nikdy," odpověděl Jalb. „Páni, tohle je dobrý znamení!"

Šalán vzala aktovku. Zavřela oči a uložila si do paměti obrázek santida, jak plave vedle lodi, aby ho později mohla v klidu nakreslit.

Ale co vlastně budu kreslit? pomyslela si. *Hroudu na hladině?*

V hlavě jí postupně dozrával nápad. Vyslovila ho nahlas, než si to rozmyslí. „Podejte mi ten provaz," otočila se na Jalba.

„Prosím, Jasnosti?" zarazil se a zůstal stát.

„Na jednom konci udělejte smyčku," pokračovala a spěšně odložila aktovku na bednu, na které seděla. „Potřebuju si prohlídnout toho santida. Jenže já jsem se vlastně ještě nikdy neponořila i s hlavou do moře. Budu pod tou slanou vodou vůbec vidět?"

„Pod vodou?" vypískl Jalb.

„Tak vy nepřivazujete ten provaz?"

„Protože u všech bouří mám všech pět pohromadě! Kapitán by mně napíchnul hlavu na kůl, kdybych..."

„Zavolejte sem ještě jednoho," řekla Šalán a ignorovala jeho poznámku. Vzala provaz a chystala se na něm uvázat smyčku sama. „Spustíte mě dolů a já se podívám, co je pod tím krunýřem. Uvědomujete si, že ještě *nikdy*

nikdo nenamaloval živýho santida? To, co vyplaví voda, už je vždycky v rozkladu. A protože námořníci mají pověru, že lovit santidy nosí smůlu…"

„Taky že nosí!" ohradil se ještě vyšším hlasem. „Já se přece nenechám zabít."

Šalán dokončila smyčku a rozběhla se k boku lodě. Naklonila se přes zábradlí a zrzavé vlasy jí vlály ve větru. Santid byl stále na stejném místě. Jak se drží nad vodou? Nikde nejsou vidět žádné ploutve.

Ohlédla se k Jalbovi, který držel provaz a šklebil se. „Ale Jasnosti. Snad to není odplata za to, co jsem řekl Beznkovi o vašem pozadí? To byla jen legrace, ale dostala jste mě! Já…" odmlčel se, když se jí podíval do očí. „U sta bouří, vy to snad myslíte vážně!"

„Takovouhle příležitost už nikdy nebudu mít. Naladán tyhle zvířata honila celý život a nakonec neviděla ani jedno."

„To je ale bláznovství!"

„Kdepak, to je věda! Nevím, co bude ve vodě vidět, ale musím to zkusit."

Jalb vzdychl. „Máme masky. Ze želvích krunýřů. Mají vpředu skleněný průzory a po stranách těsnění, aby se dovnitř nedostala voda. Když strčíte hlavu pod vodu, tak v tom uvidíte. Používáme to, když potřebujeme v přístavu prohlídnout trup lodě."

„Výborně!"

„Nejdřív se ale musím zeptat kapitána, jestli si ji můžeme vzít…"

Založila ruce: „To je chytrý. Tak jděte."

Stejně by se do ničeho takového nemohla pustit bez kapitánova vědomí.

Jalb se zazubil. „Co se to s váma v tom Kharbrantu stalo? Když jste s námi plula poprvé, tak jste byla taková nesmělá, až měl člověk pocit, že omdlíte při pomyšlení, že jste sama na lodi tak daleko od domova!"

Šalán se zarazila a bezděky se začervenala. „No, možná je to trochu riskantní, viďte?"

„Viset z lodě do vody a strkat do ní hlavu?" poznamenal Jalb. „Jo, kapánek."

„Myslíte… Nešla by ta loď na chvilku zastavit?"

Jalb se dal do smíchu a odběhl promluvit s kapitánem, když z její otázky pochopil, že to skutečně myslí vážně. A myslela.

Co se to se mnou stalo? přemítala.

Odpověď byla prostá. O všechno přišla. Okradla Jasnu Kholinovou, jednu z nejbohatších žen na světě – čímž nejen přišla o příležitost studovat, jak si vždycky přála, ale také odsoudila k záhubě své bratry a dům. Měla pocit naprostého selhání.

Ale dostala se přes to.

I když to nebylo zcela bez újmy. Podkopala Jasninu důvěru a málem opustila vlastní rodinu. I když ta krádež Jasnina proměňovače, který – jak se nakonec ukázalo – byl stejně podvrh, a to, jak málem přišla o život rukou muže, o němž si myslela, že ji miluje…

No, už moc dobře ví, jak zlý někdy dokáže být život. Jako kdyby… kdysi

se bála tmy, ale teď do ní vstoupila. A na vlastní kůži poznala některé z hrůz, které ji tam čekaly. Aspoň ví, jak jsou hrozné.

To jsi věděla vždycky, našeptával jí kdesi hluboko jakýsi hlas. *Vyrostla jsi mezi horory, Šalán. Jenom si na ně nechceš vzpomenout.*

„Tak copak je tohle?" poznamenal Tozbek, když se objevil na palubě s manželkou Ašlv. Měla na sobě sukni a jasně žlutou blůzu. Byla drobná a mnoho toho nenamluvila. Vlasy měla skryté pod šátkem a vidět jí bylo jen dlouhé obočí, které nosila natočené jako lokny podél tváří.

„Slečinko," zeptal se Tozbek, „vy chcete plavat? Nemůžete s tím počkat až do přístavu? Znám několik dobrých míst, kde je voda skoro tak studená jako tady."

„Plavat nechci," odpověděla a začervenala se ještě víc. Do čeho by se oblékla, kdyby měla jít plavat mezi muži? A dělá se to vůbec? „Potřebuju se jenom zblízka podívat tady na našeho průvodce." Ukázala na plovoucí zvíře.

„Ale slečinko, přece víte, že vám něco tak nebezpečnýho nemůžu dovolit. I kdybychom loď zastavili, tak co kdyby vám to zvíře ublížilo?"

„Říká se o nich, že nic nedělají."

„Ale co my víme, když jsou tak vzácní? Navíc jsou v moři i jiná zvířata, která by vám mohla ublížit. Určitě tady rejdí rudovodky a možná už jsme na takové mělčině, že by tu mohli být i kornaci." Zakroutil hlavou. „Bohužel, slečno, nejde to. Nemůžu to dovolit."

Šalán se kousla do rtu. Cítila, jak jí tluče srdce. Byla by ještě naléhala, ale když viděla ten rozhodný pohled v kapitánových očích, vzdala to. „Tak dobře."

Tozbek se usmál. „Vezmu vás na lastury a mušle v přístavu v Amydlatnu, až tam zakotvíme, slečinko. To budete koukat, jakou tam mají sbírku!"

Nevěděla, kde to je, ale podle té hromady souhlásek usuzovala, že to bude na thajlenské straně. Většina měst tu ležela jižním směrem. I když byl Thajlenah skoro stejně studený jako Ledozem, byl hustěji obydlený a lidé tu žili rádi.

Samozřejmě byli Thajleni trochu svérázní. Jak jinak taky popsat Jalbovu zálibu – kterou s ním ale sdíleli i další – chodit venku bez košile, když fouká studený vítr?

Svérázní jsou, ale oni ten nápad potápět se v moři nedostali, připomněla si. Znovu se podívala dolů přes bok lodě, jak vlny omývají vyčnívající krunýř obrovského santida. Co to vůbec je? Velekorýš jako ti děsiví roklebloudi z Roztříštěných Planin? A tělo pod krunýřem má spíš jako ryba, nebo jako želva? Santidi byli tak vzácní a vědci měli tak málo příležitostí pozorovat je na vlastní oči, že se jednotlivé teorie navzájem popíraly.

Vzdychla, otevřela aktovku a začala si rovnat skici. Většinou to byly studie námořníků při různých činnostech kolem plachet. Otec by jí býval nikdy nedovolil strávit celý den tím, že bude sedět a pozorovat bandu temnooků bez košilí.

Zrovna pracovala na skice santida, když se na palubě objevila Jasna.

Stejně jako Šalán měla na sobě havah, což bylo vorinské oblečení osobi-

tého střihu. Dole sahalo až po kotníky a výstřih skoro až pod bradu. Některým Thajlenům – mluvili o tom však jen tehdy, když nebyla na doslech – připadalo příliš prudérní. Šalán s tímto názorem ale nesouhlasila. Nebylo prudérní, bylo elegantní. Hedvábí přiléhalo k tělu, zejména na hrudníku – a z toho, jak si námořníci Jasnu prohlíželi, bylo zřejmé, že je to oblečení lichotivé.

Jasna byla pohledná. Měla oblé křivky a opálenou pleť. Vzorně upravené obočí, namalované jasně červené rty a vlasy vyčesané nahoru a spletené do copu. I když jí bylo dvakrát tolik co Šalán, její zralá krása byla zdrojem obdivu i závisti. Proč tak usiluje o dokonalost?

Jasna pohledy námořníků ignorovala. Ne že by si jich nevšimla. Všimla si vždycky všeho. Ale neměla o ně zájem. Prostě jí nezáleželo na tom, co si o ní muži myslí.

Ne, to není pravda, pomyslela si Šalán, když Jasna prošla kolem ní. *Ona by určitě neztrácela čas česáním a líčením, kdyby jí nezáleželo na tom, jestli si jí někdo všímá.* V tomto směru byla Jasna jednou velkou záhadou. Na jednu stranu badatelka zaujatá pouze svým výzkumem, na druhou stranu si pěstuje eleganci a důstojnost královy dcery a někdy je používá jako zbraň.

„Tady jste," utrousila Jasna, když došla k Šalán. V tu chvíli se po boku lodě vyhoupla vlna a vystříkla na ni. Na hedvábí se jí zaleskly kapky vody. Zamračila se a potom se podívala na Šalán a zvedla obočí. „Tahle loď, jak jste si možná všimla, má dvě velmi pěkné kajuty, které jsem pro nás za nemalý peníz najala."

„Ano, ale jsou uvnitř."

„To místnosti obvykle bývají."

„Já jsem ale uvnitř strávila většinu života."

„A strávíte mnohem víc, pokud chcete být badatelka."

Šalán se kousla do rtu a čekala na pokyny, které přijdou. Kupodivu nepřišly. Jasna kývla na kapitána Tozbeka, aby přišel k nim. Přišel poníženě s čepicí v ruce.

„Ano, Jasnosti?"

„Chtěla bych ještě jedno tohle... sedadlo," odpověděla Jasna a ukázala na Šaláninu bednu.

Tozbek poslal jednoho ze svých mužů pro druhou bednu. Než se jí Jasna dočkala, kývla na Šalán, aby jí podala své výkresy. Prohlížela si skicu santida a potom se podívala přes zábradlí dolů. „Není divu, že kolem toho námořníci tolik nadělají."

„Nosí štěstí, Jasnosti, tak to je přece pro štěstí naší plavby, ne?"

„Já si svůj příděl štěstí vyberu, Nanhele Eltorve," odpověděla. „Děkuju za to sedadlo."

Námořník se nemotorně uklonil a odešel.

„Vy si myslíte, že je to banda pověrčivých bláznů," poznamenala Šalán tiše a dívala se za nimi.

„Jak jsem si všimla," odpověděla Jasna, „jsou to muži, kteří našli v životě smysl a teď z něho čerpají prosté potěšení." Vzala další obrázek. „Mnoho lidí si tolik ze života ani vzít neumí. Kapitán Tozbek si drží dobrou posádku. Udělala jste moudrou věc, že jste mi ho doporučila."

Šalán se usmála. „Vy jste mi ale neodpověděla."

„Na nic jste se mě neptala," řekla Jasna. „Tyhle skici jsou zdařilé, Šalán. Ale neměla jste náhodou číst?"

„Já... jsem se nějak nedokázala soustředit."

„A tak jste vyšla nahoru na palubu," pokračovala za ni Jasna, „malovat mladé muže, jak pracují, bez košilí do půl těla nazí. Vy jste si myslela, že vám to pomůže se soustředit?"

Šalán se začervenala. Jasna se zastavila u jednoho z výkresů. Šalán trpělivě seděla – v tom měla dobrý trénink od otce – dokud Jasna nezvedla oči od obrazu k ní. Byl to samozřejmě obraz Stínomaru.

„Respektovala jste můj příkaz znovu už tuto říši nenavštěvovat?" zeptala se.

„Ano, Jasnosti. Ten obraz jsem namalovala podle paměti z toho prvního... průšvihu."

Jasna odložila obraz. Šalán měla pocit, že má ve tváři jakýsi zvláštní výraz. Že by přemýšlela, jestli může Šalán věřit?

„Vám to nejde z hlavy, co?" poznamenala Jasna.

„Ano, Jasnosti. Nejde."

„Tak bych vám to asi měla vysvětlit, viďte? "

„Opravdu byste byla ochotná?"

„Nemusíte to říkat tak překvapeně."

„Musí na tom asi dost záležet," řekla Šalán. „Jak jste mi to zakázala... tak jsem si myslela, že všechno, co se toho místa týká, je tajné. Přinejmenším pro lidi mého věku."

Jasna se ušklíbla. „Ověřila jsem si, že zakázat mladým lidem přístup k informacím znamená riskovat, že se dostanou do ještě větších problémů, než když jim ty informace dáte. Na tom vašem experimentování je vidět, že už jste do toho jednou vletěla po hlavě – jako já sama před vámi. Mám vlastní bolestnou zkušenost s tím, jak nebezpečný Stínomar může být. Kdybych vás nechala v nevědomosti, tak bych potom musela dávat vinu jedině sobě, kdybyste se tam nechala zabít."

„Takže vy byste mi to byla řekla, i kdybych se na to zeptala už dřív?"

„Asi ne," připustila Jasna. „Potřebovala jsem vědět, do jaké míry jste ochotná mě poslechnout. Tentokrát."

Šalán se zatvářila sklesle a potlačila nutkání podotknout, že dokud byla poslušná a pilná svěřenka, Jasna jí neříkala zdaleka tolik věcí, co teď. „Tak co je to teda... za místo?"

„Ono to vlastně není místo," začala Jasna. „Ne v tom smyslu, co my za místo pokládáme. Stínomar je tady všude okolo nás, přímo v tuto chvíli. Všechny věci, které existují tady, existují v určité formě i tam."

Šalán se zamračila. „Já tomu…“

Jasna zvedla prst na znamení, že má mlčet. „Všechny věci mají tři komponenty: duši, tělo a ducha. To místo, co jste viděla, Stínomar, je to, čemu říkáme Království Ducha neboli Kognitivní říše. Tady všude kolem sebe vidíte fyzický svět. Toho se můžete dotýkat, vidíte ho, slyšíte ho. Takhle vnímá svět vaše fyzické tělo. No, a Stínomar je svět vašeho kognitivního já – tak vnímá svět vaše podvědomí. Toho se dotýkáte skrytými smysly, intuitivně na okamžik opouštíte logiku, tvoříte si naděje. Vy, Šalán, pravděpodobně právě těmito zvláštními smysly tvoříte.“

Loď vjela do rozbouřených vln a voda jí šplouchala o příď. Šalán si otřela kapku slané vody z tváře a přemýšlela o tom, co Jasna právě řekla. „Ono mi to ale skoro *vůbec* nedává smysl, Jasnosti.“

„V to jsem doufala,“ odpověděla Jasna. „Mně trvalo šest let, než jsem trochu pronikla do toho, co je Stínomar, a přesto si někdy sama nejsem jistá, co si o něm mám myslet. Budu vás tam muset několikrát doprovodit, než aspoň trochu proniknete do toho, jaký má tohle místo skutečný význam.“

Jasna při těch slovech udělala grimasu. Šalán vždycky překvapovalo, když u Jasny viděla nějaký výraz emoce. Emoce jsou přece něco tak hluboce lidského a Šalán viděla v Jasně Kholinové spíš skoro bohyni. Což tedy, doslova vzato, je zvláštní pohled na zarytou ateistku.

„Poslouchejte mě,“ řekla Jasna. „Už z toho, jak o tom mluvím, vidíte, že tomu sama nerozumím. Řekla jsem vám, že Stínomar není místo, ale přesto ho sama místem nazývám. Mluvím o tom, že ho navštívíme, ale přitom je všude tady kolem nás. Nám prostě chybí ta správná terminologie, jak o něm diskutovat. Tak to zkusíme jinak.“

Vstala a Šalán ji rychle následovala. Prošly kolem zábradlí na palubě. Loď se jim houpala pod nohama. Námořníci jim uhýbali z cesty a klaněli se. K Jasně vzhlíželi se stejnou úctou, s jakou by vzhlíželi ke králi. Jak to dělá? Jak může ovládat všechny kolem sebe, aniž by pro to něco viditelně udělala?

„Podívejte se dolů do vody,“ řekla Jasna, když došly na příď. „Co vidíte?“

Šalán se zastavila u zábradlí a dívala se do modrých vln, které se rozbíjely o příď a stříkaly do stran jako bílá pěna. Tady byla dobře vidět hloubka – neproniknutelná plocha rozpínající se nejen do dálky, ale i dolů.

„Vidím věčnost,“ odpověděla Šalán.

„Takhle by to řekl umělec,“ poznamenala Jasna. „Plujeme přes hlubiny, které neznáme. Pod těmi vlnami je čile se hemžící neviditelný svět.“

Jasna se naklonila přes zábradlí a chytila se ho volnou rukou. Krytou ruku měla zahalenou v rukávu. Podívala se před sebe. Ne do hloubky, ani k pevnině, která se táhla v dálce po severním i jižním obzoru. Podívala se k východu. Tam, odkud přicházejí bouře.

„Tam je celý svět, Šalán,“ pokračovala. „Jenže naše mysl jen tak klouže po jeho povrchu. Svět hlubokých myšlenek. Svět *tvořený* hlubokými myšlenkami. Když vidíte Stínomar, tak do těchto hlubin vstupujete. Je to pro

nás svým způsobem cizí svět, i když jsme ho vlastně sami stvořili. S určitou pomocí."

„Co jsme udělali?"

„Co jsou spreni?" položila jí Jasna otázku.

Otázka Šalán trochu vyvedla z míry, ale na Jasniny provokativní otázky už byla zvyklá. Dlouze se zamyslela a uvažovala o odpovědi.

„Nikdo neví, co jsou spreni," odpověděla Šalán. „Různí filozofové mají různé názory na to, jak –"

„Ne," řekla Jasna. „Co *jsou*?"

„Já..." Šalán se podívala na dvojici větrných sprenů, která jim kroužila nad hlavou. Vypadali jako tenké světelné stuhy, tlumeně zářili a tančili kolem sebe navzájem. „Jsou to živé myšlenky."

Jasna sebou trhla.

„Co?" Šalán nadskočila. „Je to špatně?"

„Ne," odpověděla Jasna. „Máte pravdu." Přimhouřila oči. „Domnívám se, že spreni jsou prvky Kognitivní říše, které pronikly do fyzického světa. Jsou to myšlenky, které získaly náznak vědomí – možná to způsobili lidé.

Vezměte si třeba muže, který se často rozčiluje. Představte si, jak jeho přátelé a rodina začnou o tom jeho vzteku mluvit jako o něčem zosobněném, o čemsi, co ho vždycky posedne, prostě o něčem *vnějším*, co už existuje nezávisle na něm. Lidi rádi personifikují. Třeba o větru mluvíme, jako kdyby měl svou vlastní vůli.

Spreni jsou právě ty myšlenky – částečky kolektivní lidské zkušenosti, nějakým způsobem oživlé. To se děje nejdřív ve Stínomaru, protože ten je *jejich* místem. I když jsme ho vytvořili my, oni mu dali podobu. Oni v něm žijí, oni tam vládnou ve svých městech."

„Ve *městech*?"

„Ano," pokračovala Jasna a dívala se na oceán. Vypadala ustaraně. „Spreni jsou neuvěřitelně různorodí. Někteří jsou chytří stejně jako lidé a vytvářejí si města. Jiní jsou jako ryby a prostě jenom plují po proudu."

Šalán přikyvovala. I když jí dělalo potíže Jasnu sledovat a chápat, o čem mluví, nechtěla ji přerušovat.

Tyhle informace *potřebuje*, přesně po nich baží. „A souvisí tohle nějak s tím, co jste objevila? O těch parších, o Pustonoších?"

„Na to jsem ještě nepřišla. Spreni nejsou vždycky nápomocní. Někdy sami nevědí. A někdy mi nedůvěřují, protože jsme je zradili."

Šalán se zamračila a podívala se na ni. „Zradili?"

„To mi vyprávěli oni," odpověděla Jasna. „Ale nechtějí mi říct, jak jsme je zradili. Porušili jsme nějaký slib a tím jsme se jich velmi dotkli. Myslím, že dokonce někteří kvůli tomu zemřeli, i když si neumím představit, jak může zemřít myšlenka." Otočila se k Šalán a ve tváři měla slavnostní výraz. „Já vím, že je toho na vás moc. Tohle všechno se budete muset naučit, pokud mi máte pomoct. Pořád ještě chcete?"

„Mám na vybranou?“

Jasna se sotva znatelně pousmála. „Pochybuju. Umíte proměňovat, aniž byste k tomu něco potřebovala – bez pomoci i bez fabriálu. Jste jako já.“

Šalán se dívala do vln. Je jako Jasna. Co to vlastně znamená? Proč –

Strnula a zamžourala očima. Na okamžik měla pocit, že znovu vidí ten obrazec, který se vynořil z jedné její kresby. Tentokrát ho viděla na vodě – objevil se na vrcholu vlny.

„Jasnosti…“ řekla a položila ruku na Jasninu paži. „Zdálo se mi, že vidím něco na vodě. Zrovna teď. Takový obrazec z čar, trochu něco jako bludiště.“

„Ukažte mi kde.“

„Bylo to na jedné vlně, ale už mi to uteklo. Ale mám pocit, že jsem to viděla už předtím. Na jednom svém obrázku. Znamená to něco?“

„Určitě. Musím se přiznat, Šalán, že mě začíná děsit ta náhoda, která nás svedla dohromady. Je to podezřelé.“

„Jasnosti?“

„Mají v tom prsty…“ pokračovala Jasna. „Přivedli vás za mnou a pořád vás sledují, jak se zdá. Takže ne, Šalán, na vybranou opravdu nemáte. Vracejí se věci, které bývaly za dávných dob, a myslím, že to nevěstí nic dobrého. Je to jako nějaký sebezáchovný mechanismus. Ti spreni tuší hrozící nebezpečí, a tak se k nám vracejí. My se teď musíme soustředit na Roztříštěné Planiny a na pozůstatky Urithiru. Bude trvat ještě hodně dlouho, než se dostanete zpátky domů.“

Šalán mlčky přikyvovala.

„Vám to dělá starost,“ poznamenala Jasna.

„Ano, Jasnosti. Moje rodina…“

Připadala si jako zrádkyně, že nechala bratry, kteří na ní záviseli, na holičkách. Napsala jim a všechno vysvětlila, aniž by zabíhala do detailů – že se jí nepodařilo ukrást proměňovač a teď že musí zůstat a Jasně pomáhat v práci.

Balatova odpověď byla v podstatě pozitivní. Napsal jí, že je rád, že aspoň někdo unikl před osudem, který dům postihne. Že oni tři – Šalánini bratři a Balatova snoubenka – jsou odsouzeni k záhubě.

Možná má pravdu. Zlomí je nejen otcovy dluhy, ale je tu ještě ten rozbitý proměňovač. Ti lidé, kteří mu ho dali, ho chtějí zpátky.

Šalán byla ale přesvědčená, že Jasnino pátrání je velmi důležité a naléhavé. Brzy se vrátí Pustonoši a opravdu to není jenom nějaká neurčitá hrozba z pohádek pro děti. Žijí mezi lidmi už po staletí. Ti pokorní, ponížení paršové, kteří pracují jako perfektní sluhové a otroci, jsou ve skutečnosti nositeli zhouby.

Zabránit té katastrofě, kterou by znamenal návrat Pustonošů, je přednější dokonce i než ochrana rodinného majetku. Přestože je bolestné si to přiznat.

Jasna ji studovala „Pokud jde o vaši rodinu, Šalán, tak už jsem podnikla určité kroky.“

„Kroky?“ zarazila se Šalán a držela stále ruku na Jasnině paži. „Vy jste pomohla mým bratrům?“

„Svým způsobem,“ odpověděla Jasna. „Bohatství tento problém samo nevyřeší, předpokládám, ale přesto jsem nechala vaší rodině poslat malý dárek. Podle toho, co jste říkala, mají problémy vaší rodiny dvě příčiny. Za prvé od vás chtějí krveduchové zpátky proměňovač, který jste rozbili. A za druhé, dům zůstal v izolaci bez spojenců a hluboce zadlužený.

Jasna vytáhla list papíru. „Tohle,“ pokračovala, „je záznam konverzace, kterou jsem vedla dnes ráno s matkou přes spřež.“

Šalán přelétla papír očima a všimla si Jasnina vysvětlení rozbitého proměňovače a žádosti o pomoc.

To se stává častěji, než bys řekla, odpověděla Navani. *Nejspíš tam bude problém v uchycení lůžek pro kameny. Přines mi to a podíváme se na to.*

„Moje matka,“ pokračovala Jasna, „je známá fabriálistka. Myslím, že ten proměňovač dokáže opravit. Pak ho pošleme vašim bratrům, aby ho vrátili majitelům.“

„To opravdu můžete udělat?“ zeptala se Šalán. Během plavby si opatrně dohledala informace o sektě ve snaze pochopit otce a jeho motiv. Jasna tvrdila, že o tom ví velmi málo, v podstatě jen to, že jim jde o její práci a jsou ochotni pro to i zabít.

„Samozřejmě nechci, aby se k tak cenné věci dostali,“ řekla. „Ale teď nemám čas chránit vaši rodinu jinak. Tohle je schůdné řešení za předpokladu, že vaši bratři dokážou celou situaci ještě nějaký čas zdržovat. Ať řeknou pravdu, když to bude nutné – že jste za mnou přijela, protože jste věděla, že jsem badatelka, a požádala mě, abych vám proměňovač opravila. Třeba je to na chvíli uchlácholí.“

„Děkuju vám, Jasnosti.“ U sta bouří! Kdyby byla Jasně hned na začátku vyklopila, o co jí jde, jak mohlo být všechno mnohem jednodušší! Podívala se znovu na papír, protože si všimla, že záznam ještě pokračuje.

Pokud jde o tu druhou věc, psala Navani, *ten návrh se mi velmi líbí. Myslím, že se mi podaří Adolina přimět k tomu, aby o tom aspoň uvažoval, protože jeho poslední vztah vzal tento týden nečekaně rychlý konec – což u něj ovšem není nic překvapivého.*

„Co je ta druhá věc?“ zeptala se Šalán, když zvedla oči od papíru.

„Uchlácholit krveduchy samo o sobě k záchraně vašeho domu nestačí,“ řekla Jasna. „Máte moc velké dluhy a váš otec si znepřátelil příliš mnoho domů. Tak jsem zajistila pro váš dům vlivného spojence.“

„Spojence? A jak?“

Jasna se zhluboka nadechla a na okamžik zaváhala. „Podnikla jsem kroky k tomu, abyste se zasnoubila s jedním z mých bratranců, se synem Dalinara Kholina. Jmenuje se Adolin. Je pohledný a je mistr společenské konverzace.“

„Zasnoubit se? Vy jste mu nabídla mou ruku?“

„Já jsem učinila první krok,“ odpověděla Jasna tak zaujatě, jak ji Šalán už

dlouho neslyšela mluvit. „I když mu někdy chybí trocha předvídavosti, je to mladík se srdcem na pravém místě – stejně jako jeho otec. Ten je asi nejlepší člověk, jakého jsem kdy v životě potkala. Adolin je pokládán za nejlepší partii v Aletkaru a moje matka už si dlouho přeje, aby se oženil."

„Zasnoubení!" opakovala tiše Šalán.

„Ano. Je to pro vás příliš stresující?"

„Je to úžasné!" vykřikla Šalán a sevřela Jasninu paži pevněji. „Všechno bude najednou strašně jednoduchý! Když budu manželka tak vlivného člověka... Pro Bouřepána! To si o nás v Jah Kevedu nikdo nedovolí ani zavadit. To by vyřešilo strašně moc věcí. Jasnosti, vy jste génius!"

Jasně se viditelně ulevilo. „No, jistě, je to praktické a schůdné řešení. Jen jsem si říkala, jestli vás to neurazí."

„Proč by mě to mělo u sta hromů urazit?"

„Protože sňatek s sebou nutně nese omezení svobody," dodala Jasna. „A kdyby ani to nevadilo, tak proto, že jsem jednala, aniž bych s vámi všechno předem prodiskutovala. Ale potřebovala jsem nejdřív zjistit, jestli je to vůbec možné. Potom už šlo všechno rychleji, než jsem čekala, protože to vzala do ruky má matka. Navani má občas... tendenci přebírat iniciativu."

Šalán si nedovedla představit, že by někdo dokázal přebírat iniciativu víc než Jasna. „Pro Bouřepána! Vy jste se bála, že se *já* urazím? Jasnosti, já jsem strávila celý život zamčená na otcově usedlosti – vyrostla jsem v poměrech, kdy se očekávalo, že mi manžela vybere on."

„Ale otec už vás ve své moci nemá."

„Ano, a moje vlastní volba byla *opravdu* dokonalá – byl to nejen horlivec, ale ještě tajný vrah."

„A vás to tedy opravdu netrápí?" podivila se Jasna. „Představa, že budete podléhat druhé osobě, a navíc muži?"

„Přece mě neprodáváte do otroctví," rozesmála se Šalán.

„No, to snad ne," Jasna zakroutila hlavou, už opět vyrovnaná. „Dobře, napíšu Navani, že se vztahu nebráníte a zanedlouho můžeme udělat podmínečné zásnuby."

Podmínečné zásnuby, pojem z vorinské terminologie. Bude tedy zasnoubená, ale zatím bez právních důsledků, dokud se nepodepíše oficiální zásnubní smlouva a nepotvrdí ji horlivci.

„Adolinův otec řekl, že syna nebude k ničemu nutit," vysvětlovala Jasna, „ale Adolin je momentálně volný a podařilo se mu urazit další mladou dámu. Kromě toho by byl Dalinar radši, kdybyste se dřív, než se uskuteční cokoli oficiálního, setkali osobně. Na politické scéně došlo k posunu... týká se to Roztříštěných Planin. Strýc utrpěl obrovské ztráty. Což je mimo jiné další důvod, abychom se tam snažily co nejrychleji dostat."

„Adolin Kholin," opakovala si Šalán šeptem a přitom napůl poslouchala Jasnu. „Duelant. Vynikající duelant. A navíc Střeponoš."

„Takže jste skutečně poctivě prostudovala, co jsem vám dala o svém otci a o naší rodině."

„Ano – ale věděla jsem o vaší rodině ještě předtím. Aleti jsou vždycky středem pozornosti. I dívky z obyčejných venkovských rodin znají jména aletských princů." A lhala by, kdyby chtěla popírat své mladické sny o tom, že by někdy v životě některého potkala. „Ale Jasnosti, jste si jistá, že je to rozumné? Myslím tím skutečnost, že nejsem zrovna partie v popředí zájmu."

„No, ano. Asi by byla vhodnější partií dcera některého z velkoknížat. Jenže jak se zdá, Adolinovi se podařilo postupně všechny urozené dámy patřičného postavení urazit. On je totiž takový, řekněme, trochu zbrklý, pokud jde o vztahy. Ale nic, s čím byste si neporadila, tím jsem si jistá."

„Pro Bouřepána!" utrousila Šalán a nohy se jí podlomily. „On je dědic velkoknížectví. A v přímé linii následníků trůnu!"

„Třetí v pořadí," upřesnila Jasna, „za malým synem mého bratra a strýcem Dalinarem."

„Jasnosti, musím se zeptat – proč zrovna Adolin? Proč ne ten mladší syn? Já – já Adolinovi nemám co nabídnout. Ani vašemu domu."

„Naopak," namítla Jasna. „Pokud jste opravdu to, co si myslím, tak mu můžete nabídnout něco, co mu nemůže nabídnout nikdo jiný. Něco mnohem důležitějšího než bohatství."

„A co tedy podle vás vlastně jsem?" zeptala se Šalán šeptem a podívala se Jasně do očí – poprvé jí položila otázku, kterou si až dosud položit nedovolila.

„Zatím jste jen příslibem," odpověděla Jasna. „Jako kukla, která v sobě může skrývat něco nádherného. Když se kdysi spojili lidé a spreni, existovaly ženy, které tančily po obloze, a muži, kteří dokázali zničit kámen pouhým dotekem."

„Ztracené Paprsky. Zrádci lidstva." Nedokázala to všechno pochopit. Bylo toho příliš – zasnoubení, Stínomar a ten spren a teď tohle, tajemný osud. Tušila to. Ale vyslovit to nahlas...

Sedla si. Nedbala na to, že má mokré šaty, a opřela se zády o hrazení. Jasna jí dala čas, aby se mohla trochu vzpamatovat, a proti všemu očekávání si sedla k ní. Udělala to však mnohem graciézněji, srovnala si šaty pod nohy a sedla si bokem. Obě přitahovaly pohledy posádky.

„Oni mě rozcupujou na kousky," poznamenala Šalán. „Aletský dvůr. Je to ten nejdravější dvůr na světě."

Jasna se ušklíbla. „To je jen jedna velká bublina, Šalán. Já vás naučím, jak v tom chodit."

„Já ale nikdy nebudu jako vy, Jasnosti. Vy máte moc, autoritu, bohatství. Vždyť se podívejte, jak vás respektujou námořníci."

„A dávám snad teď nějak najevo moc, autoritu nebo bohatství?"

„Zaplatila jste za cestu?"

„A vy jste na téhle lodi nezaplatila za několik cest? Oni se k vám chovali jinak než ke mně?"

„Jistě. Oni mě mají rádi, to ano, ale nemám vaši důstojnost, Jasno. Vaši váhu."

„Budu předpokládat, že vaše slova neměla žádnou souvislost s mou tělesnou schránkou," odpověděla Jasna s náznakem úsměvu „Já vám rozumím, Šalán. Ale jste na velkém omylu."

Šalán se k ní otočila. Jasna seděla na palubě, jako by to byl trůn. Záda napřímená, hlavu vzhůru, velitelský výraz. Šalán seděla s nohama pod bradou a rukama sepjatýma pod koleny. I v tom postoji se od sebe lišily. Opravdu se s touhle ženou nemůže rovnat.

„Budete se muset naučit jedno takové tajemství, slečno," řekla Jasna. „Možná ještě důležitější než tajemství Stínomaru a sprenů. Moc je jenom iluze v lidských očích."

Šalán se zamračila.

„Musíte mě správně pochopit," pokračovala Jasna. „Některá moc je skutečná – třeba moc velitele nad vojskem, nebo moc proměňovače. Jenže ty se dostanou ke slovu mnohem méně, než byste předpokládala. Ve většině situací existuje v běžném životě to, co pokládáme za moc, pouze proto, že to tak někdo vidí.

Říká se o mně, že jsem bohatá. Je to pravda, ale sama jste viděla, jak často toho využívám. Vy tvrdíte, že mám autoritu jako králova sestra. Ano, mám. Ale tihle lidi tady na lodi by se ke mně chovali úplně stejně, i kdybych byla žebračka, která je *přesvědčila*, že je králova sestra. V tom případě ale ta moje moc není skutečná. Je to jen chiméra – nic než iluze. Pro ně a stejně tak pro vás."

„Mě jste ale nepřesvědčila, Jasnosti."

„Já vím. Kdybych vás přesvědčila, už byste se podle toho chovala." Jasna vstala a oprášila si sukni. „Řeknete mi, až zase uvidíte ten obrazec – ten, co jste viděla na vlnách?"

„Ano, Jasnosti," odpověděla Šalán roztržitě.

„Tak už si dnes dejte do večera volno. Já si musím rozmyslet, jak vás nejlépe seznámit se Stínomarem." Odcházela, cestou kývla na pozdravy námořníkům a zmizela v podpalubí.

Šalán vstala, otočila se a opřela se rukama o zábradlí, každou rukou z jedné strany čelenu. Před ní se rozprostíral oceán, čeřily se vlny a vanul z nich čerstvý chladný vítr. Loď se rytmicky pohupovala a prorážela si cestu mezi vlnami.

Jasnina slova se prala Šalán v hlavě jako létající úhoři o jedinou krysu. Spreni ve vlastních městech? Stínomar, neviditelná říše? A ona, Šalán, zasnoubená s nejvýznamnějším svobodným mužem na světě?

Odešla z přídě a prošla po straně lodě. Volnou rukou přejížděla zábradlí. Jak se staví námořníci k ní? Usmívají se, mávají. Mají ji rádi. Jalb, líně visící v lanoví, na ni volal, že v příštím přístavu, kde budou kotvit, je socha. Že by se na ni měla podívat. „Takhle obrovskou má nohu, slečinko. Jenom nohu! Oni ten zbytek vůbec nedodělali..."

Usmála se a šla dál. Chce vůbec, aby se k ní chovali tak, jako se chovají k Jasně? Stále napjatí a nervózní, že udělají něco špatně? Je v tomhle podstata moci?

Když jsem se poprvé plavila z Vedenaru, pomyslela si a sáhla k místu, kde tehdy měla svoje zavazadlo, *kapitán mě neustále vybízel, abych se vrátila domů. Pokládal tu mou cestu za bláznovství.*

Tozbek se vždycky choval, jako by jí prokazoval laskavost, že ji bere za Jasnou. Měla celou tu dobu mít pocit, že je využívá, když si je najala? Ano, nabídl jí slevu, protože mu její otec dal už několikrát vydělat, ale stále přece byla ona tou, kdo najal jeho!

Způsob, jak s ní jednal, je možná obvyklý mezi thajlenskými obchodníky. Možná, že když kapitán nechá pasažérovi pocit, že pasažér rozhoduje, nechá si za to lépe zaplatit. Měla je ráda, ale přece jen toužila po troše respektu. Jasna by takovéhle jednání nesnesla.

Podél lodi stále plaval santid. Vypadal jako miniaturní plovoucí ostrov. Záda měl porostlá vodními rostlinami a z krunýře mu vyčnívaly malé krystalky.

Šalán se otočila a odcházela k zádi, kde mluvil kapitán Tozbek s námořníky a ukazoval cosi na mapě plné glyfů. Kývl na pozdrav, když se k nim přiblížila. „Musím vás upozornit, slečno," řekl, „že přístavy budou čím dál méně pohostinné. Pomalu vyplouváme z Úžin Obočníků a stočíme se kolem východního cípu kontinentu k Novému Nathanu. Mezi tímhle místem a Malými Kryptami není o co stát. Nepustil bych tam vlastního bratra bez ochranky, a to zabil sedmnáct mužů holýma rukama, jako že se Tozbek jmenuju."

„Rozumím, kapitáne," odpověděla Šalán. „A děkuju. Ale změnila jsem rozhodnutí. Potřebuju, abyste zastavil loď a nechal mě prohlídnout toho tvora, co plave vedle nás."

Kapitán vzdychl, zvedl ruku a prohrábl si tuhé trčící obočí – stejným gestem, jako si spousta mužů pohrává s knírem. „Jasnosti, to *není* rozumné. To bych vám neradil. Pro Bouřepána! Kdybych vás spustil do oceánu..."

„Tak bych byla mokrá," odpověděla. „To je stav, do kterého už jsem se párkrát v životě dostala."

„Ne, to prostě nemůžu dovolit. Jak jsem říkal, vezmeme vás podívat se na ty ulity v..."

„Nemůžete dovolit?" přerušila ho. Dívala se na něj pohledem, který snad působil dostatečně zmateně, a doufala, že si nevšimne, jak za zády křečovitě svírá ruce. U sta bouří, jak nenávidí konfrontaci! „Nevěděla jsem, že je ve vaší pravomoci povolit nebo zakázat to, o co žádám, kapitáne. Zastavte loď. Spusťte mě dolů. To je příkaz." Snažila se mluvit stejně autoritativně, jako by mluvila Jasna. Jasna vystupovala tak, že bylo snadnější představit si, jak člověk přežije velebouři, než že by neuposlechl.

Tozbek se chvíli tvářil, jako by chtěl něco říct, ale žádný zvuk nevyšel. Jako by se tělem snažil pokračovat v námitkách, ale mysl se opozdila. „To je moje loď..." řekl nakonec.

„Vaší lodi se nic nestane," odpověděla Šalán. „Tak to nebudeme zdržovat, kapitáne. Nerada bych zavinila, že byste se dnes dostal do přístavu se zpožděním."

Nechala kapitána a odešla zpátky na své improvizované sedadlo. Srdce jí bušilo a ruce se jí třásly. Sedla si a snažila se uklidnit.

Tozbek začal rozmrzele dávat povely. Posádka stáhla plachty a zpomalila loď. Šalán vydechla. Cítila se hloupě.

Ale přece... Jasna měla pravdu, funguje to. Ze způsobu, jakým jedná, vychází to, jak ji Tozbek vidí. Je to iluze? Třeba jako spreni? Jakýsi fragment toho, co člověk očekává, který najednou začne žít vlastním životem?

Santid zpomalil stejně s lodí. Námořníci šli k Šalán s provazy. Neklidně vstala. Zdráhavě uvázali dole na laně smyčku, do které dá nohu, a vysvětlili jí, že se musí celou dobu, co ji budou spouštět do vody, pevně držet lana. Druhé, tenčí, lano jí uvázali kolem pasu – tím ji vytáhnou zpátky na palubu. Bude mokrá a celé to bude ponižující. V jejich očích to však bylo nevyhnutelné.

Šalán se zula a podle pokynů přelezla zábradlí na palubě. To opravdu celou dobu fouká takový vítr? Na okamžik pocítila závrať, jak stála na kraji paluby za zábradlím a špičky prstů jí přečnívaly do prostoru a šaty jí vlály ve větru. Kolem se mihl větrný spren a změnil se do podoby obličeje na pozadí mraků. U všech bouří, ten by se do toho raději neměl plést. Jsou ti větrní spreni tak trochu škodolibí jen v lidských představách?

Nejistě vsunula nohu do smyčky lana, které jí přidržovali námořníci, a Jalb jí podal masku.

Z podpalubí se vynořila Jasna a zůstala zmateně stát. Podívala se na Šalán stojící na kraji paluby a zvedla obočí.

Šalán pokrčila rameny a kývla na námořníky, aby ji spustili dolů.

Nechtěla vypadat hloupě, ale nemohla se dočkat kontaktu s vodou a s tím vzácným tvorem ve vlnách. Námořníci ji zastavili necelý půlmetr nad hladinou. Nasadila si masku a utáhla popruhy. Maska jí překrývala celý obličej včetně nosu.

„Dolů!" zavolala na palubu.

Měla pocit, že přímo cítí jejich rozpaky – z toho, jak pomalu a neochotně lano klesalo nad hladinu. Nohou se dotkla vody a kousavý chlad jí vystřelil až do kolen. Pro Bouřepána! Ale nedala povel, aby zastavili. Nechala je spouštět lano ještě níž, dokud neměla obě nohy ponořené v ledové vodě a sukni nafouknutou jako balón, že překážela a byla jen na obtíž. Musela ji nohou přišlápnout do smyčky na provaze, aby se jí nezvedla až nad pas a nezůstala vlát na hladině, až se Šalán ponoří.

Chvíli zápasila s látkou a byla ráda, že nahoru na palubu není vidět, jak se červená. Jakmile se však šaty nasákly vodou, manipulovalo se s nimi snadněji. Nakonec se dokázala skrčit do dřepu a dostat se do vody až po pas. Stále se pevně držela provazu.

Ponořila hlavu pod vodu.

Světlo pod hladinou vytvářelo mihotavé zářivé sloupce. Bylo tu živo, rušno. Drobné rybičky kličkovaly sem a tam a strkaly zespodu do škeblí, které stínily pohled na majestátní zvíře. Santid byl pokroucený jako starý strom, kůži měl zvlněnou a plnou záhybů s dlouhými zplihlými modrými chapadly, jako má medúza, jenom mnohem silnějšími. Nebylo jim vidět na konec, ten mizel kdesi dole v hloubce. Chapadla splývala směrem dozadu za tělo.

Vlastní tělo bylo jakási uzlovitá masa pod krunýřem. Po straně bylo vidět obrovské oko schované mezi záhyby. Na druhé straně bude nejspíš druhé. Santid působil těžkopádně, ale majestátně, s masivními ploutvemi, které se pohybovaly jako vesla. Ve vodě se kolem něho tu a tam objevovali zvláštní spreni šípovitého tvaru.

Všude kolem něj se míhala hejna ryb. Přestože mořské hlubiny působily z vrchu prázdně, kolem santida moře překypovalo životem, stejně jako pod lodí. Na její dno narážely maličké rybičky. Proplouvaly mezi lodí a santidem, někdy jednotlivě, někdy ve vlnách. Že by se santid držel v blízkosti lodě proto? Kvůli rybám? Má k nim nějaký vztah?

Podívala se na něj. Oko měl velké jako ona hlavu. Otočil ho k ní a jako by se chvíli soustředil. *Viděl* ji. Šalán v tu chvíli přestala vnímat chlad. Přestala vnímat rozpaky. Dívala se do světa, který – aspoň pokud ona věděla – ještě žádný badatel nenavštívil.

Párkrát mrkla a uložila si obraz do paměti, aby ho později mohla nakreslit.

První stopou pro nás byli Paršendi. Už týdny předtím, než přestali bojovat o živokamy, se jejich chování na bojišti změnilo. Po bitvě zůstávali na planinách, jako by na něco čekali.

Z osobního deníku Navani Kholinové, jeseses 1174

Dech.

Pro člověka znamená dech život. Člověk ho kousek po kousku vypouští do světa. Kaladin dýchal zhluboka, oči měl zavřené, a chvíli nic než vlastní dech neslyšel. Jeho vlastní život. Dovnitř, ven, do rytmu úderů srdce, které mu v hrudi bilo jako hrom.

Dech. Jeho vlastní malá bouře.

Venku přestalo pršet. Kaladin zůstal sedět ve tmě. Když zemřel král nebo plavook, jejich tělo nespálili jako u obyčejných lidí. Naopak, proměňovač je proměnil na sochu z kamene nebo kovu.

Těla temnooků spalovali. Proměnili je v kouř, který se vznesl k nebi vstříc tomu, co ho tam čeká – ať už je to cokoli – jako spálená modlitba.

Dech. Dech plavooků byl stejný jako dech temnooků. Nebyl o nic sladší ani svobodnější. Dech králů se mísil s dechem otroků, aby jej znovu vdechli další lidé, stále dokola, znovu a znovu.

Kaladin vstal a otevřel oči. Přečkal velebouři v malém domku u nových kasáren Čtvrté mostní. Sám. Došel ke dveřím, ale zastavil se. Položil ruku na plášť, který visel u dveří na háčku. V šeru nebyla vidět jeho modrá barva ani kholinský glyf na zádech ve tvaru Dalinarovy pečetě.

Měl pocit, jako by každou změnu v jeho životě vždycky přinesla bouře. Tahle byla silná. Otevřel dveře a vystoupil ven na světlo jako svobodný muž.

Plášť zatím nechal uvnitř.

Když se objevil u kasáren, Čtvrtá mostní ho náruživě vítala. Vyšli ven vykoupat se a oholit se v pobouří, jak to měli ve zvyku. Byli už téměř hotoví. Skála jednoho po druhém oholil. Právě měl pod rukama Drehyho řídnoucí kštici a při práci si nad ní pobrukoval. Vzduch byl nasáklý vlhkostí a voněl. Promočené ohniště bylo jedinou stopou, která zbyla po včerejší večeři ze společného kotlíku.

Toto místo se v mnoha směrech nelišilo od skladišť dřeva, které Kaladinovi muži nedávno opustili. Dlouhé obdélníkové kasárny byly téměř stejné – nebyly postavené, ale vznikly proměněním a vypadaly jako obrovské kamenné klády. Na rozdíl od domků pro mostaře však měly po stranách menší místnosti pro seržanty s vlastními vchody. Byly pomalované symboly čet, které je využívaly dříve. Kaladinovi lidé si je budou muset přemalovat.

„Moraš," volal Kaladin. „Skar, Teft."

Přišli všichni. Přišplouchali kalužemi, které tu zbyly po bouři. Oblečeni byli jako mostaři – v jednoduchých kalhotách pod kolena a kožených vestách přes holý hrudník. Skar chodil, i když měl ránu na noze a bylo vidět, že se snaží nekulhat. Kaladin ho nenutil odpočívat. Rána se hojila dobře a Skara potřeboval.

„Chci se podívat, co máme," řekl a vedl je pryč od nových kasáren. Pojmou padesát mužů spolu s desítkou seržantů. Ze stran je obklopovaly další kasárenské domky. Kaladin dostal pro ubytování svého nového praporu bývalých mostařů k dispozici celý blok dvaceti domků.

Dvacet domků. To, že měl Dalinar tak snadno k dispozici dvacet volných budov, mluvilo za vše. Byla to daň za Sadeasovu zradu. Tisíce mrtvých. Skutečně – poblíž kasáren pracovaly ženy, písařky, které dohlížely na parše, kteří nosili hromady oblečení a osobních věcí. Vlastnictví těch, kteří už nebyli mezi živými.

Většina těch žen měla rudé oči a ztrhané rysy. Sadeas jediním rozhodnutím udělal v Dalinarově táboře tisíce nových vdov a sirotků. Kdyby Kaladin potřeboval další důvod tohoto člověka nenávidět, má ho tu před sebou, ztělesněný v utrpení těch, jejichž manželé mu dali svou důvěru na bitevním poli.

V Kaladinových očích neexistoval větší hřích než zrada spojenců v bitvě. Jedině snad zrada vlastních lidí – když někdo zabije druhého, který nasadil vlastní život pro jeho ochranu. Okamžitě se ho zmocnil vztek při vzpomínce na Amarama a na to, co udělal. Jako by mu znova na čele vzplanul cejch otroka.

Amaram a Sadeas. Dva muži v Kaladinově životě, kteří jednou budou muset zaplatit za to, čeho se dopustili. A ta odplata bude bouřlivá.

Kaladin šel dál s Teftem, Drehym a Skarem. Další budovy, z nichž se postupně odklízely osobní věci, patřily také mostařům. Vypadali podobně jako lidé ze Čtvrté mostní – stejné vesty, stejné kalhoty ke kolenům. Ale přesto ve všem ostatním byli úplně jiní. Rozcuchaní s přerostlými vousy,

které nikdo neoholil celá léta, a s vyprahlýma očima, které už zapomněly mrkat. Se shrbenými zády. A tváří bez výrazu.

Každý seděl sám, i když byli všichni pohromadě.

„Vzpomínám si na tenhle pocit," poznamenal Skar tiše. Přestože mu bylo sotva přes třicet, měl na spáncích prošedivělé vlasy. „Nechci na něj vzpomínat, ale musím."

„A z těchhle máme udělat vojáky?" zeptal se Moraš.

„Kaladin je udělal ze Čtvrté mostní, nebo ne?" ozval se Teft se vztyčeným ukazováčkem. „Tak to udělá znova."

„Jenže dvacet chlapů je něco jinýho než tyhle stovky," namítl Moraš a odkopl spadlou větev, kterou ulomila bouře. Byl vysoký a robustní a měl na bradě jizvu. Cejch otroka ale na čele neměl. Šel zpříma s bradou nahoru. Kdyby neměl tmavě hnědé oči, hodil by se na důstojníka.

Kaladin je všechny tři vedl kolem kasáren a cestou rychle počítal. Skoro tisícovka mužů. I když jim včera řekl, že jsou volní a můžou se vrátit ke svému starému životu, pokud chtějí, nechtěli většinou nic než zůstat sedět. Z původních čtyřiceti mostních jednotek jich mnoho padlo při poslední bitvě a ostatní se už předtím potýkaly s nedostatkem mužů.

„Uděláme z nich dvacet jednotek," řekl Kaladin, „po padesáti." Nad hlavou se mu vznášela Syl jako světelná stuha. Nikdo z mužů nejevil známky toho, že by ji viděl. Byla pro drtivou většinu neviditelná. „Nemůžeme je všechny cvičit individuálně. Aspoň ne hned. Vycvičíme ty aktivnější a uděláme z nich velitele, aby si oni vycvičili svoje jednotky."

„Asi jo," odpověděl Teft a poškrábal se na bradě. Byl nejstarší z mostařů a jako jediný si nechal vousy. Ostatní se oholili a pokládali to za otázku cti, za něco, co odděluje Čtvrtou mostní od obyčejných otroků. Teft si ovšem ze stejného důvodu udržoval vousy upravené. Měl je světle hnědé, místy prošedivělé a nosil je zastřižené nakrátko a do čtverce, skoro jako horlivci.

Moraš udělal grimasu a podíval se na mostaře. „Ty čekáš, že je mezi nima někdo ‚aktivnější', Kaladine? Mně připadají všichni stejně skleslí."

„V některých ještě trochu bojovnosti zůstalo," namítl Kaladin a šel dál směrem ke Čtvrté mostní. „Pro začátek budou stačit ti, co se k nám včera přidali u ohně. Tefte, ty budeš muset vybrat další. Vezmi si je na povel, rozděl je do jednotek a vyber čtyřicet chlapů, z každý jednotky dva, a ty půjdou na výcvik první. To bude naše jádro, na který se postupně nabalí ostatní."

„No, to by šlo."

„Výborně. Dám ti pár chlapů k ruce."

„Pár?" zarazil se Teft. „Potřeboval bych trochu víc než pár."

„Zatím to bude muset stačit," odpověděl Kaladin, zastavil se a zabočil směrem k prostorám, které patřily králi. Rozkládaly se na svahu s výhledem na zbytek tábora. „Většina nás bude potřeba na to, abychom udrželi Dalinara Kholina naživu."

Moraš a ostatní se zastavili s ním. Kaladin zamžoural očima směrem k pa-

láci. Rozhodně to nebylo nic, co by připomínalo důstojnost skutečného královského paláce – všechno byl jen samý kámen a zase kámen.

„Ty mu fakt věříš?" zeptal se Moraš.

„Dal za nás Střepkord," odpověděl Kaladin.

„To nám ale byl dlužnej," zabručel Skar. „Zachránili jsme mu život, u všech bouří."

„Mohla to být jen póza," namítl Moraš a zůstal stát se založenýma rukama. „Prostě politická hra. On i Sadeas se snaží jeden s druhým manipulovat."

Kaladinovi dosedla na rameno Syl. Tentokrát v podobě dívky v průsvitných splývavých šatech, celá modro-bílá. Stála se sepjatýma rukama a dívala se na královo provizorní sídlo, kam Dalinar Kholin odešel připravit svůj plán.

Kaladinovi řekl, že se chystá udělat něco, co rozzlobí spoustu lidí. *Já těm jejich hrám udělám přítrž...*

„Musíme ho udržet naživu," pokračoval Kaladin a ohlédl se za ostatními. „Nevím, jestli mu mám věřit, ale je to jedinej člověk na těchhle planinách, kterej projevil aspoň špetku soucitu s mostaři. Jestli umře, tak jak dlouho myslíte, že bude trvat, než nás jeho nástupce pošle zpátky k Sadeasovi?"

Skar si pohrdavě odfrkl. „To bych je chtěl vidět, když máme v čele rytíře Paprsku."

„Já *nejsem* rytíř Paprsku."

„Fajn, to je jedno. Ať jsi, co jsi, pro ně by to stejně byla fuška."

„Ty si myslíš, že bych zvlád bojovat proti všem, Skare?" podíval se mu Kaladin do očí. „Proti desítkám Střeponošů? A desetitisícům vojáků? Ty myslíš, že to vůbec jde, v jednom člověku?"

„Já nemluvím o jednom člověku," ohradil se Skar neústupně. „Ale o tobě."

„Já ale nejsem bůh, Skare," namítl Kaladin. „Já nedokážu zadržet deset armád." Otočil se k ostatním dvěma. „Rozhodli jsme se zůstat tady na Roztříštěných Planinách. Proč?"

„A k čemu by bylo dobrý utéct?" pokrčil rameny Teft. „Stejně bychom i jako svobodný lidi skončili někde v horách u vojáků. Anebo někde žili z ruky do huby."

Moraš přikyvoval. „Tady to není o nic horší než kdekoli jinde, dokud jsme svobodný."

„Dalinar Kholin je naše naděje na skutečný život," řekl Kaladin. „Na to, že budeme fungovat jako ochranka a ne námezdní dělníci. Jako svobodný lidi. Bez ohledu na to, že máme na čele cejch. To nám nikdo jiný nenabídne. Jestli chceme zůstat na svobodě, tak musí Dalinar Kholin žít."

„A co Vrah v bílém?" ozval se tiše Skar.

Doneslo se k nim, co ten člověk po celém světě dělá, jak vraždí krále a velkoknížata ve všech zemích. Rozneslo se to po všech táborech, jakmile se objevily první zprávy přes spřeže. Arizský císař mrtev. Jah Keved zmítán nepokoji. Téměř desítka dalších národů bez hlavy státu.

„Našeho krále už zabil," poznamenal Kaladin. „Gavilar byl přece jeho

první oběť. Tak musíme jen doufat, že tady snad už skončil. Ale v každým případě musíme chránit Dalinara. Za každou cenu."

Jeden po druhém přikyvovali, i když poněkud zdráhavě. Nevyčítal jim to. S důvěrou v plavooky nikam nedošli. Zdálo se, že i Moraš, který mluvíval o Dalinarovi dobře, jako by najednou veškerou náklonnost k němu ztratil. A ke všem plavookům.

Po pravdě Kaladin překvapil sám sebe tím, jak měl tendenci Dalinarovi věřit. Ale Syl, ta ho měla ráda, u všech bouří. A to má váhu.

„Právě teď jsme oslabení," pokračoval Kaladin tiše. „Ale když to budeme dělat dobře, chránit Kholina, tak se nám to vyplatí. Já vás budu cvičit – opravdu cvičit – jako důstojníky. A společně budeme cvičit ostatní.

Sami bychom se jako dvacítka mostařů takhle daleko nikdy nedostali. Ovšem když budeme mít tisíčlennou armádu elitních žoldnéřů s tou nejlepší výzbrojí v táborech? Kdyby nakonec došlo na nejhorší a museli bychom z tábora odejít, chtěl bych, abychom to udělali jako soudržná jednotka, pevná, kterou nejde jen tak přehlídnout. Dejte mi rok s tou tisícovkou chlapů a já to dokážu."

„No, takovýhle plán se mi líbí," poznamenal Moraš. „Takže se budu učit šermovat?"

„Jsme pořád temnooci, Moraši."

„Ty ne," odpověděl Skar z druhé strany. „Viděl jsem ti do očí při tom –"

„Přestaň!" okřikl ho Kaladin. Zhluboka se nadechl. „Už dost. O tomhle už nechci slyšet ani slovo."

Teft zmlkl.

„Já trvám na tom, že budete důstojníci," pokračoval Kaladin. „Vy tři a Sigzil a Skála. Budete nižší důstojníci."

„Temnooký důstojníci?" řekl Skar. Tato hodnost byla na úrovni seržanta v jednotkách složených výhradně z plavooků.

„Dalinar mě jmenoval kapitánem," namítl Kaladin. „Jak sám řekl, je to nejvyšší post, který si troufl udělit temnookovi. No, takže musím mít kompletně obsazený velení pro tisícovku chlapů, a tudíž potřebujeme něco mezi seržantem a kapitánem. Což znamená jmenovat vás pět poručíky. Myslím, že to u Dalinara projde. Jmenuje i nadporučíky, pokud budeme potřebovat vyšší hodnost.

Skála bude proviantní důstojník a bude mít na starost jídlo pro celou tu tisícovku. K ruce bude mít Lopena. Tefte, ty dostaneš výcvik. Sigzil bude náš úředník. Ten jedinej umí číst glyfy. Moraš a Skar..."

Podíval se na ně. Jeden malý, druhý vysoký, ale oba stejný krok, stejné držení těla, nebezpeční na pohled, kopí vždycky po ruce. Nikam se bez něho nehnuli. Ze všech mostařů, které cvičil ve čtvrté jednotce, jen tito dva instinktivně *pochopili*. Byli to zabijáci.

Jako on sám.

„My tři," řekl jim, „budeme společně hlídat Dalinara Kholina. Jeden z nás

tří bude pořád s ním. Další dva budou střídavě dohlížet na jeho syny, ale – aby nedošlo k nedorozumění – my ho při životě udržíme. Za každou cenu. Protože on je naše jediná záruka svobody pro Čtvrtou mostní."

Ostatní přikyvovali.

„Dobře," řekl Kaladin. „Tak půjdeme pro ostatní. Je na čase, aby se na vás začal svět dívat stejně jako já."

Všeobecnou dohodou usedl Hobber jako první, aby se nechal tetovat. Tenhle kolozubý mostař byl první, kdo Kaladinovi uvěřil. Kaladin se na ten den pamatoval. Byl vyčerpaný po výběhu a byl by nejraději zůstal ležet a zírat do prázdna. Ale rozhodl se, že raději zachrání Hobbera, že ho nenechá umřít. A toho den tím zachránil i sebe.

Ostatní mostaři stáli v hloučku kolem Hobbera a sledovali, jak tetovačka opatrně pracuje na jeho čele, jak zakrývá jizvu po cejchu otroka glyfy, které navrhl Kaladin. Hobber sebou tu a tam cukl, ale držel s úsměvem ve tváři.

Kaladin se doslechl, že lze jizvu zamaskovat tetováním, a viděl, že to dopadá docela dobře. Jakmile byl aplikován tetovací inkoust, přitáhly pohled glyfy a bylo stěží rozeznat, že kůže pod nimi je zjizvená.

Jakmile byla procedura u konce, přinesla tetovačka Hobberovi zrcadlo. Mostař si opatrně sáhl na čelo. Kůži měl rudou od jehel, ale tmavé tetování jeho otrocký cejch dobře překrylo.

„Co to znamená?" zeptal se tiše se slzami v očích.

„Svoboda," odpověděl Sigzil, než stačil promluvit Kaladin. „To je glyf pro svobodu."

„A ty menší nahoře," řekl Kaladin, „jsou datum, kdy jsme tu svobodu dostali, a jméno toho, kdo nám ji dal. I když člověk nemá v ruce žádný soudní rozhodnutí, kdyby tě chtěl někdo zavřít do vězení jako dezertéra, tohle je důkaz, že dezertér nejsi. Ať si zajdou za písařkou Dalinara Kholina, ta to má zaznamenaný."

Hobber přikývl. „To je dobrý, ale je to málo. Chybí tam Čtvrtá mostní. Přidejte to tam. Svoboda, Čtvrtá mostní."

„Jako že jste dostali svobodu od Čtvrté mostní?"

„Jako že nám Čtvrtá mostní tu svobodu dala, pane. Čas, co trávím s ní, bych za nic nevyměnil."

Bylo to bláznivé. Čtvrtá mostní, to byla jistá smrt. Stovky mužů zemřely při výbězích s mostem. I potom, co se Kaladin rozhodl jednotku zachránit, měla velké ztráty. Hobber by býval blázen, kdyby nevyužil možnosti utéct, pokud by se naskytla.

Přesto však zatvrzele seděl, dokud Kaladin nenakreslil glyf pro tetovačku, klidnou robustní tmavookou ženu, která vypadala, že by dokázala celý most zvednout sama. Sedla si na židličku a začala tvořit Hobberovi na čele další dva glyfy vpravo těsně vedle toho, který už byl hotový. Přitom vysvětlovala – znovu – jak bude tetování pár dní bolet a jak ho má Hobber ošetřovat.

Nové tetování přijal s úsměvem ve tváři. Bylo to sice naprosté bláznovství, ale všichni přesto souhlasně přikyvovali a poklepávali Hobberovi na rameno. Jakmile byl hotový, sedl si na jeho místo Skar a žádal přesně stejné.

Kaladin udělal pár kroků dozadu a zůstal stát se založenýma rukama a nevěřícným pohledem. Venku za stanem panoval čilý obchodní ruch. Na tržišti bylo živo. Válečný tábor bylo skutečně město se vším všudy, postavené uvnitř kráteru jakési obrovské skalní formace. Protahující se válka na Roztříštěných Planinách přilákala nejrůznější obchodníky, umělce a dokonce i rodiny s dětmi.

Moraš stál opodál se zachmuřenou tváří a pozoroval tetovačku. Nebyl jediný z mostařů, kdo neměl otrocký cejch. Neměl jej ani Teft. Oba se stali mostaři, aniž by formálně přešli do otroctví. To se v Sadeasově táboře stávalo často. Stát se mostařem tu byl trest, ke kterému člověk přišel dost snadno za nejrůznější prohřešky.

„Kdo nemáte cejch na čele, tak si tetování nemusíte nechat dělat. I tak k nám patříte."

„Ne," nesouhlasil Skála. „Já si ho nechám udělat. Sedl si hned po Skarovi, a i když na čele cejch neměl, nechal se tetovat. A po něm všichni ostatní včetně Belda a Tefta.

Jenom Moraš trval na tom, že chce tetování na paži. Dobře. Na rozdíl od většiny ostatních nemusí na čele nic skrývat.

Moraš vstal a na jeho místo se posadil další. Muž s černo-červenou mramorovou kůží. Čtvrtá mostní byla skutečně pestrá směsice, ale Šen, to byla kapitola sama pro sebe. Parš.

„Tohohle nemůžu tetovat," prohlásila tetovačka. „To není svobodnej člověk, je to majetek."

Kaladin chtěl protestovat, ale ostatní zareagovali dřív.

„Dostal svobodu, stejně jako my všichni," namítl Teft.

„Je jeden z nás," přidal se Hobber. „Buď mu uděláte to tetování, nebo nedostanete od nikoho z nás ani sfer." Začervenal se a podíval se na Kaladina, který měl platit za všechny, ze sferů od Dalinara Kholina.

Postupně se přidávali další, až tetovačka nakonec vzdychla a podvolila se. Přitáhla si stoličku a dala se do práce.

„Vždyť to ani nebude vidět," bručela, i když měl Sigzil skoro stejně tmavou pleť jako Šen a tetování bylo vidět dobře.

Nakonec se Šen podíval do zrcadla a potom vstal. Podíval se na Kaladina a kývl. Šen toho moc nenamluvil a Kaladin se v něm pořád nějak nemohl vyznat. Ale bylo snadné ho přehlédnout. Vždycky chodil v závěsu za ostatními, tichý a neviditelný. Taková byla většina paršů.

Když byl Šen hotový, zbýval už jenom Kaladin. Sedl si a zavřel oči. Vpichy byly daleko bolestivější, než čekal.

Po chvíli tetovačka cosi nespokojeně broukla a otřela mu čelo. Otevřel oči. „Co se děje?" zeptal se.

„Ten inkoust mi nechytá," odpověděla. „To jsem ještě nikdy neviděla. Když vám to čelo otřu, tak to jde i s inkoustem. Prostě to nedrží."

Kaladin vzdychl a uvědomil si, že v sobě má trochu Bouřné záře. Ani to nepostřehl, ale dokázal ji v sobě držet čím dál lépe. V poslední době jí tu a tam trochu nasál, když měl příležitost. Zadržet Bouřnou záři bylo skoro jako naplnit měch vínem – kdyby ho člověk naplnil až po okraj, tak bude přetékat, ale potom už jenom občas ukápne. S Bouřnou září to bylo úplně stejné.

Vypustil ji a doufal, že si tetovačka nevšimla, když vydechl obláček zářivé páry. „Zkuste to ještě jednou," řekl. Nabrala inkoust.

Tentokrát tetování drželo. Kaladin celou dobu seděl se zaťatými zuby. Když byl hotov, podíval se do zrcadla. Tvář, která se na něj ze zrcadla dívala, mu připadala cizí. Hladce oholená, vlasy sčesané z čela, aby při tetování nepřekážely, otrocký cejch překrytý glyfy a aspoň na chvíli zapomenutý.

Jsem to vůbec já? pomyslel si, zvedl ruku a sáhl si na tvář. *Tenhle chlap přece umřel ne?*

Na rameně mu přistála Syl a dívala se s ním do zrcadla. „Život před smrtí, Kaladine," řekla šeptem.

Bezděky nasál Bouřnou záři. Jenom trochu, zlomek toho, co se vejde do sferu. Vířila mu v žilách jako tlaková vlna, jako vítr, když se uvězní na malém prostoru.

Tetování na čele se mu rozmazalo. Jeho tělo vytěsnilo inkoust. Kapal mu po tvářích dolů. Tetovačka znovu zaklela a začala ho otírat.

Stál tam a glyfy se na něm pomalu rozpouštěly. Jako by se s nimi rozpouštěla i ta svoboda a odhalovala to, co je pod ní – jizvy a znamení, že není svým pánem. Nejzřetelnější byl jeden starý glyf.

Šaš. Nebezpečný.

Žena mu otřela obličej. „Já nevím, proč se to děje! Už to vypadalo, že to tentokrát bude držet. Já –"

„To je dobrý," odpověděl Kaladin, vzal hadr, vstal a znovu se otřel. Otočil se k ostatním, k bývalým mostařům, nyní vojákům. „Starý jizvy se mě nějak nechtějí pustit. Tak to zkusím příště znova."

Přikyvovali. Později jim bude muset vysvětlit, co to znamená. Už věděli o jeho schopnostech.

„Tak jdeme," řekl a hodil tetovačce malý váček sferů. Vzal kopí a přidal se k ostatním, kteří už odcházeli, kopí na ramenou.

V táboře nepotřebovali být ozbrojení, ale chtěl, aby si zvykli na to, že jsou svobodní a můžou nosit zbraně, když chtějí.

Na tržišti bylo živo a rušno. Skutečně rušno. Minulou noc byly před velebouří stany samozřejmě zbourány a složeny, ale od rána už zase stály na svých místech. Možná proto, že zrovna myslel na Šena, si všiml několika paršů. Jen letmým pohledem jich zaregistroval několik desítek. Pomáhali stavět poslední stany, nosili plavookům náklady, pomáhali obchodníkům vystavovat zboží.

Co si asi zrovna oni myslí o téhle válce na Roztříštěných Planinách? přemítal. *O válce, která má porazit a snad i zotročit jediné svobodné parše na světě?*

Kdyby tak mohl vytáhnout nějakou odpověď z Šena. Vypadalo to ale, že neumí reagovat jinak, než že pokrčí rameny.

Kaladin provedl svou jednotku tržištěm. Zdejší tržiště působilo daleko přátelštěji než Sadeasovo. I když se lidé za mostaři ohlíželi, nikdo nedával najevo pohrdání, a smlouvání u stánků – byť bylo zaujaté – nikdy nepřerostlo v křik. Zdálo se také, že je tu méně toulavých dětí a žebráků.

Kéž bych tomu mohl uvěřit, pomyslel si Kaladin. *Člověk by rád věřil, že Dalinar je takový, jak o něm všichni mluví. Čestný plavook, hrdina z pověstí. Jenže totéž se říkalo i o Amaramovi.*

Cestou potkali pár vojáků. Těch, co měli službu v táboře, když ostatní vyrazili do té zkázonosné bitvy, v níž Sadeas Dalinara zradil. Když míjeli skupinku, která hlídala tržiště, zahlédl Kaladin dva muže, kteří zvedali ruce se zkříženým zápěstím.

Jak se mohli tak rychle naučit pozdrav Čtvrté mostní? Nedělali to gesto jako oficiální pozdrav. Spíš to byl jen takový náznak, ale kývali na Kaladina a jeho jednotku, když procházela kolem nich. Najednou poklidné tržiště začalo na Kaladina dělat jiný dojem. Možná v tom bylo víc než jen řád a organizace Dalinarova vojska.

Celý tábor jako by podlehl smutku a hrůze. Sadeasova zrada si vyžádala tisíce obětí. Každý z těch lidí tady znal někoho, kdo na těch krvavých planinách zahynul. A každý nejspíš přemýšlel o tom, jestli bude konflikt mezi oběma velkoknížaty pokračovat dál.

„To je prima, být tu za hrdinu, co?" poznamenal Sigzil, který šel vedle Kaladina a sledoval další skupinu vojáků, která procházela kolem.

„Jo, ale jak dlouho myslíš, že ta vstřícnost potrvá?" nadhodil Moraš. „Jak dlouho to bude trvat, než nás začnou nenávidět?"

„Pche!" Skála, který se tyčil nad ním, Moraše poplácal po rameni. „Hele, přestaň mě dnes provokovat. Už to přeháníš. Abych tě nenakopal. Já kopu nerad. Bolí od toho palce."

„Nakopal? Ty mě?" ušklíbl se Moraš. „Dyť ani nenosíš kopí!"

„Kopí ke kopání nepotřebuju. Unkalaki jako já má pořádný nohy a ví, co s nima! Pche! Jasný?"

Kaladin vyvedl muže z tržiště k velké obdélníkové budově poblíž kasáren. Byla postavená z opracovaného kamene, přírodního, ne proměněného, který poskytuje daleko víc možností pro umění a dekorace. Jak postupně přibývalo ve vojenských táborech zedníků, přibývalo i těchto budov.

Proměňování bylo sice rychlejší, ale také nákladnější a méně flexibilní. Nevěděl toho o něm moc, jenom že proměňovači měli omezené možnosti. Proto byly kasárenské domy prakticky všechny stejné.

Kaladin dovedl mostaře do budovy k pultu, za nímž prošedivělý muž

s břichem, přes které na pult ani neviděl, dohlížel na skupinku paršů, kteří rovnali stohy naskládané modré látky. Byl to Rind, Kholinův hlavní proviantní důstojník. Kaladin mu před pár dny poslal pokyny. Rind byl sice plavook, ale postavením byl těsně nad temnooky. Takovým plavookům se přezdívalo „halíř".

„Á," poznamenal Rind vysokým hlasem, který se vůbec nehodil k jeho tělesným rozměrům. „Tak konečně jdete. Mám to tu pro vás všechno, kapitáne. Všechno, co mi zbylo."

„Zbylo?" podivil se Moraš.

„Uniformy Modrý gardy! Některý už jsem vydal novým členům, ale tohle je tu všechno pro vás." Zatvářil se provinile. „Nevěděl jsem, že toho bude potřeba tolik a tak rychle, víte." Podíval se na Moraše, přeměřil si ho pohledem, podal mu uniformu a ukázal k převlékací zástěně.

Moraš si vzal uniformu. „Přes to budeme nosit naše vesty?"

„Ha ha," zasmál se Rind, „ty pošitý kostma, co v nich vypadáte jako lidožrouti na hostině? Slyšel jsem o nich. Ale to ne, Jasnopán Dalinar říkal, že dostanete náprsní krunýře, ocelový helmy a nový kopí. Jestli chcete, tak taky drátěný košile, kdybyste je potřebovali na bojišti."

„Zatím stačí uniformy," řekl Kaladin.

„Mám pocit, že v tom budu vypadat jako blbec," mumlal Moraš, ale odešel se převléknout. Rind rozdal uniformy mužům. Zarazil se při pohledu na Šena, ale beze slova ji podal i jemu.

Mostaři se shlukli do úzkého kroužku a vzrušeně rozbalovali uniformy. Už dávno na sobě neměli nic jiného než mostařské kožené vesty nebo zástěrky pro otroky. Když Moraš vyšel, zmlkli.

Uniformy byly novější a modernější, než nosil Kaladin během své poslední vojenské služby. Tuhé modré kalhoty a zářivě naleštěné černé boty. Bílá košile na knoflíky, z níž vyčníval přes kabátek jenom límec a manžety. Kabátek sahal do pasu a zapínal se také na knoflíky.

„No, to je voják!" rozesmál se proviantní důstojník. „Ještě si v tom připadáte hloupě?" Pokynul Morašovi, aby se šel podívat do zrcadla na zdi.

Moraš si zapnul manžetové knoflíčky a začervenal se. Kaladin ho nebyl zvyklý vídat takhle vyvedeného z míry. „Ne," odpověděl Moraš. „Nepřipadám."

Ostatní se dychtivě vrhli do převlékání. Někteří odešli za zástěny stranou, ale většinou se převlékali rovnou na místě. Byli to mostaři a otroci, většinu života v poslední době strávili ostatním na očích jen v bederních zástěrkách nebo oblečeni jen o málo víc.

První byl převlečený Teft. S knoflíčky uniformy si uměl poradit. „Jako by to byla celá věčnost," mumlal tiše a zapínal si přezku na pásku. „Nečekal jsem, že si zasloužím ještě někdy něco takovýho vzít na sebe."

„Tohle je tvoje pravá podoba, Tefte," poznamenal Kaladin. „Nenech v sobě zvítězit otroka."

Teft cosi zabručel a připnul si k opasku nůž. „A ty, mladej? Kdy se chystáš ty přiznat, co je tvoje pravá podoba?"

„Už jsem to přiznal."

„Nám. Ale nikomu dalšímu."

„Nezačínej s tím zase."

„Aby tě bouře vzala, já si budu začínat, s čím budu chtít," odsekl Teft. Naklonil se k němu blíž a dodal tiše. „Aspoň dokud mi na rovinu neodpovíš. Jsi silovaz. Ještě nejsi na rovině Paprsků, ale jednou budeš, až tohle všechno skončí. A ostatní mají pravdu, když na tebe tlačí. Proč nejdeš za tím Dalinarem, nenasaješ trochu Záře a nedonutíš ho, aby tě uznal za plavooka?"

Kaladin se podíval na ostatní, jak v jednom velkém chumlu bojují s uniformami, a na podrážděného Rinda, který se jim snažil vysvětlit, jak se to obléká a zapíná.

„Všechno, co jsem kdy měl, Tefte," odpověděl šeptem, „mi plavooci vzali. Rodinu, bratra, kamarády. Ještě víc. Víc, než si dokážeš představit. Když zjistí, co mám, vezmou mi to." Zvedl ruku a nechal za ní sotva viditelnou světelnou stopu patrnou jenom pro toho, kdo věděl, na co a kam se má dívat. „Zase by mi to vzali. Jestli přijdou na to, co umím, tak mě o to zase připraví."

„U Keleka, jak by tě o to mohli připravit?"

„Nevím," odpověděl. „Nevím, Tefte, ale stejně mě vždycky popadne hrůza, když na to pomyslím. To nemůžu dopustit, to mi vzít nesmějí. Tak to zatím radši necháme v tajnosti. Už ani slovo."

Teft ještě chvíli bručel a ostatní už se mezitím oblékli. Lopen – s jednou rukou a druhým rukávem zastrčeným dovnitř, aby mu nevisel, zatahal za nášivku na rameně. „Co je tohle?"

„Insignie Modrý gardy," odpověděl Kaladin. „Osobní ochranky Dalinara Kholina."

„Ty jsou ale mrtví, gančo," namítl Lopen. „A my jsme někdo jinej."

„Jo," přidal se Skar. K Rindově hrůze vytáhl nůž a insignii odřízl. „My jsme Čtvrtá mostní."

„Čtvrtá mostní bylo naše vězení," protestoval Kaladin.

„To je jedno," namítl Skar. „Pořád jsme Čtvrtá mostní." Ostatní mu hlasitě přizvukovali a jeden po druhém odřezávali insignie královské gardy a házeli je na zem.

Teft přikývl a přidal se k nim. „Černý Osten bude pod naší ochranou, ale nebudeme žádná náhražka toho, co měl před náma. My jsme prostě jiná parta."

Kaladin si třel čelo, ale tohle riskoval, když je tehdy dal dohromady a stmelil do soudržné jednotky. „Připravím vám pro ně nové glyfy na insignie," řekl Rindovi. „Budete muset objednat nové nášivky."

Rind vzdychl a posbíral ze země nášivky. „To asi budu. Pro vás mám uniformu támhle, kapitáne. Temnooký kapitán! Kdo by to kdy řekl! Budete v armádě jediný. Vlastně vůbec jediný, o kom vím!"

Nezdálo se, že by to myslel zle. Kaladin s plavooky nízkého dánu, jako byl Rind, neměl mnoho zkušeností, přestože jich bylo v táborech spousta. Z domova znal jenom rodinu městského pána – ta byla velmi vysokého dánu – a temnooky. Až v Amaramově vojsku zjistil, že plavooků je široké spektrum a mnoho z nich vykonává obyčejnou práci pro peníze na obživu stejně jako obyčejní lidé kolem něho.

Kaladin došel k poslednímu balíku na pultě. Jeho uniforma byla jiná. Patřila k ní modrá vesta a dlouhý modrý dvouřadový plášť s bílým lemováním a stříbrnými knoflíky. I když měl dvě řady knoflíků, nosil se rozepnutý.

Takové uniformy vídal často. Nosili je plavooci.

„Čtvrtá mostní," řekl, utrhl z ramene insignii Modré gardy a hodil ji na druhou stranu pultu.

3

VZOREK

Vojáci hlásili, že je zpovzdálí pozoroval znepokojivý počet paršendských hlídek. Potom jsme si všimli změn v jejich chování. V noci se přibližovali k táborům a potom zase rychle ustupovali. Můžu se jenom dohadovat, že naši nepřátelé i v tu chvíli chystali úskočný manévr, jak tuto válku ukončit.

Z osobního deníku Navani Kholinové, jeseses 1174

Zkoumat dobu před Hierokracií je neuvěřitelně těžké, stálo v knize. *Za vlády Hierokracie měla vorinská církev téměř absolutní moc nad východním Rošárem. Smyšlenky, které propagovala – a potom udržovala jako absolutní pravdy – pronikly hluboko do podvědomí společnosti. Hluboký dopad mělo i to*, že se *pořizovaly upravené kopie starých textů, které přizpůsobovaly historii hierokratickým dogmatům.*

Šalán seděla v kajutě v noční košili a četla při světle číše sferů. Její stísněná kabina neměla kulaté okénko, ale jenom tenkou štěrbinu pod stropem podél zdi. Jediný zvuk, který sem dolehl, bylo šplouchání vody o trup. Tuto noc neměla loď kde kotvit.

Církev v této oblasti byla nepřátelská vůči Rytířskému Paprsku, četla dál. *Přesto však byla závislá na moci, kterou jí vložili do rukou Heraldi. To vytvářelo dichotomii, která nadhodnocovala význam Odrození a zrady rytířů. Dávní rytíři – ti, kteří žili vedle Heraldů v dobách dávnověku – byli však oslavováni.*

To všechno velmi komplikuje studium rytířů Paprsku a místa zvaného Stínomar. Jaká je pravá skutečnost? Co všechno církev ve své pošetilé snaze zbavit pohled na minulost evidentní rozporuplnosti změnila, aby to vyhovělo

jejímu preferovanému pohledu? Z této doby se zachovalo jen velmi málo dokumentů, které neprošly vorinskýma rukama a nebyly přepsány z původních pergamenů do moderních kodexů.

Šalán zvedla hlavu od knihy. Byla to jedna z Jasniných prvních publikovaných prací a Jasna netrvala na tom, aby ji Šalán četla. Naopak byla v rozpacích, když o ni Jasna požádala, a musela ji vyhledat na dně jedné z obrovských truhel plných knih, které přechovávala v útrobách lodě.

Proč se tak zdráhala, když kniha pojednává přímo o tom, co má Šalán studovat? Copak jí ji Jasna neměla rovnou sama dát? Přece –

Znovu se objevil ten obrazec. Šalán ho zpozorovala na zdi své kajuty vedle lůžka přímo po své levici a zatajil se v ní dech. Opatrně se vrátila ke stránkám v knize. Obrazec byl stejný jako ten, který viděla dříve a který se objevil i na jejím skicáku.

Od té doby ho čas od času pozorovala koutkem oka. Objevoval se na dřevě, na látce košilí námořníků, mihotal se na hladině moře. Pokaždé, když se na něj podívala, zmizel. Jasna jí k tomu nic neřekla, jenom naznačila, že je nejspíš neškodný.

Šalán otočila list v knize a zklidnila dech. Něco podobného už zažila s postavami bezhlavců, které měly symboly místo hlavy a objevovaly se na jejích výkresech. Pomalu přejela očima z knihy na stěnu – ne přímo na obrazec, ale jenom směrem k němu, jako by si ho byla nevšimla.

Ano, byl tam. Vyvýšený jako reliéf, složitý a děsivě symetrický. Drobné čáry propletené a jakoby nadzvedající povrch dřeva jako řezby pod přiléhavým ubrusem.

Byl to jeden z bezhlavců. Těch postav se symboly místo hlav. Ten obrazec byl těm jejich divným hlavám podobný. Vrátila se ke knize, ale nebyla schopná číst. Loď se kývala a drobné bílé sfery poskakovaly v číši a cinkaly. Zhluboka se nadechla.

Potom se podívala přímo na obrazec. Okamžitě se začal rozplývat a reliéf klesl na plochu. Ještě předtím si jej však stačila uložit do paměti.

„Tentokrát mi neutečeš," mumlala si pro sebe, „Tentokrát tě mám." Odhodila knihu a natáhla se pro uhel a čtvrtku. Schoulila se u světla. Rusé vlasy jí splývaly po zádech.

Pracovala horečně, jako by byla posedlá nutkavou potřebou obraz dokončit co nejdřív. Prsty jí kmitaly, jako kdyby vedeny vlastní vůlí, volnou rukou držela čtvrtku u číše, která na ni vrhala paprsky světla.

Odhodila tužku. Potřebuje něco ostřejšího, aby vystihla ostré linie. Inkoust. Tužka byla výborná na jemné stíny, když kreslila živé tvory. Tohle ale živé není. Je to něco jiného. Něco nereálného. Vyndala uložené pero a kalamář s inkoustem a vrhla se znovu do práce a podle paměti kreslila tenké složité čáry.

Nepřemýšlela u toho. Nechala se zcela pohltit prací. Kolem ní se začali rojit tvořiví spreni. Během chvilky se kolem stolu a lůžka a po podlaze, na

níž klečela, hemžily desítky titěrných forem. Pohybovali se a postupně měnili tvar na předměty, s nimiž v poslední době přišli do styku. Většinou je ignorovala, i když jich ještě nikdy neviděla pohromadě tolik.

Jak soustředěně kreslila, měnili tvar čím dál rychleji. Připadalo jí, že ten obrazec není možné zachytit – měl tolik zákrutů a variací. Kdepak, pero to nikdy nedokáže opakovat, ale aspoň se přiblížila. Kreslila spirály ze středu ven a potom dokreslila ze středu každou odbočku, která měla vlastní změť drobných čar a spirál. Bylo to jako bludiště, které má dohnat svou uvězněnou oběť k šílenství.

Až když dokončila poslední linii, uvědomila si, jak se zadýchala, jako by uběhla obrovskou vzdálenost. Zamžourala očima a všimla si tvořivých sprenů kolem sebe – byly jich *stovky*! Chvíli se mihotali na místě a potom postupně jeden po druhém zmizeli. Šalán odložila pero vedle kalamáře, který přichytila ke stolu voskem, aby nesklouzl, až se loď nahne. Vzala výkres do ruky a čekala, až zaschne inkoust na posledních čárách – a měla pocit, jako by právě vykonala nějaký významný čin, i když sama přesně nevěděla jaký.

Když oschla poslední čára, obrazec před ní vystoupil nad papír. Z papíru zaslechla zřetelné oddechnutí, jako by úlevou.

Vyskočila, upustila papír a vylezla na postel. Tentokrát obrazec nezmizel, ani když opustil papír. Vyloupl se z něj jako z poupěte a sklouzl na podlahu.

Jinak to nedokázala popsat. Obrazec zkrátka samovolně opustil papír. Sklouzl k noze postele a ovinul se kolem ní a sunul se nahoru na přikrývku. Pohyboval se velmi přesně a nedeformoval se. Cokoli jiného by pod přikrývkou vypadalo jako neforemná boule, obrazec však byl přesný.

Postupoval stále blíž k Šalán. Nevypadal nebezpečně, ale přesto se chvěla. Byl jiný než bezhlavci, které znala ze svých výkresů, ale přesto jako by byl zároveň *stejný*. Jenom zploštělý a bez trupu a bez končetin. Jakási abstrakce jednoho z nich, asi jako je kruh s několika čarami uvnitř abstrakcí lidského obličeje.

Děsilo ji to, budilo ji to v noci ze spaní a nahánělo jí to strach, že začíná bláznit. Když se k ní obrazec přiblížil, seskočila z postele a přeběhla na druhou stranu stísněné kajuty. Srdce jí tlouklo jako o závod. Otevřela dveře a chtěla jít pro Jasnu.

Jenže Jasna stála za dveřmi a sahala po klice z druhé strany. V druhé ruce držela v dlani malou postavičku černou jako inkoust. Postavička vypadala jako muž v elegantním módním obleku s dlouhým kabátem. Když viděl Šalán, splynul se stínem. Jasna se na Šalán podívala a potom stočila pohled k zemi, po níž se sunul obrazec.

„Oblékněte se, slečno," obrátila se k Šalán. „Musíme si promluvit."

„Původně jsem doufala, že budeme mít stejné spreny," pokračovala Jasna. Seděla na stoličce v Šalánině kajutě. Obrazec se zastavil na podlaze mezi Jasnou a Šalán, která ležela na lůžku oblečená v plášti přes noční košili

a s tenkou bílou rukavičkou na levé ruce. „Ale to by samozřejmě bylo příliš jednoduché. Už v Kharbrantu jsem začala mít podezření, že budeme každá patřit k jinému řádu."

„K řádu, Jasnosti?" podivila se Šalán. Ležela na břiše a tužkou popichovala obrazec na podlaze. Uhýbal trhanými pohyby jako drážděné zvíře. Šalán fascinovalo, jak zvýšil úroveň podlahy. Na druhou stranu by se ale od něj byla nejraději distancovala a neměla s ním a s tou jeho pokroucenou geometrií nic společného.

„Ano," odpověděla Jasna. Inkoustový spren, kterého přinesla v ruce, už se neobjevil. „Každý řád měl údajně přístup ke dvěma Silám, které se vzájemně překrývají. Těm schopnostem se říká silovazba. Jedna z nich je proměňování, tu máme společnou, i když patříme k různým řádům."

Šalán přikyvovala. Silovazba. Proměňování. To byly schopnosti Ztracených Paprsků. Tyto schopnosti – údajně jen v pověstech – pro ně byly požehnáním a zároveň prokletím, podle toho, z jakých pověstí člověk vycházel. Tak se to dověděla z knih, které jí Jasna dala ke čtení po cestě na lodi.

„Já nepatřím k Paprskům," řekla.

„Jistěže ne," odpověděla Jasna. „Ani já. Rytířské řády jsou výplodem lidí, stejně jako celá společnost, a slouží k tomu, aby se lidé orientovali, k vymezení a vysvětlení. Ne každý muž, který vládne kopím, je voják, a ne každá žena, která umí upéct chleba, je pekařka. Ale přesto jsou zbraně nebo pečivo atributem určitých profesí."

„Takže vy říkáte, že to, co umíme..."

„Kdysi bylo znakem příslušnosti k rytířům Paprsku," řekla Jasna.

„Ale my jsme ženy!"

„Ano," přisvědčila Jasna klidně. „Spreni lidské předsudky nepřebírají. To je povzbudivé, nezdá se vám?"

Šalán zvedla hlavu a přestala popichovat obrazec. „Rytíři Paprsku byly i ženy?"

„Statisticky úměrný počet," odpověděla Jasna. „Ale nebojte se, že byste se v dohledné době oháněla mečem, slečno. Archetyp rytíře Paprsku z bitevního pole je nadsázka. Z toho, co jsem četla – i když prameny jsou bohužel velmi nespolehlivé – připadali na každého rytíře Paprsku, který bojoval v bitvách, tři další, kteří se věnovali diplomacii, vědě, nebo jiným činnostem prospěšným společnosti."

„Aha." Proč ji to tak zklamalo?

Hlupáku. Vynořila se nevítaná vzpomínka. Stříbřitý meč. Obrazec světla. Pravdy, s nimiž se nedokáže konfrontovat. Zapudila je a pevně zavřela oči.

Deset úderů srdce.

„Zabývala jsem se tím sprenem, o kterém jste mi říkala," pokračovala Jasna. „S tím symbolem místo hlavy."

Šalán se zhluboka nadechla a otevřela oči. „Tenhle k nim patří taky," řekla a ukázala tužkou na obrazec, který se přiblížil k její truhle a směřoval do-

vnitř a potom zase ven – jako dítě, když skáče na pohovce. Vypadal ale spíše nevinně než hrozivě, dokonce hravě, a zcela bez inteligence. Jak se mohla něčeho takového bát?

„Ano, předpokládám, že ano," přisvědčila Jasna. „Většina sprenů se tady projevuje jinak než ve Stínomaru. To, co jste nakreslila dřív, byla jejich podoba ve Stínomaru."

„Tenhle teda není zrovna moc inspirativní."

„Není. Přiznám se, že mě to zklamalo. Mám pocit, že mi tu něco důležitého uniká, Šalán, a to mě zlobí. Kryptici mají dost děsivou pověst, ale tenhle... je první, kterého vidím, ale připadá mi trochu..."

Obrazec se vysoukal po zdi, potom sklouzl dolů, znovu se vysoukal nahoru a znovu sklouzl.

„Imbecilní?" dokončila myšlenku Šalán.

„Třeba jenom potřebuje víc času," odpověděla Jasna. „Když jsem se já poprvé svázala s Ivorym –"

Náhle se odmlčela.

„Prosím?"

„Omlouvám se. Nemá rád, když o něm mluvím. Zlobí ho to. Když se rytíři zřekli svých závazků, bylo to pro spreny velmi bolestné. Mnoho jich zemřelo, tím jsem si jistá. I když o tom Ivory nechce mluvit, tak usuzuji, že ostatní pokládají jeho jednání za jakousi zradu."

„Ale –"

„Už dost," zarazila ji Jasna. „Bohužel."

„Dobře. Říkala jste něco o krypticích?"

„Ano," odpověděla Jasna, sáhla do tajné kapsy v rukávu staženého přes krytou ruku a vytáhla složený kousek papíru – jeden z Šalániných obrázků bezhlavců. „Tak si říkají oni. My bychom je asi spíš nazvali spreni lži. Jim se to ale nelíbí. Mimochodem, patří jim jedno z největších měst ve Stínomaru. Jsou něco jako plavooci Kognitivní říše."

„Takže támhleto," podivila se Šalán a kývla směrem k obrazci, který se točil ve spirálách uprostřed kajuty, „je jako... princ v té jejich říši?"

„Ano, něco takového. Jsou v takové složité rozepři se spreny cti. Ale politice sprenů jsem zatím neměla čas se věnovat. Tenhleten bude vaším společníkem a bude vám umožňovat proměňovat a ještě jiné věci."

„Jaké jiné věci?"

„To uvidíme," odpověděla Jasna. „To záleží na povaze toho sprena. Kam jste dospěla ve studiu?"

Pro Jasnu bylo všechno otázkou studia. Šalán potlačila povzdech. Jenže proto přece zůstala s Jasnou a nevrátila se domů. Někdy si ale přála, aby jí Jasna na všechno dala přímou odpověď, aby je nemusela sama nacházet za cenu tak tvrdé práce. „Alaj říká, že spreni jsou fragmenty síly stvoření. Souhlasí s tím mnoho badatelů, které jsem četla."

„To je jeden názor. Co to znamená?"

Šalán se snažila nenechat se rozptýlit sprenem na zemi. „Existuje deset základních sil, na jejichž principu funguje svět. Gravitace, tlak, transformace. A další. Vy jste mi řekla, že spreni jsou fragmenty Kognitivní říše, kteří nějakým způsobem získali cosi jako vědomí. Takže dá rozum, že museli existovat už předtím. Jako… jako třeba obraz byl původně plátnem, než mu autor vdechl život."

„Život?" Jasna zvedla obočí.

„Jistě," trvala na svém Šalán. „Obrazy přece žijí. Ne tak jako člověk nebo spren, ale… no, to je přece jasné." Přinejmenším jí. „Takže spreni, než se stali živými bytostmi, museli něčím být. Třeba silou. Nebo energií. Zen-dci-Vathová nekreslila skici maličkých sprenů, které občas nacházela kolem těžkých předmětů. Spreny gravitace – fragmenty síly nebo energie, která způsobuje, že věci padají. Takže dá rozum, že každý spren byl jakousi energií, než se stal sprenem. Spreny můžete skutečně rozdělit do dvou obecných skupin. Na ty, kteří reagují na emoce, a ty, kteří reagují na síly nebo živly jako oheň, vítr, tlak."

„Takže vy věříte Namarově kategorizaci sprenů?"

„Ano."

„Výborně," dodala Jasna. „Já také. Já se osobně domnívám, že z tohoto rozdělení – emoční spreni versus přírodní spreni – také vzešla lidská představa prehistorických ‚bohů'. Honorus, který se stal vorinským Všemohoucím, je dílem lidí, kteří chtěli představitele ideálu lidských emocí, jak je viděli u emočních sprenů. Kultiva byla bohyně uctívaná na západě jako ztělesnění přírody a přírodních sprenů. Takzvaní pustospreni se svým neviditelným pánem – jeho jméno se v různých kulturách liší – jsou spojeni s představou nepřátel a antagonismu. Zvláštní odnoží tohohle je samozřejmě i Bouřepán, jehož teoretická podstata se v jednotlivých érách vorinismu liší."

Odmlčela se. Šalán se začervenala, protože si uvědomila, že místo aby věnovala pozornost Jasniným znepokojivým slovům, sledovala obrazec na přikrývce.

„To jsme odbočily," poznamenala Jasna. „Omlouvám se."

„Vy jste si tak jistá, že neexistuje," namítla Šalán. „Všemohoucí."

„Nemám o něm o nic víc důkazů než o thajlenských Prozřetelných, o Nu Ralikovi z Průzračného jezera nebo o jakémkoli jiném náboženství."

„A Heraldi? Myslíte, že opravdu neexistovali?"

„Nevím," odpověděla Jasna. „Na tomhle světě je spousta věcí, kterým nerozumím. Třeba existují jakési náznaky důkazů, že Bouřepán i Všemohoucí jsou skutečné postavy – prostě silní spreni, jako třeba Nocipaní."

„Takže teda *je* skutečný."

„Já jsem nikdy netvrdila, že není," namítl Jasna. „Já jenom tvrdím, že ho neuznávám jako boha a necítím sebemenší tendenci ho uctívat. Ale to jsme zase odbočily." Vstala. „Dnes už máte volno. A na další dny máte jen jeden úkol, pokud jde o studium." Ukázala na podlahu.

„Ten obrazec?“ zeptala se Šalán.

„Jste jediná žena za mnoho století, která má možnost komunikovat s kryptiky,“ odpověděla Jasna. „Studujte ho a všechno si zapisujte – detailně. Bude to asi vaše první významné pojednání a mohlo by být velmi důležité pro naši budoucnost.“

Šalán pozorovala obrazec. Neustále jí narážel do nohy – sotva ho cítila. Opakoval to stále dokola.

„Dobře,“ řekla.

4
KDO NOSÍ TAJEMSTVÍ

Další stopa byla na zdech. Nepřehlížela jsem ty vzkazy, ale nepochopila jsem, co všechno to znamená.

Z deníku Navani Kholinové, jeseses 1174

„Běžím vodou," řekl Dalinar a pomalu přicházel k sobě. Pohyboval se, jako by stále chtěl vyrazit dopředu.

Vidění se mu rozmlžilo. Pod nohama mu šplouchala teplá voda. Vedle něho běžely mělčinou desítky dalších mužů s kladivy a kopími. Na každý krok vysoko zvedali nohy, stehna do pravého úhlu k trupu, jako by pochodovali na přehlídce. Kdyby někdy nějaká přehlídka probíhala v takovém shonu a zmatku. Ale bylo zřejmé, že jim tento styl běhu usnadňuje pohyb ve vodě. Snažil se je napodobovat.

„Asi jsem v Průzračném jezeře," řekl si tiše jen tak pro sebe. „Vlažná voda po kolena a nikde ani vidu po pevnině. Ale už se stmívá, takže není moc vidět.

Běží se mnou další lidi. Nevím, jestli běžíme k něčemu, nebo naopak od něčeho. Když se ohlédnu, nic nevidím. Ti lidé jsou evidentně vojáci, i když mají starodávné uniformy. Kožené sukně, bronzové helmy a krunýře na prsou. Holé nohy a ruce." Podíval se na sebe. „Já mám na sobě totéž."

Někteří velkopáni v Aletkaru a Jah Kevedu tyto uniformy ještě používali, takže nedokázal přesně identifikovat místo. Pokud se uniformy používaly v současnosti, bylo to vždy jisté retro motivované vírou, že klasická výstroj bude pro vojáky inspirací. I přesto však využívali moderní kovovou výstroj – tu tady ale nikde neviděl.

Dalinar se na nic neptal. Zjistil, že nechat se vést těmito vidinami je poučnější než se zastavit a žádat vysvětlení.

Běžet vodou bylo náročné. Přestože vyběhl téměř v čele skupiny, začínal se opožďovat. Skupina běžela k nějaké velké skále vpředu, která zatím zůstávala skrytá v šeru. Možná to nakonec nebylo Průzračné jezero. To přece nemá skály jako –

To není skála. Je to pevnost. Dalinar se zastavil a díval se na vysokou stavbu, která se tyčila vysoko nad klidnou vodní hladinu. Nic takového ještě nikdy neviděl. Kámen černý jako uhel. Obsidián? Třeba ta stavba vznikla proměněním.

„Před námi je pevnost," řekl a běžel dál. „Teď už nejspíš neexistuje, protože jinak by se o ní muselo vědět. Vypadá jako celá z obsidiánu. Strany má jako ploutve, nahoře jsou špičaté, věže jako hlavice kopí... Pro Bouřepána. Je impozantní.

Blížíme se k další skupině vojáků. Stojí ve vodě a kopí mají namířená do všech stran. Je jich něco přes deset. Kolem mě je druhá desítka. A... ano, někdo stojí uprostřed. Střeponoš. V zářivé výstroji."

Nejen Střeponoš. Rytíř Paprsku. V oslnivém Střeplátu, který vrhá rudé odlesky ve spojích a na určitých místech. To dokázaly jenom staré zbraně. To znamená, že se ve vidinách dostal do doby před Odrozením.

Jako každý Střeplát byl i tento unikátní. Se sukní z řetězových ok, s hladkými spoji, s náloketníky, které přečnívají... U všech bouří, to vypadá jako Adolinův Střeplát, jenom je užší v pase. Žena? Nebyl si jistý, protože postava měla spuštěné hledí.

„Zaujmout pozice!" zavelel rytíř, když Dalinarova skupina dorazila. Byla to skutečně žena.

Dalinar s ostatními vojáky vytvořil kruh kolem rytířky a zaujal pohotovostní pozici. Nedaleko se objevila další skupina vojáků s rytířem uprostřed. Blížila se k nim vodou.

„Proč jsi nás povolala zpátky?" zeptal se muž vedle Dalinara.

„Caeb si myslí, že něco viděl," odpověděla žena. „Buďte ve střehu. Jdeme. Dávejte pozor."

Skupina vyrazila od pevnosti jiným směrem, než z jakého přišli. Dalinar držel kopí v pohotovostní poloze. Po spáncích mu stékal pot. Sám sobě připadal takový, jaký je vždycky, ale ostatní v něm viděli jednoho z nich.

Zatím stále své vidiny z velké části nechápal. Věděl, že mu je nějak posílá Všemohoucí. Ale Všemohoucí je mrtev, sám mu to přiznal. Tak jak to všechno tedy všechno je?

„Něco hledáme," řekl tiše. „Skupiny rytířů a vojáků vyrazily do noci najít něco, co někdo viděl."

„Ty novej, všechno v pořádku?" zeptal se jeden z vojáků, kteří běželi vedle něho.

„Jo, dobrý," odpověděl Dalinar. „Jen mám strach. Vlastně ani nevím, co to hledáme."

„Takovýho sprena. Chová se divně," odpověděl voják. „Měj oči na stop-

kách. Jakmile se Sja-anat dotkne sprena, tak se ten spren chová divně. Sleduj to pozorně, ať ti nic neuteče."

Dalinar přikývl a potom tiše opakoval vojákova slova a doufal, že ho Navani uslyší. Běželi dál a rytířka v jejich středu mluvila s – sama se sebou? Zdálo se, jako by si s někým povídala, ale Dalinar u ní nikoho neviděl.

Rozhlédl se kolem sebe. Vždycky se chtěl podívat k Průzračnému jezeru, ale nikdy se k němu nedostal blíž než na hranice. Naposledy se pokoušel o návštěvu během své poslední cesty do Aziru. Aziše vždycky překvapí, že by se někdo mohl chtít na takové místo podívat, protože tvrdí, že tam „není nic k vidění".

Na nohou měl jakési těsné boty, možná proto, aby se nepořezal o nic ostrého, co by se mohlo ve vodě ukrývat. Dno bylo nerovné a plné rýh a děr, které nebyly vidět. Bezděky sledoval malé rybky, jak kličkují sem a tam jako stíny pod hladinou. Najednou se vedle nich objevila tvář.

Tvář.

Dalinar vykřikl a nadskočil a ukazoval kopím dolů. „Tam byla tvář! Ve vodě!"

„Vodní spren?" zeptala se rytířka a došla až k Dalinarovi.

„Vypadal jako stín," vysvětloval. „Měl rudý oči."

„Tak je přece tady," řekla rytířka. „Sja-anatův špion. Caebe, utíkej na stanoviště. A vy ostatní hlídejte. On se bez přepravce daleko nedostane." Cosi vytáhla z opasku. Malý váček.

„Támhle!" řekl Dalinar, když zaregistroval malou červenou skvrnu na vodě. Plavala směrem od něj. Jako ryba. Vyrazil za ní. Běžel stylem, který se naučil od ostatních. Jenže co to má za smysl honit sprena? Spreni se chytit nedají. Aspoň on o žádném způsobu, jak to udělat, neví.

Ostatní vyrazili za ním. Vyplašené ryby se rozprchly do všech stran. „Honím sprena," opakoval Dalinar tiše. „Všichni ho honíme. Vypadá jako lidský obličej – zahalený stínem, s červenýma očima. Plave ve vodě jako ryba. Počkat! Támhle je další. Plavou spolu. Je větší, jako celá postava. Má skoro dva metry. Jako když tam plave člověk. Nebo spíš jeho stín. Je –"

„U všech bouří!" vykřikla rytířka. „On si přivedl posilu!"

Větší spren se kroutil ve vodě, potom se potopil a vyrazil mezi skály. Dalinar se zastavil, nejistý, jestli má sledovat menšího sprena, nebo zůstat na místě.

Ostatní se otočili a vyrazili na druhou stranu.

Uf-áá...

Dalinar zavrávoral, když se obrovské skalnaté dno jezera začalo chvět. Rozstříkl kolem sebe vodu. Byla tak průzračná, že viděl, jak mu pod nohama praská zem, jako by po ní šlapalo něco extrémně těžkého.

„Honem!" popohnal ho jeden z vojáků. Popadl ho za paži a vytáhl ho na nohy. Praskliny se zvětšovaly. Původně klidná hladina jezera se čeřila a vytvářela divoké vlny.

Země se třásla, až Dalinar málem znovu ztratil rovnováhu. Několik vojáků před ním popadalo.

Rytířka stála pevně a v ruce zhmotnila obrovský Střepkord.

Dalinar se ohlédl přes rameno a viděl, jak mu před očima roste z vody skála. Dlouhá kamenná paže! Štíhlá, dlouhá snad pět metrů. Vymrštila se z vody a znovu v ní zmizela, jako by chtěla pevně uchopit dno jezera. Poblíž se vynořila druhá paže. Čněla loktem k obloze. Potom se začaly zvedat obě současně, jako by patřily k jednomu tělu, které cvičí kliky.

Z kamenného dna jezera se vytrhlo obrovské tělo. Jako by se zvedala postava zahrabaná v písku. Voda jí stékala po hrubých zádech porostlých kusy břidličníku a mořskými houbami. Cosi jako sprenem oživlý kámen.

Jak to stálo a kroutilo se, Dalinar rozeznal zářící rudé oči – jako roztavený kámen – zasazené v kamenné tváři se zlým výrazem. Tělo mělo podobu kostry s tenkými kostnatými končetinami a špičatými prsty, které končily kamenným drápem. Hrudník tvořil kamenný hrudní koš.

„Hromoštěp!" vykřikl voják. „Kladiva! Rychle, kladiva!"

Rytířka stála před tyčící se desetimetrovou postavou, z níž kapala voda. Pomalu z ní začala stoupat bílá pára. Připomínala Dalinarovi světlo sferů. Bouřná záře. Pozvedla Střepkord a vyrazila dopředu. Prodírala se vodou s přirozenou lehkostí, jako by ji to nestálo nejmenší úsilí. Možná jí pomáhal Střeplát.

„Byli stvořeni k tomu, aby hlídali," ozval se hlas odkudsi zezadu.

Dalinar se ohlédl k vojákovi, který mu před chvílí pomohl vstát. Byl to Selaj s protáhlou tváří, prořídlými vlasy a širokým nosem. Dalinar mu podal ruku, aby mu pomohl na nohy.

Muž mluvil jinak než prve, ale Dalinar ten hlas poznal. Byl stejný jako ten, který přicházel na konci většiny jeho vidin. Všemohoucí.

„Rytíři Paprsku," pokračoval Všemohoucí a postavil se vedle Dalinara a spolu s ním sledoval záda kamenné nestvůry, „byli pomocnou rukou, kompenzací zkázy Spouští. Deset rytířských řádů, založených s cílem pomoci lidem bojovat a potom znovu budovat."

Dalinar opakoval slovo od slova. Soustředil se hlavně na to, aby je zachytil, a už nepřemýšlel příliš o významu.

Všemohoucí se k němu otočil. „Byl jsem překvapen, když tyto rytířské řády přišly. Tohle jsem svoje Heraldy neučil. Tohle umožnil spren, který chtěl napodobit to, co jsem dal lidem. Budeš je muset znovu objevit. To je tvůj úkol. Spoj je. Vybuduj pevnost, která odolá bouři. Popíchni Zášť a přesvědč ji o tom, co může ztratit, a ustanov Bojovníka. Ten se chopí šance a nebude riskovat další porážku, protože už jich utrpěl dost. To je moje nejlepší rada, jakou ti mohu dát."

Dalinar pečlivě opakoval slova. Za ním se začalo bojovat. Voda stříkala, kameny skřípěly. Vojáci přišli s kladivy a i oni zářili Bouřnou září, i když mnohem slaběji.

„Překvapil vás příchod rytířů Paprsku," obrátil se Dalinar na Všemohoucího. „A tahle síla, tenhle nepřítel vás zabil. Nikdy jste nebyl bůh. Bůh je vševědoucí. A Boha není možné zabít. Tak kdo jste tedy byl?"

Všemohoucí neodpověděl. Nemohl. Dalinar si uvědomil, že ty vidiny jsou něco jako předem určená zkušenost, jako divadelní hra. Lidé v nich mohou na Dalinara reagovat do té míry, jako mohou herci improvizovat na scéně. Všemohoucí to ale nikdy nedělal.

„Udělám, co bude v mých silách," řekl Dalinar. „Znovu je najdu. Připravím se. Řekl jste mi spoustu věcí, ale na jednu jsem přišel sám. Pokud vás mohli zabít, tak ty ostatní, co jsou jako vy – naše nepřátele – je možné zabít taky."

Všechno kolem Dalinara potemnělo. Křik a šplouchání vody utichlo. Byla to vidina z období Spouště, nebo z období mezi Spouštěmi? Nikdy se ve vidinách nedověděl všechno, co potřebuje. Když temnota ustoupila, uvědomil si, že leží v malé kamenné místnosti ve svém domku ve vojenském táboře.

Vedle něho klečela Navani, v ruce psací tabulku a pero a horečně psala. U všech bouří, je to krásná ženská! Zralá, rudé rty, vlasy obtočené kolem hlavy ve složitém copu, v němž se třpytily rubíny. Rudé šaty. Podívala se na něho a všimla si, že přichází k sobě a mžourá očima. Usmála se.

„To bylo –" začal.

„Pssst," řekla a přitom stále psala. „Ten konec byl důležitý." Ještě chvíli psala a potom konečně odložila pero. Podložku držela krytou rukou v rukávu. „Myslím, že to mám všechno. Je to těžké, když střídáš jazyky."

„Já jsem střídal jazyky?" podivil se.

„Teď na konci. Předtím jsi mluvil selajsky. Starou selajštinou, samozřejmě, ale stačila jsem to zaznamenat. Doufám, že si s tím moje překladatelky poradí. Já starou selajštinu zrovna moc neovládám. Musíš mluvit pomaleji, zlato."

„To v tu chvíli asi moc nejde," odpověděl Dalinar a vstal. Ve srovnání s tím, jak se cítil při té vidině, mu bylo zima. Zavřené okenice bičoval déšť, i když ze zkušenosti už věděl, že když se probere z vidin, už je po bouři.

Vyčerpaně došel k lavici u zdi a sedl si. Kromě něho a Navani v místnosti nikdo nebyl. Vyhovovalo mu to tak. Renarin a Adolin čekali nedaleko pod bedlivým dohledem kapitána Kaladina a jeho mostařské ochranky.

Snad měl pozvat víc badatelů, aby se jeho vidinami zabývali. Mohli všichni zapisovat jeho slova a potom společně hledat vysvětlení. Jenže, u všech bouří, má přece co dělat, aby ustál přítomnost jednoho člověka v těchto chvílích, když blouzní a zmítá se na podlaze. Věřil v ty vidiny, dokonce měl pocit, že je na nich závislý, ale to neznamenalo, že by ho celá ta situace neuváděla do rozpaků.

Navani seděla vedle něho. Objala ho. „Bylo to zlý?"

„Tentokrát? Ne. Nebylo. Běželi jsme, trochu jsme bojovali. Já jsem se ale všeho neúčastnil. Skončilo to dřív, než jsem se mohl zapojit."

„Tak proč teda ten výraz?"

„Musím obnovit Paprsek."

„Obnovit… A jak? Co to vůbec znamená?"

„To nevím. Nevím vůbec nic. Vždycky dostanu jen náznak a vágní, mlhavou hrozbu. Blíží se něco nebezpečného, to je jisté. A já tomu musím zabránit."

Položila si hlavu na jeho rameno. Díval se do ohniště. Oheň tiše praskal a vrhal po malé místnosti teplou záři. Byl to jeden z mála krbů, které ještě nepadly za oběť novým vyhřívacím fabriálům.

Měl raději pravý oheň, i když to nemohl před Navani říkat. Stálo ji spoustu práce, aby jim všem fabriály opatřila.

„A proč zrovna ty?" zeptala se. „Proč to musíš udělat ty?"

„Proč se někdo narodí králem a jiný chudákem?" opáčil. „Takový je prostě život."

„To to dokážeš vzít tak jednoduše?"

„Není to jednoduchý," namítl, „ale nemá smysl chtít na tohle odpověď."

„Tím spíš, když je Všemohoucí mrtev."

Neměl ji nejspíš do tohohle vůbec zasvěcovat. Kdyby jen tuhle jedinou myšlenku vyslovil nahlas, vysloužil by si punc kacíře, poštval by proti sobě horlivce a Sadeasovi by dal do ruky zbraň do boje o trůn.

Pokud je Všemohoucí mrtev, koho vlastně Dalinar uctívá? V co věří?

„Měli bychom ještě zapsat, jak si na ty vidiny vzpomínáš," řekla Navani a s povzdechem se od něho odsunula. „Dokud to máš čerstvě v paměti."

Přikývl. Bylo důležité, aby měl popis, který bude doplňovat záznam toho, co v okamžiku vidin říkal. Začal vzpomínat, co všechno viděl. Mluvil pomalu, aby Navani stihla zapisovat. Popisoval jezero, oblečení lidí a zvláštní pevnost v dálce. Navani tvrdila, že slyšela vyprávět příběhy o velkých stavbách na Průzračném jezeře. Badatelé je však pokládali za smyšlené.

Dalinar vstal a začal přecházet po místnosti. Přitom popisoval tu hroznou věc, která povstala z jezera. „Zůstal po tom kráter v kameni na dně," vysvětloval. „Jako kdyby byla nakreslená silueta na podlaze a potom se najednou z té podlahy vytrhla a ožila.

Představ si, jakou by taková věc měla taktickou výhodu. Spreni se pohybují snadno a rychle. Stačilo by vklouznout za bojovou linii a zaútočit tam. Ta nestvůra měla tělo z kamene, to něco vydrží. U všech bouří… Střepkordy. Někdy bych rád věděl, jestli byly tyhle zbraně opravdu určené pro boj."

Navani psala a usmívala se.

„Co se děje?" zeptal se jí a zastavil se.

„Nic. Jsi prostě voják tělem i duší."

„To jsem. A co?"

„A nic. Je to roztomilý," odpověděla a dopsala. „Co bylo dál?"

„Promluvil ke mně Všemohoucí." Reprodukoval jí monolog, jak nejlépe uměl, a znovu začal pomalu přecházet po místnosti. Už není ten mladík, kterým býval před dvaceti lety. Tehdy vydržel s Gavilarem celou noc nespat a poslouchat, jak bratr vymýšlí bojové plány na další den. Druhý den vyráželi do bitvy plni síly a touhy po střetnutí.

Jakmile dovyprávěl, Navani vstala a odložila psací potřeby. Dohlédne na to, aby její – respektive jeho – badatelé převedli transkripci, kterou zaznamenala, do aletštiny. Nejdřív ovšem samozřejmě odstraní pasáž o smrti Všemohoucího.

Také se podívá po historických pramenech, které by odpovídaly jeho líčení. Navani si potrpěla na to, aby nic nezůstalo nevysvětleno a aby se předešlo jakémukoli zmatku. Připravila si chronologický přehled ke všem jeho vidinám a snažila se je spojit do celistvého vyprávění.

„Chystáš se opravdu udělat to prohlášení tenhle týden?" zeptala se.

Přikývl. Před týdnem ho soukromě poskytl velkoknížatům. Zároveň ho hodlal zpřístupnit táborům, ale Navani ho přesvědčila, aby to neuspěchal. Sice se o lecčem mluvilo, ale tohle nechá velkoknížatům prostor, aby se mohla připravit.

„Zveřejním to během pár dní," řekl. „Než velkoknížata stačí apelovat na Elhokara, aby to stáhl."

Navani sevřela rty.

„Je to nutné," řekl Dalinar.

„Ty je přece máš spojit."

„Velkoknížata jsou jako rozmazlené děti," namítl. „Změnit je vyžaduje velké činy."

„Jenže když království rozbiješ, tak už ho nikdy nesjednotíš."

„Musíme zaručit, že se nerozbije."

Navani si ho přeměřila pohledem a usmála se. „Musím se přiznat, že se mi ta tvoje nová sebedůvěra líbí. Ještě tak kdybys ji uměl uplatnit i mezi náma dvěma..."

„O nás já přece nepochybuju," namítl a přitáhl si ji blíž.

„Opravdu? Protože to tvoje cestování mezi královským palácem a tím tvým komplexem zabere každý den spoustu času. Kdybych se mohla přestěhovat sem – dejme tomu do tvého apartmá – tak by bylo všechno mnohem jednodušší."

„To ne."

„Ty jsi přesvědčený, že nás neoddají. Dalinare. Tak co teda máme dělat? To v tom pořád ještě hledáš nějakou morálku? Sám tvrdíš, že Všemohoucí je mrtvý."

„Přesto jsou ale věci dobrý a špatný," odpověděl tvrdohlavě. „S tím nemá Všemohoucí nic společnýho."

„Bůh," poznamenala Navani suše, „nemá nic společnýho s tím, jestli jeho příkazy jsou dobrý nebo špatný?"

„Ehm. Ano."

„Tak pozor," namítla. „Mluvíš jako Jasna. Nicméně když je bůh mrtvý –"

„Bůh není mrtvý. Pokud Všemohoucí zemřel, tak nikdy nebyl bůh."

Vzdychla. Postavila se na špičky a políbila ho. Nijak ostýchavě. Ostýchavost podle ní příslušela jenom nesmělým a lehkovážným. Její polibek byl

vášnivý. Pevně mu přitiskla rty na ústa, zaklonila mu hlavu a bylo zřejmé, že touží po něčem víc. Když ho pustila, zalapal po dechu.

Usmála se na něho a ustoupila. Posbírala svoje věci – ani si nevšiml, že je upustila, když se líbali – a šla ke dveřím. „Já nejsem trpělivá ženská, uvědom si to. Já jsem stejně rozmazlená jako ta tvoje velkoknížata. Zvyklá dostat všechno, co chci."

Ušklíbl se. Nebylo to pravda. Ani jedno, ani druhé. Dokázala být trpělivá. Když se jí to hodilo. Teď ale chtěla naznačit, že se jí to nehodí.

Otevřela dveře a objevil se v nich kapitán Kaladin. Nahlédl do místnosti a s vážnou tváří ji zkoumal. „Dohlídněte, aby se bezpečně dostala domů, vojáku," řekl Dalinar.

Kaladin zasalutoval. Navani ho odstrčila a vyšla bez rozloučení. Zavřela a nechala Dalinara uvnitř.

Hluboce vzdychl, došel k židli a sedl si zamyšleně ke krbu.

Po chvíli se probudil. Oheň mezitím dohořel. U všech bouří, to už usne jen tak ve dne? Kdyby se minulou noc nepřevaloval na posteli s hlavou plnou starostí, které vůbec neměly patřit jemu! Kam se poděly ty klidné dny? Kde jsou všechny ty souboje a čistá hlava, protože všechny problémy nese na svých bedrech Gavilar?

Protáhl se a vstal. Musí projít přípravy na to královo prohlášení a potom se musí jít podívat na svou novou ochranku –

Zarazil se. Na stěně pokoje zahlédl sérii ostrých bílých čar, které dávaly dohromady glyfy. To tam přece nikdy nebylo.

Šedesát dva dnů, stálo tam. *Následuje smrt.*

Po chvíli stál Dalinar zpříma, s rukama sepjatýma za zády, a poslouchal, jak Navani diskutuje s Rušú, jednou z kholinských badatelek. Poblíž stál Adolin a zkoumavě si prohlížel kus bílého kamene, který našli na podlaze. Evidentně byl vypáčen z řady ozdobných kamenů, které lemovaly okno místnosti. Bylo zřejmé, že glyfy na zdi byly napsané tím kamenem.

Narovnat, hlavu vzhůru, řekl si, *i když by ses nejradši zhroutil do židle.* Vůdce se nehroutí. Vůdce je vždycky nad věcí. I když se mu do toho vůbec nechce.

Tím spíš.

„Ale," poznamenala Rušú, mladá horlivkyně s dlouhými řasami a kulatými rty, „podívejte se na ty nakloněné řádky! Nedokonalá symetrie. To psal někdo, kdo neumí kreslit. Je to skoro špatně. Ten glyf ‚smrt' vypadá skoro jako glyf ‚rozbitý'. A ten význam je taky vágní. Následuje smrt? Nebo to má být ‚následujte smrt'? Nebo dvaašedesát dní následujících po smrti? Ty glyfy nejsou přesné."

„Jenom udělejte kopii, Rušú," řekla Navani. „A s nikým o tom nemluvte."

„Ani s vámi?" zeptala se Rušú zmateně.

Navani vzdychla a došla k Dalinarovi a Adolinovi. „Svou práci dělá opravdu

dobře," poznamenala tiše, „ale někdy je trošku těžkopádná. No, ale v písmu se vyzná líp než kdokoli jiný. Je to jeden z jejích hlavních zájmů."

Dalinar přikyvoval a dusil v sobě obavy.

„Proč by to ale kdo dělal?" zeptal se Adolin a zahodil kámen. „To má být nějaká skrytá výhrůžka?"

„Ne," odpověděl Dalinar.

Navani se na něj podívala. „Rušú," řekla, „nechte nás tady na chvilku o samotě."

Rušú zprvu nereagovala, ale na druhou výzvu odcupitala ven. Když otevřela dveře, objevila se za nimi Čtvrtá mostní v čele s kapitánem Kaladinem. Ve tváři měl vážný výraz. Doprovodil Navani, a když se vrátil, čekalo ho tu tohle. Okamžitě poslal své lidi, aby přivedli Navani zpátky.

Bylo zřejmé, že si za to přičítá vinu, že si myslí, že se někdo vloupal do Dalinarova pokoje, když Dalinar spal. Dalinar na něj kývl, aby šel dovnitř.

Kaladin vběhl do pokoje a snad si nevšiml Adolinových zaťatých zubů. Dalinar tenkrát bojoval s paršendským Střeponošem, když se Adolin a Kaladin setkali na bojišti, ale zpráva o jejich sporu se k němu už určitě dostala. Bylo zřejmé, že jeho syn nevidí rád, že se tmavooký mostař stal velitelem Modré gardy.

„Pane," řekl Kaladin a vystoupil dopředu. „Mám z toho výčitky. Jsem týden ve službě a už jsem selhal."

„Plnil jste můj rozkaz, kapitáne," odpověděl Dalinar.

„Měl jsem rozkaz udržet vás při životě, pane," odpověděl Kaladin a v hlase mu byla znát zloba. „Měl jsem postavit hlídky ke všem dveřím, nejen k hlavnímu vstupu do vašeho komplexu."

„Příště budeme opatrnější, kapitáne," poznamenal Dalinar. „Váš předchůdce vždycky stavěl hlídky přesně na stejná místa jako vy a stačilo to."

„Jenže doba se změnila, pane," namítl Kaladin a přimhouřenýma očima si prohlížel místnost. Zaměřil se na okénko. Bylo tak malé, že by jím člověk neprolezl. „Stejně bych ale rád věděl, jak se dostali dovnitř. Stráže nic neslyšely."

Dalinar se na něj zkoumavě díval. Mladý, samá jizva, zasmušilý. *Proč mu tak věřím?* pomyslel si. Neměl pro to žádné vysvětlení, ale za ta léta se naučil důvěřovat svým instinktům jako voják i jako generál. Cosi v jeho nitru mu našeptávalo, že má Kaladinovi věřit, a on to přijal.

„To není podstatné," řekl Dalinar.

Kaladin se na něho ostře podíval.

„Vy si nemusíte lámat hlavu s tím, jak se sem ten člověk, co počmáral tu zeď, dostal. Jenom buďte do budoucna ostražitý. Můžete jít." Kývl na Kaladina, který odcházel poněkud zdráhavě.

Vešel Adolin, mladík s bujnou kšticí. Byl vyšší než Dalinar. Někdy tomu Dalinar snad ani nemohl uvěřit. Jako by to bylo včera, co tu dychtivý malý Adolin pobíhal s dřevěným mečem.

„Ty jsi říkal, že už to tu bylo, když ses probudil," řekla Navani. „A že jsi nikoho neviděl vejít, ani jsi neslyšel, že by někdo něco ryl na zeď."

Dalinar přikývl.

„Tak proč," pokračovala, „mám ten náhlý a nutkavý pocit, že víš, *proč* to tu je?"

„Nevím jistě, kdo to tu udělal, ale vím, co to znamená."

„A co teda?" naléhala Navani.

„Znamená to, že nám zbývá hrozně málo času," odpověděl. „Rozešli to prohlášení a potom jdi za velkoknížaty a svolej schůzku. Budou muset jednat se mnou."

Blíží se Věčná bouře…

Dvaašedesát dní. To není moc.

Ale bylo to evidentně všechno, co má.

5
IDEÁLY

To znamení na zdi předpovídalo ještě větší nebezpečí než ubíhající čas. Byla to předzvěst, že budoucnost patří Pustonošům.

Z deníku Navani Kholinové, jeseses 1174

„Kvítězství a také samozřejmě pomstě." Vyvolávačka před sebou držela záznam králových slov – svázaný v deskách potažených látkou – i když bylo zřejmé, že je umí zpaměti. Nebylo divu. Jen Kaladin ji nechal prohlášení opakovat třikrát za sebou.

„Znova," řekl od ohniště Čtvrté mostní, u kterého seděl se svými lidmi na kameni. Mnoho členů jeho jednotky odložilo misky se snídaní a ztichlo. Opodál si Sigzil slova opakoval, aby si je vryl do paměti.

Vyvolávačka vzdychla. Byla to kyprá plavooká mladá žena s černými vlasy s několika rudými prameny. Její vizáž svědčila o vedenském nebo roháčském původu. Po táboře chodily desítky takových žen a četly, a někdy i vysvětlovaly, Dalinarova slova.

Znovu otevřela desky. *Kterákoliv jiná jednotka*, pomyslel si Kaladin, *by měla velitele vyššího ranku, než je ona vyvolávačka.*

„Z pověření krále," četla, „Dalinar Kholin, velkokníže pro válku, tímto mění způsob sběru a rozdělování živokamů na Roztříštěných Planinách. Od této chvíle budou živokamy loveny spolupracujícími týmy dvou velkoknížat. Kořist připadne králi a ten rozhodne – podle efektivity a horlivosti přístupu zúčastněných stran – o podílu dotyčných velkoknížat.

O tom, která velkoknížata a vojska budou pověřena sběrem živokamů a v jakém pořadí, rozhodne rozpis. Dvojice nebudou vždy stejné a budou

posuzovány podle strategické kompatibility. Předpokládá se, že podle Kodexu mezi námi panuje vzájemná úcta. Muži a ženy v těchto nově uskupených armádách přijmou s povděkem tento nový pořádek, který je cestou k vítězství a také samozřejmě pomstě."

Vyvolávačka zavřela desky, podívala se na Kaladina a zvedla dlouhé černé obočí, které – o tom nepochyboval – měla namalované líčidly.

„Děkuju," řekl. Kývla a odešla k další jednotce.

Kaladin vstal. „Tak, to je ta bouře, kterou jsme čekali."

Muži přikyvovali. Hovor ve Čtvrté mostní byl utlumený po včerejším vloupání do Dalinarových místností. Kaladin si připadal jako hlupák. Dalinar však jako kdyby vloupání nepřisuzoval žádný význam. Bylo zřejmé, že ví mnohem víc, než Kaladinovi říká. *Jak ale mám dělat svou práci dobře, když nemám všechny informace, které potřebuju?*

Nebyl ještě na svém postu ani dva týdny a už se ho začínaly dotýkat politické machinace plavooků.

„Velkoknížata to prohlášení naštve," poznamenal Lejten na druhé straně ohniště, kde opravoval Beldovi řemeny na krunýři, které dostal s překroucenými sponami. „Oni si na těch živokamech děsně zakládají. To bude dnes velká nespokojenost."

„Pche!" vyprskl Skála a nabral jídlo Lopenovi, který si přišel pro přídavek. „Nespokojenost? Dnes bude *vzpoura*! Copak jste neslyšeli tu zmínku o Kodexu? Na to se urazí ti ostatní, co se Kodexem neřídí." Když to říkal, usmíval se a zdálo se, že se představou vzpoury velkoknížat baví.

„Moraš. Drehy, Mart a Et ke mně," zavelel Kaladin. „Jdeme vystřídat Skara a jeho tým. Tefte, jak to jde tobě?"

„Pomalu," odpověděl Teft. „Ti kluci z těch ostatních mostních jednotek... mají před sebou ještě dlouhou cestu. Tohle je málo, Kale. Potřebujeme nějakou lepší motivaci."

„Něco vymyslím," odpověděl Kaladin. „Zatím zkusíme jídlo. Skálo, zatím máme jenom pět důstojníků, tak si můžeš tu poslední místnost zvenku nechat na sklad potravin. Kholin nám dal rekviziční pověření od táborovýho provianťáka. Tak ať je to všechno plný."

„Plný?" podivil se Skála a usmál se. „Jak plný?"

„Moc," odpověděl Kaladin. „Celý měsíce jsme jedli všechno z proměněných surovin. Tak teď bude Čtvrtá mostní jíst jako panstvo."

„Takže už žádný ulity," poznamenal Mart a ukázal na Skálu, který si bral kopí a zapínal uniformu. „To, že dokážeš uvařit, na co máš chuť, neznamená, že my budeme jíst nějaký blboviny."

„Pomatený dolňáci," namítl Skála. „Copak nechcete mít sílu?"

„Já chci mít hlavně svoje zuby, děkuju," odpověděl Mart. „Blázne roháčská."

„Tak budu vařit nadvakrát," řekl Skála a dal si ruku na prsa, jako by přísahal. „Jedno jídlo pro statečný a jedno pro hlupáky. Můžeš si vybrat, který chceš."

„Budeš vařit jako na hostinu, Skálo," řekl Kaladin. „Potřebuju, abys vycvičil kuchaře pro ostatní jednotky. I když má teď Dalinar víc kuchařů k dispozici, protože mu ubylo vojáků, chci, aby mostaři byli soběstační. Lopene, ty, Dabbid a Šen budete Skálovi k ruce, když bude něco potřebovat. Musíme z té tisícovky kluků udělat vojáky. Začneme stejně, jako to začalo u vás – tím, že jim naplníme žaludek."

„Jo, provedu," prohlásil Skála a plácl přes rameno Šena, který přišel mezi ně. Zdálo se, že mezi ně začíná chodit častěji, že už se neschovává vzadu tolik jako dřív. „Ani ten kousíček toho hovna tam nedám, abyste neřekli."

Ostatní se dali do smíchu. Díky tomu, že kdysi přidal čalí trus do jídla, se stal Skála mostařem. Když Kaladin vyrazil ke královu paláci – Dalinar měl mít důležitou schůzku s králem – přidal se k němu Sigzil.

„Potřeboval bych chviličku vašeho času, pane," řekl Sigzil tiše.

„Když chceš..."

„Slíbil jste mi, že budu mít možnost změřit vaše... zvláštní schopnosti."

„Slíbil?" podivil se Kaladin. „Na to si nevzpomínám."

„No, trochu jste sice brblal..."

„Já že jsem brblal?"

„No když jsem mluvil o tom, že by bylo potřeba to proměřit. Ale bral jste to jako dobrej nápad, ještě jste říkal, že bychom vám se Skarem pomohli odhadnout, co všechno vlastně ve skutečnosti dokážete."

„No jo, asi jo."

„Potřebujeme vědět přesně, jakou máte sílu a výdrž, jak dlouho v sobě udržíte Záři. Přece souhlasíte, že rozumět přesně vašim schopnostem by bylo užitečný, ne?"

„Ale jo," odpověděl Kaladin rezignovaně.

„Výborně. Tak..."

„Nech mi ale pár dní," pokračoval. „Zatím najdi místo, kde nás nikdo neuvidí. No, a pak... teda jo, proměřte mě."

„Výborně," odpověděl Sigzil. „Já už jsem vymyslel pár experimentů." Zastavil se a nechal Kaladina a ostatní odejít.

Kaladin si opřel kopí o rameno a uvolnil si ruku. Často si uvědomoval, že drží zbraň příliš křečovitě, až má bílé klouby na prstech. Jako by nějak podvědomě nevěřil tomu, že už ji může nosit legálně, jako by se bál, že mu ji znovu vezmou.

Syl přistála po své okružní cestě táborem na křídlech ranního větru. Usadila se mu na rameně a zamyšleně zůstala sedět.

Dalinarův vojenský tábor byl uspořádaný. Vojáci se po něm nikdy bezcílně nepotulovali, vždycky se něčím zabývali. Opravovali a čistili zbraně, nosili jídlo, náklady, drželi hlídky. V tomto táboře se drželo mnoho hlídek. I při sníženém počtu vojáků jen během své cesty k bráně Kaladin míjel tři hlídky. To bylo mnohem víc, než kdy viděl u Sadease.

Znovu ho to donutilo vnímat tu prázdnotu. Nebylo nutné, aby se z mrt-

vých stali Pustonoši na to, aby strašili tábor. Strašit tábor stačily prázdné domky, které zde zůstaly po mrtvých. Cestou míjel u jednoho z nich ženu. Seděla na zemi a dívala se k obloze a v náruči svírala uzlík mužských šatů. Vedle ní na cestě stály dvě děti. Mlčky. Tak malé děti přece nikdy nemlčí.

Kasárenské domky tvořily veliký kruh, jehož střed představoval nejzalidněnější část tábora. Tady byl Dalinarův komplex a tady bydleli různí velkopáni a generálové. Dalinarův komplex byl kamenný bunkr, který zvenku vypadal jako jakýsi kopec. Kolem se třepotaly praporky a pobíhali úředníci s plnými náručemi účetních knih a dokumentů. Poblíž si několik důstojníků postavilo stany pro příjem nováčků a před nimi čekala řada budoucích vojáků. Někteří byli obchodníci se zbraněmi, kteří se dostali až sem na cestě za prací. Jiní vypadali jako pekaři, kteří vyslyšeli volání po zvýšení stavu vojska po katastrofě, která je potkala v poslední bitvě.

„Proč ses nesmál?" zeptala se Syl a dívala se na frontu, kolem níž procházeli dál směrem k bráně z tábora ven.

„Promiň," odpověděl. „Ty jsi udělala něco vtipnýho, co jsem přehlídl?"

„Ne teď, před chvílí," řekla. „Skála a Skar se smáli. A ty ne. Když ses smál v době, kdy bylo všechno těžký, tak jsem věděla, že se do toho smíchu nutíš. Tak jsem si myslela, že až jednou bude líp..."

„Teď mám na starosti obrovskou jednotku mostařů," odpověděl a díval se před sebe. „A jednoho velkoknížete, kterýho nesmím nechat umřít. A jdu táborem plným vdov. Tak se nediv, že mi není do smíchu."

„Ale přece je i tak líp, než bylo," namítla. „Tobě i tvým lidem. Vzpomeň si, co jsi udělal. Co jsi dokázal."

Strávil den na planině. Zabíjel. Splynul se svou zbraní a se samotnými bouřemi. A tak zabíjel. Zabíjel na ochranu plavooků.

On je ale jiný, pomyslel si.

Tato pověst ho vždycky provázela.

„Asi čekám," odpověděl.

„Na co?"

„Na hrom," řekl tiše. „Po blesku vždycky přijde hrom. Někdy si musíš chvíli počkat, ale nakonec vždycky přijde."

„Já..." Syl se třepotala před ním, stála ve vzduchu a posunovala se dozadu, jak šel. Neletěla – neměla křídla – ani neposkakovala ve vzduchu. Jen tak stála, aniž by měla cokoliv pod nohama, a posouvala se paralelně s ním. Jako by nerespektovala žádné fyzikální zákony.

Dala hlavu na stranu a podívala se na něho. „Já ti nerozumím. U sta bouří! Myslela jsem si, že se v tom už vyznám. Hromy? Blesky? Co tím myslíš?"

„Pamatuješ se, když jsi mě povzbuzovala, abych bojoval, abych zachránil Dalinara, jak tě i přesto bolelo, když jsem zabíjel?"

„Ano."

„Tak to je přesně stejný," odpověděl tiše. Podíval se stranou. Opět křečovitě svíral kopí.

Syl ho pozorovala s rukama v bok a čekala, že ještě něco řekne.

„Stane se něco zlýho," řekl. „Takhle to prostě nemůže jít dál. Nemůžou se mi dít jen dobrý věci, tak to v životě prostě nechodí. Možná to souvisí s tím nápisem u Dalinara na zdi. Vypadalo to, jako by něco odpočítávalo čas."

Přikývla.

„Už jsi někdy něco takovýho viděla?"

„Na něco... si vzpomínám," řekla šeptem. „Něco špatnýho. To, co má přijít – to není věc Cti, Kaladine. Je to něco jiného. Nebezpečného."

Výborně.

Když nic neříkal, Syl vzdychla, vymrštila se do vzduchu a proměnila se ve světelnou stuhu. Stále ho však doprovázela a kličkovala mezi závany větru.

Říkala, že je spren cti, pomyslel si Kaladin. *Tak proč si pořád hraje s tím větrem?*

Bude se jí na to muset zeptat. Jestli mu ovšem odpoví. Jestli na to vůbec umí odpovědět.

Torol Sadeas se opíral lokty o kamenný stůl a s rukama s propletenými prsty seděl a zíral na Střepkord zabodnutý doprostřed stolu. Odrážela se v něm jeho tvář.

Zatraceně, kdy tak zestárl? Vždycky o sobě měl představu jako o nějakém dvacátníkovi. A teď mu je padesát. Padesát, u všech bouří! Zaťal zuby, ale nespustil oči z meče.

Meč Přísahy. Dalinarův meč – zakřivený, se špičkou na konci zahnutou, které odpovídala řada vyčnívajících výběžků u jílce. Působily dojmem vlnění, jakýchsi pohybujících se vln, které jako by se vynořily z oceánu.

Jak často po té zbrani toužil. Teď ji má, ale přesto mu to připadá takové nějaké falešné. Dalinar Kholin zlomený a dohnaný do situace, kdy ho bitva děsí, se přesto zuby nehty drží života. Sadeasův dávný přítel byl jako sekerník, který měl být utracen, ale přesto kňučí pod oknem, protože jed nevykonal svou práci.

Ne, ještě hůř. Nemohl se zbavit pocitu, že ho Dalinar nakonec přece dostal.

Otevřely se dveře a vešla Jalaj. Měla štíhlý krk a velké rty, a tak nebyla nikdy pokládaná za krásku – tím spíše, jak jí přibývaly roky. Na tom mu ale nezáleželo. Jalaj byla jedna z nejnebezpečnějších žen, které znal. A to na ní bylo mnohem přitažlivější než sebekrásnější tvář.

„Koukám, že jsi mi zničil stůl," řekla a podívala se na zabodnutý Střepkord.

„Musím tu zatracenou věc někam dávat," odpověděl. Bude mu trvat pět dní – celý týden – než se s mečem spojí natolik, aby ho mohl odhmotnit.

Jalaj klesla na malou pohovku vedle něho, jednu ruku mu ovinula kolem zad a nohy si dala na stůl. Na veřejnosti se chovala jako dokonalá aletská dáma, ale v soukromí se ráda povalovala.

„Dalinar dělá zuřivej nábor," poznamenala. „Využila jsem toho a poslala jsem mu tam pár svých lidí."

„Vojáků?"

„Za co mě máš? To by bylo moc nápadný, vojáky si bude bedlivě hlídat. Ale v osobním personálu má díry, protože někteří poslechli jeho výzvu a chopili se kopí, aby posílili vojsko."

Sadeas přikývl a stále si prohlížel meč. Jeho žena řídila impozantní síť špionů po všech vojenských táborech. Skutečně impozantní, protože o ní opravdu málokdo věděl. Poškrábala ho na zádech, až se zachvěl.

„Udělal prohlášení," konstatovala.

„Jo? A reakce?"

„Jak se dalo čekat. Všechny naštval."

Sadeas přikyvoval. „Dalinar už měl bejt mrtvej. Není, ale můžeme se spolehnout na to, že se časem odpraví sám." Přimhouřil oči. „Chtěl jsem ho zničit, abych předešel pádu království. A teď přemýšlím o tom, jestli by nakonec pro nás pro všechny nebylo lepší, kdyby to království padlo."

„Co?"

„Tohle není pro mě, lásko," řekl šeptem. „Ta stupidní hra na planinách. Ze začátku mě to bavilo, ale už mi to začíná lézt krkem. Já chci válku, Jalaj, skutečnou válku. Ne hodiny pochodů kvůli chabý naději, že bychom se třeba připletli k nějaký pidišarvátce."

„Jenže z těch pidišarvátek bohatneme."

Proto je také už tak dlouho snáší. Vstal. „Musím se sejít s pár dalšíma lidma. Aladar. Rútar. Musíme proti sobě poštvat velkoknížata. Probudit v nich rozhořčení nad tím, o co se Dalinar pokouší."

„A ve finále nám jde o co?"

„Já to chci vrátit zpátky, Jalaj," řekl a spočinul prsty na meči. „Náš zábor."

Byla to jediná věc, která ho držela při životě. To úžasné napětí, ten vášnivý zápal, stát na bojišti, muž proti muži. A dát v sázku všechno. Pro vládu. Pro vítězství.

To byly jediné okamžiky, kdy se cítil zase mladý.

Byla to krutá pravda. A pravda je vždycky prostá.

Popadl meč a vytrhl jej ze stolu. „Dalinar chce politikařit. Není divu. On by se byl vždycky nejradši viděl na místě svýho bratra. Naštěstí pro nás mu to moc nejde. To jeho prohlášení od něj akorát tak odvrátí lidi. Bude tlačit na velkoknížata a ta se proti němu postaví a bude po království. A potom – s krví u nohou a Dalinarovým mečem v ruce – postavím nový Aletkar na plamenech a slzách."

„A když vyhraje on?"

„V tom případě, má drahá, přijdou na řadu tví vrazi." Hodil si Střepkord na rameno. „Já tohle království znova získám a hned po něm Jah Keved. Koneckonců, smyslem tohohle života je cvičit vojáky, tak dělám jenom to, co ode mě chce sám bůh."

Projít mezi kasárnami a královským palácem – kterému sám král začal říkat „Jehlan" – trvalo asi hodinu, takže měl Kaladin dost času přemýšlet. Cestou bohužel potkal skupinu Dalinarových lékařů se sluhy, kteří sbírali kružníkovou mízu na dezinfekci.

Když je Kaladin viděl, vrátilo ho to do vzpomínek nejen na jeho vlastní pokusy získat mízu, ale i na jeho otce. Lirina.

Kdyby byl tady, pomyslel si Kaladin, když je míjel, *zeptal by se mě, proč tam nejsem s nima. S lékařema. Chtěl by vědět, proč, když mě Dalinar vzal k sobě, jsem nepožádal o přidělení k vojenským lékařům.*

Kaladin by nejspíš býval snadno přesvědčil Dalinara, aby přidělil k lékařům celou Čtvrtou mostní. Kaladin by je byl zaučil stejně snadno, jako je vycvičil s kopím. Dalinar by to býval udělal. Dobrých doktorů není u vojska nikdy dost.

Jenže jeho to ani nenapadlo. On před sebou viděl jednodušší volbu – buď se stát Dalinarovou ochrankou, nebo odejít z vojenského tábora. A zvolil si znovu postavit své lidi do cesty bouři. Proč?

Konečně došli ke královu paláci, postavenému na úbočí vysoké skály s vyhloubenými tunely. Král měl své pokoje až nahoře. To znamenalo, že Kaladin a jeho muži musí vylézt až tam.

Stoupali po schodech, Kaladin stále zahloubaný do myšlenek na svého otce a svou povinnost.

„Víš, ono je to kapku nefér," prohlásil Moraš, když se dostali nahoru.

Kaladin se podíval na ostatní a teprve si všiml, jak po dlouhém výstupu popadají dech. Sám bezděky nasával Bouřnou záři a nijak se nezadýchal.

Usmál se na Syl a rozhlédl se po kamenných chodbách Jehlanu. U vstupní brány stálo několik stráží v modro-zlatých uniformách královské gardy. Ta byla samostatná a nezávislá na Dalinarově ochrance.

„Vojáku," řekl Kaladin a kývl na jednoho ze strážců, plavooka nízkého postavení. Ve vojenské hierarchii byl Kaladin nad ním, na společenském žebříčku však stál níž. Opět zapochyboval, jak tohle všechno bude fungovat.

Voják si ho přeměřil pohledem. „Slyšel jsem, že jste uhájil most prakticky sám proti stovkám Paršendů. Jak jste to udělal?" Neoslovil Kaladina „pane", jak by se bylo při oslovení kapitána slušelo.

„Chcete to vidět?" vyštěkl Moraš vzadu. „Klidně vám to předvedeme. Osobně."

„Kuš," okřikl ho Kaladin a vrhl na něj nepřívětivý pohled. Obrátil se zpátky na vojáka. „Měl jsem štěstí. Nic víc." Podíval se mu do očí.

„Jo, to má logiku," odpověděl voják.

Kaladin čekal.

„Pane," dodal nakonec.

Kaladin mávl na muže a ti se dali do pochodu kolem plavookých stráží. Interiér paláce byl osvětlen sfery v lampách na zdech – směs safírů a diamantů vydávala namodralé světlo. Sfery byly malé, ale byly zřetelnou připomínkou toho, jak se svět změnil. Dřív by nikdy nenechali mostaře bez

dozoru poblíž sferů. Kaladin Jehlan stále ještě neznal – zatím střežil jen Dalinara a většinu času trávil ve vojenském táboře. Ovšem předem si pečlivě prostudoval plány, aby věděl, kudy se dostane nahoru.

„Proč jsi mě tak utnul?" zeptal se Moraš, když dostihl Kaladina.

„Nebyl jsi v právu," řekl Kaladin. „Teď jsi voják, Moraši, tak se podle toho musíš chovat. A to znamená neprovokovat ke konfliktům."

„Já se nebudu před plavookama plazit po břiše, Kale. Už nikdy."

„Nechci, aby ses plazil po břiše, ale chci, aby sis dal pozor na jazyk. Čtvrtá mostní se přece nesníží k nějakýmu ubohýmu handrkování."

Moraš ustoupil, ale Kaladin viděl, že to v něm ještě doutná.

„To je divný," poznamenala Syl a znovu si sedla Kaladinovi na rameno. „Vypadá tak vztekle."

„Když jsem převzal mostní jednotku," řekl Kaladin tiše, „byla to tlupa zvířat v kleci, které zbili k poslušnosti. Já jsem jim vrátil důstojnost a chuť bránit se, ale pořád ještě byli v kleci. Teď se té klece zbavili. Takovým lidem, jako je Moraš a ostatní, bude trvat hodně dlouho, než si na to zvyknou."

Bude. Za poslední měsíce u mostní jednotky se naučili jednat s vojenskou přesností a disciplínou. Stáli v pozoru, když ti, kteří je zneužívali, pochodovali přes mosty. Nikdy neutrousili jediné pohrdavé slovo. Z disciplíny se pro ně stala zbraň.

Musí se naučit být pravými vojáky. Ne, oni jsou praví vojáci, ale musí se naučit podle toho jednat i bez toho, že na ně tlačí Sadeas.

Moraš postupně srovnal s Kaladinem krok. „Promiň," řekl tiše. „Máš pravdu."

Kaladin se usmál. Tentokrát upřímně.

„Nebudu předstírat, že je mám rád," dodal Moraš, „ale budu se držet zpátky. Jsme ve službě. A budeme ji dělat dobře. Líp, než se od nás čeká. Protože jsme Čtvrtá mostní."

„Správně," odpověděl Kaladin. S Morašem bylo někdy těžké vyjít, ale Kaladin mu čím dál víc důvěřoval. Většina ostatních si z Kaladina dělala modlu, jen Moraš ne. Ten se choval jako přítel, asi nejbližší, jakého Kaladin měl od doby, kdy dostal cejch.

Jak se blížili ke královu přijímacímu pokoji, chodba byla stále zdobnější. Na zdech byla dokonce série reliéfů s vyobrazením Heraldů, zdobená polodrahokamy, které ozařovaly určitá místa.

Čím dál víc jako ve městě, pomyslel si Kaladin. *Za chvíli z toho tady bude skutečný palác.*

U vchodu do králova přijímacího pokoje potkal Skara s jeho týmem. „Hlášení?" řekl tiše.

„Ráno klidné," odpověděl Skar. „Nic se nedělo."

„Zbytek dne už máte volno," řekl Kaladin. „Já tu zůstanu na tu schůzku, odpolední službu převezme Moraš a já po něm večerní. Vy se jděte vyspat. Vrátíte se na noční."

„Rozumím, pane," odpověděl Skar a zasalutoval. Sebral své lidi a odešel.

Králův přijímací pokoj byl zdobený vysokým kobercem a velkými okny bez okenic na závětrné straně. Kaladin tu nikdy předtím nebyl a v palácových mapách byly z důvodu ochrany krále zaneseny jen hlavní chodby a průchody přes služební křídlo. Tento pokoj měl ještě jedny dveře, které vedly pravděpodobně na balkon. Východ však byl jen jediný, ten, kterým sem Kaladin vstoupil.

Po obou stranách vchodu stáli další dva strážci v modro-zlatém. Král přecházel sem a tam po pokoji podél pracovního stolu. Měl ve skutečnosti větší nos než na portrétech.

Dalinar hovořil s Velkopaní Navani, elegantní dámou s prošedivělými vlasy. V táboře by se jistě bylo mluvilo o skandálním vztahu mezi královým strýcem a matkou, kdyby jej nezastínila Sadeasova zrada.

„Moraši," řekl Kaladin a ukázal prstem. „Podívej se, kam vedou ty dveře. Mart a Et zůstanou před vchodem. Dovnitř nepustíte nikoho než velkoknížata, všechny ostatní musíte nejdřív hlásit nám."

Moraš se před králem nepoklonil, jenom zasalutoval, a šel zkontrolovat dveře. Skutečně vedly na balkon, kterého si Kaladin všiml zvenku. Táhl se po celé délce této místnosti.

Dalinar sledoval Kaladina a Moraše při práci. Kaladin zasalutoval a setkal se s ním pohledem. Už nedopustí další selhání jako to včerejší.

„Tyhle stráže neznám, strýci," řekl král popuzeně.

„Jsou noví," odpověděl Dalinar. „Na balkon jiná cesta nevede, vojáku. Je třicet metrů vysoko."

„To je dobře vědět. Drehy, jdi za Morašem ven na ten balkon, zavři za sebou a zůstaňte tam hlídat."

Drehy přikývl a vyskočil.

„Já jsem ale teď říkal, že se na balkon nedá zvenku dostat," opakoval Dalinar.

„Právě proto bych se o to pokusil, kdybych se tam dostat chtěl, pane," odpověděl Kaladin.

Dalinar se pobaveně usmál.

Král však přikyvoval. „Dobře... dobře."

„Jsou ještě nějaké další vchody do tohoto pokoje, Vaše Výsosti?" pokračoval Kaladin. „Myslím tajné vchody."

„Kdyby byly," odpověděl král, „tak bych chtěl, aby o nich nikdo nevěděl, jinak by nebyly tajné."

„My ale nemůžeme ručit za bezpečnost, když nevíme, co máme hlídat. Pokud existují chodby, o kterých nemá nikdo vědět, tak právě ty jsou nejpodezřelejší. Pokud mi o nich řeknete, nebude je hlídat nikdo jiný než mí lidi."

Král se na Kaladina chvíli díval a potom se otočil k Dalinarovi. „Tenhle se mi líbí. Proč jsi mu nesvěřil ostrahu už dávno?"

„Neměl jsem možnost," odpověděl Dalinar a studoval Kaladina hloubavým pohledem. Vážným pohledem. Došel k němu, dal mu ruku na rameno a postrčil ho kousek dál.

„Moment," ozval se král za nimi. „On má hodnost kapitána? Temnook? Odkdy?"

Dalinar neodpověděl, jenom postrkoval Kaladina dál ke straně místnosti. „Král," řekl mu tiše, „má nesmírný strach z vrahů. Měl byste to vědět."

„Zdravá opatrnost nám jenom usnadní práci, pane," odpověděl Kaladin.

„Já jsem neříkal, že zdravý," namítl Dalinar a potom dodal: „Oslovujete mě ‚pane'. Správné oslovení je ale ‚Jasnopane'."

„Budu ho používat, pokud mi to přikážete, pane," odpověděl Kaladin a podíval se mu do očí. „Ale ‚pane' je odpovídající oslovení i pro plavooka, pokud je přímým nadřízeným."

„Já jsem velkokníže."

„Upřímně," řekl Kaladin – nebude žádat o dovolení, tenhle člověk mu dal postavení, které má, tak předpokládá, že mu s ním dal i jistá privilegia, pokud výslovně neřekne, že je to jinak – „až dosud mě každý člověk, kterého jsem oslovoval ‚Jasnopane', zradil. Těch pár, kterým říkám ‚pane', má pořád mou důvěru. Pro mě je to uctivější než to druhý."

„Vy jste zvláštní člověk, synku."

„Ti normální jsou mrtví v roklích, pane," odpověděl Kaladin tiše. „Sadeas se o to postaral."

„Dobře, držte hlídku na balkoně na druhé straně, kam není slyšet oknem."

„Tak já počkám se svýma lidma na chodbě," řekl Kaladin, když viděl, že pozice u vchodu už zaujali dva lidé z královy gardy.

„Tohle jsem já nepřikázal," namítl Dalinar. „Hlídejte vchod, ale zevnitř. Chci, abyste slyšel, co máme v plánu. Jenom o tom nemluvte mimo tuto místnost."

„Ano, pane."

„Na schůzku přijdou ještě čtyři lidi," pokračoval Dalinar. „Mí synové, generál Khal a Jasnopaní Tešáv, Khalova manželka. Ti mohou vstoupit. Ale nikdo jiný dovnitř nesmí, dokud nebude schůzka ukončena."

Dalinar se vrátil k hovoru s královou matkou. Kaladin postavil na místa Moraše a Drehyho a potom vysvětlil pokyny k ostraze vchodu Martovi a Etovi. Totéž bude muset udělat i s další hlídkou, která přijde po nich. Když plavook řekne „nikdo jiný nesmí dovnitř", nikdy to neznamená „nikdo jiný nesmí dovnitř". Znamená to „kdyby chtěl někdo jiný dovnitř, musím to schválit, jinak budete mít malér".

Potom Kaladin zaujal sám své místo za zavřenými dveřmi u zdi s řezbami z nějakého vzácného dřeva, které neznal. *Možná to má větší hodnotu, než jsem vydělal za celý život*, pomyslel si. *Takový kus dřeva.*

Mezitím dorazili bratři Adolin a Renarin Kholinové. Adolina viděl Kaladin na bojišti, i když bez Střeplátu vypadal teď jinak. Méně impozantně.

Více jako rozmazlený bohatý chlapeček. Ano, měl uniformu jako všichni ostatní, ale na knoflíkách měl rytiny a boty... ty byly z luxusní drahé kůže bez poskvrnky. Úplně nové, pořízené nejspíš za absurdní cenu.

Tenkrát na tom trhu ale té ženě zachránil život, pomyslel si Kaladin při vzpomínce na jejich setkání před několika týdny. *To bych neměl jen tak přehlížet.*

Kaladin nevěděl, co si má myslet o Renarinovi. Mohl být o něco starší než on, ale rozhodně na to nevypadal. Nosil brýle a chodil za svým bratrem jako stín. Ty jeho štíhlé ruce a drobné prsty nikdy neviděly skutečnou bitvu nebo práci.

Syl poletovala po místnosti a nahlížela do koutů, skulin a váz. Zastavila se u těžítka na papír na psacím stole a prohlížela si ten kus křišťálu s jakýmsi tvorem uvězněným uvnitř. Ono to má křídla?

„Neměl by támhleten počkat venku?" zeptal se Adolin a kývl směrem ke Kaladinovi.

„To, k čemu se chystáme, mě vystaví přímému nebezpečí," řekl Dalinar s rukama sepjatýma za zády. „Chci, aby se seznámil s podrobnostmi. Je to pro něj důležité, aby mohl svou práci dělat dobře." Dalinar se nepodíval ani na Adolina, ani na Kaladina.

Adolin došel k němu, vzal ho za paži a cosi mu říkal tlumeným hlasem, aby ho Kaladin neslyšel. „Vždyť ho sotva známe."

„Někomu věřit musíme, Adoline," odpověděl Dalinar nahlas. „Jestli je v téhle armádě jeden člověk, za kterého se můžu zaručit, že nepracuje pro Sadease, tak je to tenhle voják." Otočil se a podíval se na Kaladina, který si ho opět prohlížel tím nevyzpytatelným pohledem.

Neviděl mě s tou Září, přesvědčoval Kaladin sám sebe. *Byl prakticky bez sebe. Neví o tom.*

Nebo ví?

Adolin udělal rozmáchlé gesto rukama, ale vrátil se na své původní místo a cosi tlumeně řekl bratrovi. Kaladin zůstal na místě. *Ano, je rozmazlený.*

Generál, který dorazil po chvíli, byl mrštný muž s prořídlými vlasy, vzpřímenou postavou a světle žlutýma očima. Jeho žena Tešáv měla vyzáblou tvář a žíhané světlé vlasy. Zaujala pozici u psacího stolu, který Navani nechala volný.

„Hlášení," řekl Dalinar od okna, když se za nimi zavřely dveře.

„Předpokládám, že stejně víte, co uslyšíte, Jasnopane," řekla Tešáv. „Zuří. Upřímně doufali, že to rozhodnutí ještě přehodnotíte – ale když jste ho uveřejnil, velmi je to pobouřilo. Veřejné prohlášení udělal jako jediný velkokníže Hatam. Má v plánu – cituji: ‚Postarat se o to, aby bylo králi jeho lehkovážné jednání založené na špatných radách rozmluveno.'"

Král vzdychl a sedl si na své místo. Renarin si sedl hned, stejně jako generál. Adolin se ještě chvíli zdráhal.

Dalinar zůstal stát a díval se z okna.

„Strýci?“ otočil se na něho král. „Slyšel jsi tu reakci? Je dobře, že jsi nezašel tak daleko, jak jsi měl původně v úmyslu – k prohlášení, že všichni musejí dodržovat Kodex, jinak riskujou ztrátu majetku. To už bychom možná teď měli kolem sebe vzpouru.“

„Ta stejně přijde,“ namítl Dalinar. „Pořád ještě přemýšlím o tom, že jsem to měl vyhlásit všechno najednou. Když máš v těle zabodnutý šíp, tak je lepší ho vytrhnout jednou ranou.“

Skutečnost z lékařského hlediska byla ovšem jiná. Kdyby měl člověk v těle zabodnutý šíp, bylo by nejlepší nechat ho na místě, dokud nesežene lékaře. Často totiž blokuje ztrátu krve, která by člověka jinak mohla stát život. Ale bylo nejrozumnější nevměšovat se do debaty a nesnižovat význam použité metafory.

„U všech bouří, co je to za hrozný přirovnání,“ poznamenal král a otřel si obličej kapesníkem. „Musíš takhle mluvit? Už teď mám strach, že než skončí týden, budu po smrti.“

„My jsme s tvým otcem přežili horší věci,“ řekl Dalinar.

„Jenže vy jste měli spojence! Byli jste tři velkoknížata a jen šest bylo proti vám a nikdy jste proti nim nemuseli bojovat najednou.“

„Pokud se velkoknížata proti nám spojí,“ poznamenal generál Khal, „nemáme proti nim šanci. Nebude jiná možnost, než to prohlášení odvolat, ale to značně oslabí trůn.“

Král se opřel, čelo v dlaních. „Jezerezáši, to bude katastrofa...“

Kaladin zvedl obočí.

„Ty nesouhlasíš?“ zeptala se Syl a letěla k němu jako shluk třepotajících se lístků. Vyvedlo ho z míry, slyšet její hlas z tak podivných tvarů. Ostatní v místnosti ji samozřejmě neviděli ani neslyšeli.

„Ne,“ odpověděl Kaladin šeptem. „Tohle prohlášení vyznělo jako opravdová smršť. Jen jsem nepředpokládal, že je král takový bolestínek.“

„Musíme si zajistit spojence,“ řekl Adolin. „Vytvořit koalici. Sadeas bude mít spojenců dost, tak my se mu taky musíme postavit s posilou.“

„Rozdělit království na dva tábory?“ kroutila hlavou Tešáv. „Já si tedy neumím představit, co dobrého by mohlo trůnu vzejít z občanské války. Zvlášť když nemáme velkou šanci na vítězství.“

„Tím by taky mohl Aletkar jako království skončit,“ dodal generál.

„Aletkar jako království skončil před mnoha staletími,“ namítl Dalinar tiše a stále se díval z okna. „To, co jsme vytvořili my, žádný Aletkar není. Starý Aletkar byl spravedlnost. Ale my jsme jako děti, co chodí v tátově kabátě.“

„Jenže království je aspoň něco, strýci,“ řekl král. „Je přece jen víc, než býval. Jestli neudržíme tohle a rozpadneme se na deset knížectví, tak tím popřeme všechno, o co usiloval můj otec!“

„O tohle tvůj otec neusiloval, synku,“ namítl Dalinar. „O tuhle hru na Roztříštěných Planinách, o tu politickou frašku, ze které se člověku chce zvracet. O to Gavilarovi nešlo. Blíží se Věčná bouře...“

„Cože?“ zbystřil král.

Dalinar se konečně odtrhl od okna, došel k ostatním a položil ruku Navani na rameno. „My už najdeme nějaký způsob, jak s tím skoncovat, protože jinak bychom opravdu zničili království. Já už tu šarádu dál trpět nebudu.“

Kaladin stál se založenýma rukama a prstem si poklepával na loket druhé ruky. „Dalinar mluví, jako by byl králem on,“ poznamenal tiše k Syl. „A ostatní tak jednají také.“ Znepokojovalo ho to. Připomínalo mu to, co udělal Amaram. Zmocnil se síly, kterou měl před sebou, i když mu nepatřila.

Navani zvedla hlavu, podívala se na Dalinara a položila svou ruku na jeho. Z jejího výrazu bylo patrné, že ví, co má v úmyslu.

Král však nevěděl. Povzdechl si. „Ty máš evidentně plán, strýci. Ne? Tak ven s ním. Tohle drama už mě nebaví.“

„V plánu mám zbít je do němoty,“ odpověděl Dalinar upřímně. „Jako bych zbil nové rekruty, kdyby odmítali poslušnost.“

„Myslím, že z velkoknížat neposlušnost nevymlátíš,“ namítl král suše. Z jakéhosi důvodu si rukou bezmyšlenkovitě třel hruď.

„Musíte je odzbrojit,“ vložil se Kaladin bezděky do hovoru.

Všichni se na něj otočili. Jasnost Tešáv se na něj zamračila, jako by neměl právo promluvit. Možná neměl.

Dalinar však přikyvoval. „Máte nějaký návrh, vojáku?“

„Omlouvám se, pane, “ řekl Kaladin. „I vám, Vaše Výsosti. Ale když dělají vojáci v oddílu potíže, první věc je izolovat je od sebe. Rozdělit je a přiřadit do lepších jednotek. Tuhle možnost tu ale asi nemáte.“

„Nevím, jak od sebe oddělit velkoknížata,“ řekl Dalinar. „Pochybuju, že bych jim mohl bránit, aby se vzájemně družili. Možná kdybychom vyhráli tuhle válku, mohl bych jim přidělit různé povinnosti a poslat je na různá místa a potom s nimi pracovat jednotlivě. Ale momentálně jsme tady v pasti.“

„Tak potom druhá věc, která se dělá s potížisty,“ pokračoval Kaladin, „je odzbrojit je. Když jim vezmete zbraně, máte je snadněji pod kontrolou. Uvedete je tím do rozpaků, připadají si zase jako nováčci. Tak… můžete jim vzít vojska, třeba?“

„To se obávám, že nemůžeme,“ odpověděl Dalinar. „Vojáci skládají přísahu svým plavookům, ne přímo koruně. Koruně ji skládají jen velkoknížata. Ale uvažujete správně.“

Stiskl Navani rameno. „O tomhle problému přemýšlím celé poslední dva týdny,“ řekl. „Selský rozum mi říká, že mám s velkoknížaty – vlastně s celou aletskou plavookou populací – zacházet jako s novými rekruty, kteří se musejí vycvičit k disciplíně.“

„Přišel za mnou a mluvili jsme o tom,“ přidala se Navani. „Nemůžeme cvičit velkoknížata tak, jak by si Dalinar představoval. Ale musíme je dovést k přesvědčení, že o všechno přijdou, pokud nepůjdou do sebe.“

„Z tohohle prohlášení se zblázní,“ řekl Dalinar. „A já chci, aby se zbláznili.

Chci, aby mysleli na válku, na svoje místo v ní, chci jim připomínat Gavilarovu smrt. Chci je přimět k tomu, aby se chovali víc jako vojáci, i když to bude znamenat, že proti mně začnou zbrojit. S vojáky se dá reálně argumentovat. Kromě toho budou mít vždycky to riziko, že je zbavím moci a postavení, když je nebudou používat korektně. A to začíná, jak řekl kapitán Kaladin, tím, že je odzbrojím."

„Odzbrojit *velkoknížata*?" podivil se král. „Co je to za hloupost?"

„To není žádná hloupost," usmál se Dalinar. „Nemůžeme jim vzít vojsko, ale můžeme to udělat jinak. Adoline, chci, abys oprášil pouzdro s mečem."

Adolin se zamračil a na okamžik se zamyslel. Potom se mu ve tváři rozzářil široký úsměv. „To jako, že mi zase dovolíš souboje? Opravdové?"

„Ano," přisvědčil Dalinar. Obrátil se ke králi. „Dlouho jsem mu je zakazoval, protože Kodex zakazuje souboje o čest mezi důstojníky v době války. Jenže si čím dál víc uvědomuju, že si ostatní jako ve válce nepřipadají. Berou to jako hru. Tak je na čase, aby Adolin mohl uspořádat oficiální souboje s dalšími Střeponoši."

„Aby je ponížil?" zeptal se král.

„To nebude souboj o ponížení. To bude souboj o Střepkordy a Střepláty." Dalinar se postavil doprostřed mezi židle. „Kdybychom se zmocnili většiny Střepkordů a Střeplátů, velkoknížatům by se proti nám hodně těžko bojovalo. Takže Adoline, vyzvi k souboji Střeponoše ostatních velkoknížat. Budete bojovat o jejich zbraně."

„Na to nepřistoupí," poznamenal generál Khal. „Odmítnou."

„Tak budeme muset zajistit, aby neodmítli," řekl Dalinar. „Najděte způsob, jak je k tomu přinutit, nebo jak je zesměšnit, pokud by odmítli. Škoda, bylo by to mnohem jednodušší, kdybychom věděli, kam zmizel Filuta."

„A když mladý pán prohraje?" zeptal se generál. „To je velmi riskantní plán."

„Uvidíme," odpověděl Dalinar. „Tohle je jen část plánu, ta nejmenší – ale zároveň nejnápadnější. Adoline, všichni mi říkají, jak jsi skvělý v soubojích, a ty sám na mě neustále naléháš, abych zrušil jejich zákaz. V armádě je třicet Střeponošů, když nepočítám naše. Dokážeš tolik lidí porazit?"

„A můžu?" zašklebil se Adolin. „To je hračka. A začal bych se Sadeasem."

Takže je nejen rozmazlený, ale ještě domýšlivý, pomyslel si Kaladin.

„Ne," odpověděl Dalinar. „Sadeas osobní výzvu nepřijme. Dostat ho na lopatky je ale náš dlouhodobý plán. Začneme u jiných a k němu se dopracujeme."

Ostatní se tvářili rozpačitě. Jasnost Navani sevřela rty do tenké linky a podívala se na Adolina. Dalinarův plán jí mohl připadat smysluplný, ale nelíbila se jí představa synovce v soubojích.

Nahlas však nic neřekla. „Jak Dalinar naznačil," poznamenala, „to je jenom část našeho plánu. Doufejme, že Adolinovy souboje nebudou muset zacházet moc daleko. Jak říkal Dalinar, jde nám hlavně o to, abychom ostatní přitlačili ke zdi a vyvolali v nich obavy nebo rovnou strach. Adolin bude vyvíjet tlak na některé frakce, které jdou proti nám. Ta větší část úkolu,

který před námi stojí, bude vyvinout komplexní politické úsilí o spojení s těmi, koho lze získat na naši stranu."

„Budeme s Navani pracovat na tom, abychom přesvědčili velkoknížata o výhodách skutečně sjednoceného Aletkaru," pokračoval Dalinar a pokyvoval hlavou. „I když sám Bouřepán ví, že já jsem si svou politickou prozíravostí ještě méně jistý než Adolinovými souboji. Prostě to tak musí být. Jestli je Adolin meč, pak já jsem štít."

„Přijdou vrazi," ozval se Elhokar poněkud unaveně. „Myslím, že Khal nemá pravdu. Myslím, že Aletkar se hned tak nerozpadne. Velkoknížatům se líbí představa jednoho království. Ale mají taky rádi ten svůj sport, tu honbu za živokamy. A tak pošlou vrahy. Nejdřív tiše a nenápadně a nejspíš ne rovnou na tebe nebo na mě. Spíš na někoho z rodiny. Sadeas s ostatními se nám budou snažit ublížit, srazit nás na kolena. Chceš kvůli tomuhle riskovat svoje syny? A co moje matka?"

„Ano, máš pravdu," přisvědčil Dalinar. „Já jsem... ale ano. Je to tak, jak říkáš." Kaladinovi se zdálo, že v jeho slovech slyší lítost.

„A ty i tak chceš ten plán prosadit?" pokračoval král.

„Nemám na vybranou," odpověděl Dalinar, otočil se a došel k oknu. Vyhlédl ven směrem na východ, ke kontinentu.

„Tak mi aspoň řekni," naléhal král, „k čemu to vlastně chceš směřovat? Co tímhletím vším chceš dosáhnout, o co ti jde? Třeba za rok – pokud tohle fiasko vůbec přežijeme – kam se chceš za rok dostat?"

Dalinar se opřel rukama o parapet. Díval se ven, jako by viděl něco, co ostatní nevidí. „Chci se vrátit tam, kde jsme byli dřív, synku. Ke království, které přestojí bouře, ke království, které je světlem a ne tmou. Chci skutečně jednotný Aletkar, spravedlivá a oddaná velkoknížata. A nejen to." Zaklepal prsty na parapet. „Chci znovu založit rytířský Paprsek."

Kaladin v šoku málem upustil kopí. Naštěstí se na něj nikdo nedíval, protože všichni vyskočili na nohy a zírali na Dalinara.

„Paprsek?" opakovala nechápavě Jasnost Tešáv. „Zbláznil jste se? Vy chcete křísit sektu zrádců, kteří nás zaprodali Pustonošům?"

„To ostatní vypadá dobře, tati," řekl Adolin a udělal krok dopředu. „Já vím, že na Paprsky často myslíš, ale ty je... vidíš jinak než všichni ostatní. To nedopadne dobře, jestli oznámíš, že je chceš imitovat."

Král jen cosi zabručel a zabořil hlavu do dlaní.

„Lidi jsou na omylu v tom, co o nich říkají," namítl Dalinar. „A i kdyby nebyli, tak původní Paprsek, tak, jak ho založili Heraldi, uznává i vorinská víra jako morální a spravedlivý. Potřebujeme lidem připomenout, že rytířskému řádu Paprsků šlo o velkou věc. Kdyby jim o ni totiž nešlo, tak by ‚nepadli', jak se o nich vypráví v pověstech."

„Ale proč?" zeptal se Elhokar. „Co to má za smysl?"

„Musím to udělat," odpověděl zdráhavě. „Nejsem si ještě úplně jistý proč.

Ale dostal jsem k tomu pokyn. Na ochranu, na přípravu na to, co se chystá. Blíží se nějaká bouře. Možná je to něco tak prostého jako to, že se od nás odvracejí velkoknížata. Možná. Ale pochybuju o tom."

„Otče," řekl Adolin a položil mu ruku na rameno. „To je všechno krásný a třeba můžeš i změnit pohled na Paprsky – ale pro Išárovu duši, táto, oni uměli věci, který my dnes neumíme. Jmenovat někoho do řádu Paprsků k tomu nestačí, to samo jim ty nadpozemský schopnosti, co se o nich vypráví v těch historkách, nedá."

„Rytíři Paprsku byli víc než jen to, co uměli," namítl Dalinar. „Byli určitý ideál. Přesně ten nám dnes chybí. Třeba nikdy nedosáhneme na jejich schopnosti silovazby, ale můžeme se jim přiblížit jinak. Na tom mi hodně záleží. Nesnažte se mi to rozmlouvat."

Ostatní to však nepřesvědčilo.

Kaladin přimhouřil oči. Tak ví Dalinar o jeho schopnostech, nebo neví? Téma hovoru se postupně přesunulo na obyčejnější záležitosti, na to, jak přimět Střeponoše, aby se utkali s Adolinem, a jak rozmístit hlídky do okolí. Dalinar pokládal zajištění bezpečnosti ve vojenských táborech za předpoklad pro uskutečnění svých plánů.

Když schůzka skončila a většina lidí odešla vykonat to, co dostali za úkol, Kaladin měl stále plnou hlavu Dalinarových slov o Paprscích. Dalinar si to neuvědomoval, ale mluvil velmi přesně. Rytíři Paprsku skutečně měli ideály a skutečně je tak i nazývali. Patero ideálů, Nesmrtelná slova.

Život před smrtí, pomyslel si Kaladin a pohrával si se sferem, který vytáhl z kapsy, síla před slabostí, cesta před cílem. To byla slova prvního ideálu. Měl sice jen mlhavou představu, co to znamená, ale to mu nebránilo dát si dohromady druhý ideál větroborců, závazek chránit ty, kteří se sami chránit nedovedou.

Další tři mu Syl neřekla. Řekla jenom, že je bude vědět, až je bude potřebovat. Nebo nebude a potom nepostoupí dopředu.

Chce vůbec postoupit dopředu? K čemu? Aby se stal jedním z rytířů Paprsku? On přece nechce, aby o jeho životě rozhodoval někdo druhý. Chce jenom přežít. Teď se však vydal přímo po cestě, na kterou celá staletí nevstoupila lidská noha. Potenciálně se stává někým, koho lidé po celém Rošáru buď nenávidí, nebo uctívají. Tolik pozornosti...

„Vojáku?" ozval se Dalinar a zastavil se ve dveřích.

„Pane?" Kaladin stál zpříma a zasalutoval. Cítil se dobře – stát v pozoru na svém místě... Nebyl si jistý, jestli ten jeho dobrý pocit pramení z toho, že si znovu vybavuje život, který v minulosti žil a miloval, nebo jestli je to jen patetický pocit sekerníka, který znovu našel ztracené vodítko.

„Můj synovec měl pravdu," řekl Dalinar a díval se za odcházejícím králem. „Je možné, že někdo z velkoknížat by mohl chtít ublížit mé rodině. Jejich myšlení je bohužel takové. Budu potřebovat nepřetržitou ostrahu pro Navani a syny. Vaše nejlepší lidi."

„Těch mám něco přes dvacítku, pane," řekl Kaladin. „To je málo pro nepřetržitou ostrahu pro všechny čtyři. Brzy dostanu další, jenže kopí hned z mostaře vojáka neudělá, natožpak dobrou ochranku."

Dalinar ustaraně přikývl. Třel si bradu.

„Pane?"

„Vaše jednotka není jediná v tomhle táboře, která se potýká s nedostatkem mužů, kapitáne," odpověděl Dalinar. „Sadeasova zrada mě připravila o spoustu mužů. Výborných mužů. Ale teď mám termín. Jen něco málo přes šedesát dní..."

Kaladin se zachvěl. Velkokníže bere nápis na zdi velmi vážně.

„Kapitáne," řekl Dalinar tiše, „potřebuju každého schopného člověka, co můžu sehnat. Potřebuju je vycvičit a znova z nich postavit armádu a připravit se na tu bouři, co přijde. Potřebuju, aby šli na Planiny a bojovali s Paršendy, aby získali zkušenosti."

A co má tohle s ním společného? „Vy jste ale slíbil, že mí lidi nebudou bojovat na Planinách."

„Slíbil a taky to dodržím," odpověděl Dalinar. „Ale Královská garda má dvě stě padesát vojáků, a to včetně mých posledních důstojníků schopných velet v bitvě. A těm budu muset dát na starost výcvik rekrutů."

„Takže já nebudu jenom hlídat vaši rodinu – je to tak?" řekl Kaladin a cítil, jak se mu na prsou usazuje nový balvan. „Naznačujete mi, že dostanu na starost i krále."

Dalinar přikývl. „Postupně, ale ano. Já ty vojáky potřebuju. Kromě toho mi připadá jako nesmysl mít dvě samostatné ochranky. Cítím, že mezi vašimi muži, vzhledem k jejich zázemí, není žádný potenciální špion mých nepřátel. Měl byste vědět, že tu už v minulosti byl pokus o atentát na krále. Ještě jsem nepřišel na to, kdo za ním stál, ale mám obavy, že se na tom mohl podílet i někdo z jeho stráží.

Kaladin se zhluboka nadechl. „Jak k tomu došlo?"

„Lovili jsme s Elhokarem rokleblouda," řekl Dalinar. „Při tom lovu v té nejdramatičtější chvíli králi téměř vypověděl službu Střeplát. Potom jsme přišli na to, že většina kamenů, které mu dodávaly Záři, byla nejspíš vyměněna za vadné, které pod tlakem popraskaly."

„Já toho o Střeplátech moc nevím, pane," odpověděl Kaladin. „Nemohly se poškodit samy od sebe, bez sabotáže?"

„Je to možné, ale nepravděpodobné. Chci, aby se vaši muži střídali v ostraze paláce a krále, třeba střídavě s lidmi z královské gardy, a abyste se seznámili s ním i s palácem. Možná to vašim lidem bude k dobru, že se přiučí od zkušenějších strážců. Já se zároveň pokusím přesunout důstojníky z gardy na výcvik vojáků ve vojsku.

A v průběhu příštích pár týdnů sloučíme vaši skupinu a královskou gardu do jednoho útvaru. Velet budete vy. Až vycvičíte mostaře, aby byli na úrovni ostatních vojáků, nahradíme vojáky v gardě vašimi lidmi a vojáky

přesuneme zpátky do vojska." Podíval se Kaladinovi do očí. „Zvládnete to, kapitáne?"

„Ano, pane," odpověděl Kaladin, i když v hloubi duše se zmítal hrůzou. „Zvládnu."

„Dobře."

„Pane, mám návrh. Říkal jste, že rozšíříte hlídky kolem táborů, aby sledovaly kopce kolem Roztříštěných Planin."

„Ano. Je tam už neúnosné množství banditů. Teď je to aletské území. A já musím prosazovat aletské právo."

„Já mám na výcvik tisíc mužů," pokračoval Kaladin. „Mohl bych je tam poslat. Pomohlo by to i v tom, že by se víc cítili jako vojáci. Mohl bych jich tam postavit tolik, že by to bylo pro bandity varování, aby se měli na pozoru a nejlépe aby odešli – ale mí muži se do bitvy plést nebudou."

„Dobře. Hlídkám velel generál Khal, ale toho teď budu potřebovat jinde. Cvičte svoje muže. Naším cílem bude ve finále nasadit tu vaši tisícovku jako hlídky na cestách mezi tímhle místem, Aletkarem a přístavy směrem na jih a na východ. Budu potřebovat průzkumníky, kteří budou hledat známky přítomnosti banditů a pátrat po karavanách, které se staly terčem útoku. Potřebuju čísla mapující aktivitu v těchto místech a míru nebezpečí, která z toho vyplývá."

„Vezmu si to osobně na starost, pane."

U všech bouří, jak se tohleto všechno vůbec dá zvládnout?

„Dobře," odpověděl Dalinar.

Dalinar vyšel z místnosti s rukama sepjatýma za zády, zamyšlený. Moraš, Et a Mart se na Kaladinův příkaz vydali za ním. Vždycky bude s Dalinarem posílat dvojici strážců, pokud to bude možné, raději trojici. Doufal, že ji rozšíří na čtveřici nebo pětici, ale když teď musí hlídat tolik lidí, nejspíš to nebude reálné.

Co je tohle za člověka? pomyslel si, když se díval za odcházejícím Dalinarem. Vede dobrý tábor. Člověka je možné posuzovat – a Kaladin tak skutečně lidi posuzoval – podle toho, jací lidé jdou za ním.

Jenže tábor s disciplinovanými vojáky může vést i tyran. Tenhle člověk, Dalinar Kholin, pomohl sjednotit Aletkar, ale dosáhl toho za krvavou cenu. A teď… teď mluvil jako král, i když byl král osobně přítomen.

Chce obnovit rytířský řád Paprsků, pomyslel si Kaladin. To ovšem není věc, kterou by Dalinar Kholin dokázal jen silou své vůle.

Pokud by nenašel spojence.

6
HROZNÉ A DESTRUKTIVNÍ

Nikdo neuvažoval o tom, že by Paršendi mohli mít mezi našimi otroky své špiony. To je další věc, které jsem si měla všimnout.

Z deníku Navani Kholinové, jesesan 1174

Šalán znovu seděla na své bedně na palubě lodi, ale teď už měla na hlavě klobouk a přes šaty kabát. Na volné ruce měla rukavici a krytou ruku měla samozřejmě zapnutou v rukávu.

Na otevřeném moři byla neuvěřitelná zima. Kapitán říkal, že takhle daleko na jihu oceán někdy i zamrzá. To znělo neuvěřitelně. Ráda by to viděla. Příležitostně vídala sníh a led i v Jah Kevedu, když byla tuhá zima. Ale celý oceán? To musí být úžasné.

Právě cosi psala rukou v rukavici, když zahlédla sprena, kterému začala říkat Vzorek. Vznášel se nad palubou jako černý vířící míč. Jeho neurčité tvary se točily způsobem, který nikdy nemohla na plochém papíře zachytit. Psala tedy jenom slovní popisy doprovázené skicami.

„Jídlo…“ řekl Vzorek. Vydával takový bzučivý zvuk, protože vibroval, když mluvil.

„Ano,“ odpověděla Šalán. „Jíme ho.“ Vzala z mísy, kterou měla vedle sebe, malý kousek limánu a dala si ho do úst, rozkousala ho a spolkla.

„Jíme,“ opakoval Vzorek. „Ty… dala jsi to… do sebe.“

„Ano! Přesně tak!“

Skočil dolů, a když vstoupil na dřevěnou palubu, tmavá barva se rozplynula. Opět se stal součástí dřeva – vlnilo se pod ním, jako by to byla voda. Sklouzl po podlaze a potom vylezl nahoru po bedně k míse malých zelených

plodů. Jak je přecházel, slupka každého plodu se zvrásnila podle jeho tvaru a struktury.

„Hrozné!" řekl, až rozvibroval mísu.

„Hrozné?"

„Destruktivní!"

„Cože? To ne, pro nás je to jediný způsob přežití. Všechno musí jíst!"

„Hrozná destrukce, jedení!" pokračoval vyděšeně. Vylezl z mísy a vrátil se na palubu.

Vzorek kombinuje stále složitější myšlenky, zapsala si Šalán. *Abstrakce je pro něj stále jednodušší. Jednou se mě zeptal: „Proč? Proč ty? Proč být?" Pochopila jsem to jako dotaz na smysl mého života. Odpověděla jsem: „Abych našla pravdu." Zdálo se, že pochopil, co tím myslím. Ale přitom mu unikají některé jednoduché konkrétní věci, třeba proč lidi jedí. Je to –*

Přestala psát, když se jí začal vlnit papír pod rukama. Objevil se na něm Vzorek a svými jemnými záhyby nadzvedl písmena, která zrovna napsala.

„Proč to?" zeptal se.

„Aby se mi to nevytratilo z paměti."

„Paměti," opakoval a pohrával si s tím slovem.

„To znamená..." Pro Bouřepána, jak má vysvětlit paměť? „To znamená, abych vždycky věděla, co jsem dělala v minulosti. V předešlých měsících, v těch, co už byly."

„Paměť," opakoval znovu. „Já... nemám... paměť..."

„Co je první věc, kterou si pamatuješ?" zeptala se. „Kde jsi byl poprvé?"

„Poprvé?" opakoval Vzorek. „S tebou."

„Na lodi?" zeptala se a psala u toho.

„Ne. Zelený. Jídlo. Jídlo, ale nejí se."

„Rostliny?" zeptala se.

„Ano. Mnoho rostlin." Zavibroval. Měla pocit, že v tom slyší šumění větru v korunách stromů. Nadechla se. Jako by to viděla před očima. Paluba se před ní změnila v prašnou cestu a z bedny, na které seděla, se stala kamenná lavička. Jen v náznaku. Nebylo to skutečné, ale nemělo to ke skutečnosti daleko. Otcova zahrada. Vzorek na zemi, namalovaný v prachu...

„V paměti," řekl Vzorek tiše, jako by šeptal.

Ne! proběhlo jí hlavou zděšeně. *NE!*

Obraz se rozplynul. Vlastně nikdy neexistoval, že ne? Zvedla krytou ruku na prsa a těžce dýchala. Ne.

„Haló, slečinko!" Vzadu se objevil Jalb. „Řekněte tady mladýmu, co bylo v Kharbrantu!"

Otočila se, srdce jí ještě divoce bušilo. Jalb k ní přicházel s „mladým", bezmála dvoumetrovým čahounem přinejmenším o pět let starším, než byl on sám. Přibral ho v Amydlatnu, v posledním přístavu, kde kotvili. Tozbek chtěl mít jistotu, že bude mít dostatek personálu na poslední úsek do Nového Natanu.

Jalb si sedl do dřepu vedle bedny, na které seděla. Protože bylo chladno, nechal se přemluvit, aby si oblékl košili s potrhanými rukávy a jakousi čelenku přes uši.

„Jasnosti," zeptal se, „jste v pořádku? Vypadáte, jako kdybyste spolkla želvu. Celou, ne jenom hlavičku."

„Nic mi není," odpověděla. „Co... co jste to ode mě chtěl?"

„Jak to bylo v tom Kharbrantu," řekl a ukázal palcem za sebe. „Potkali jsme se s králem, nebo ne?"

„My?" podivila se. „Já jsem se s ním setkala."

„Ale já jsem byl váš doprovod."

„Vy jste přece čekal venku."

„Ale na tom přece vůbec nezáleží," namítl Jalb. „Já jsem vám tam byl k ruce, ne?"

K ruce? Doprovodil ji před palác jako laskavost.

„No... dá se to tak říct," odpověděla. „Hezky jste se klaněl, pokud si dobře vzpomínám."

„Hele," řekl Jalb muži, který ho aspoň o hlavu převyšoval, „a že jsem vo tý pokloně mluvil, co?"

„Mladej" cosi souhlasně zamumlal.

„Tak mazej na to nádobí," přikázal mu Jalb. Muž cosi odsekl. „Tak tohleto ne," řekl Jalb rázně. „Říkal jsem ti, že na kuchyň dohlíží kapitán osobně. Jestli tady chceš zůstat, tak to koukej udělat pořádně. Uděláš si u kapitána očko. A u ostatních taky. Já ti tady dávám příležitost, tak se postarám o to, abys ji uměl náležitě ocenit."

Zdálo se, že to dlouhána nějak uklidnilo. Otočil se a odešel do podpalubí.

„Prozřetelnosti!" utrousil Jalb. „Ten chlap má myšlení jako dva sfery vyválený v blátě. Mám o něj starost. Někdo ho vezme na hůl, Jasnosti."

„Jalbe, vy jste se už zase vychloubal?" řekla Šalán.

„To není žádný vychloubání, to byla skoro pravda."

„No právě, a přesně to je vychloubání."

„Hej," řekl Jalb a otočil se k ní, „co jste to dělala předtím s těma barvama?"

„Barvama?" podivila se a zbledla.

„Jo, paluba nám najednou zezelenala. Namouduši, já to viděl. Těmahle vočima. To má co dělat s tím divným sprenem, že jo?"

„Já... se snažím vyzkoumat, co je to za druh sprena," odpověděla a snažila se působit klidně. „To je vědecká záležitost."

„Já si to myslel," řekl Jalb, přestože mu vlastně neodpověděla. Pokynul jí na pozdrav a odběhl.

Šalán zneklidněla při pomyšlení, že dopustila, aby se jim Vzorek objevil. Držela se co nejvíc ve své kajutě, aby ho před nimi skryla, ale byl tam na ni příliš stísněný prostor a Vzorek neposlouchal její naléhání, aby se nikomu neukazoval. A tak během posledních čtyř dní všichni viděli, jak ho zkoumá.

Byli z toho pochopitelně v rozpacích, ale nic neříkali. Dnes se připravovali

na to, že poplují celou noc. Představa noci na otevřeném moři ji sice znepokojovala, ale byla to prostě daň za to, že se plaví tak daleko od civilizace. Před dvěma dny se museli skrýt před bouří v zátoce u pobřeží. Jasna se Šalán vyšly na pobřeží a ukryly se v pevnosti, která tu pro tento účel stála – i když je to přišlo draho – a námořníci zůstali na lodi.

Zátoka, i když to nebyl skutečný přístav, ale měla postavenou ochrannou zeď proti bouři, která poskytovala lodím aspoň zčásti úkryt. Při další velebouři nebudou mít ani to. Najdou si někde nějaký záliv a budou se snažit tam bouři přečkat, i když kapitán Tozbek řekl, že Jasnu se Šalán pošle na pobřeží, aby se ukryly někde v jeskyni.

Vrátila se za Vzorkem. Ten se mezitím opět proměnil a vznášel se ve vzduchu. Vypadal trochu jako roztříštěné paprsky světla, které vrhá na stěnu křišťálový lustr – jenže nebyl světlý, ale černý, a nebyl plochý, ale trojrozměrný. Takže… ta podobnost byla vlastně dost vzdálená.

„Lež," řekl. „Lež od Jalba."

„Ano," odpověděla Šalán s povzdechem. „Jalb se nedá přesvědčit ani pro své dobro, někdy."

Vzorek tiše bzučel. Vypadal spokojeně.

„Ty máš rád lež?" zeptala se.

„Dobrou lež," odpověděl. „Takovou lež. Dobrou."

„Co je na lži dobrého?" podivila se a všechno si pečlivě zapsala, každé jeho slovo.

„Pravdivá lež."

„Vzorku, to si odporuje."

„Hmmm… Světlo dělá stín. Pravda dělá lež. Hmmm."

Jasna ho nazvala spren lži, zapsala si Šalán. *Ale prý tohle označení nemají rádi. Když jsem poprvé proměňovala, jakýsi hlas ode mě chtěl pravdu. Stále nechápu, co to znamenalo, a Jasna mi zatím nepomáhá. Ale zdá se, že tomu, co jsem prožila, moc nerozumí ani ona. Myslím, že ten hlas nebyl Vzorek, ale nevím to jistě, protože on všechno o sobě zřejmě zapomněl.*

Začala kreslit skici, na nichž byl zachycen Vzorek, jak poletuje ve vzduchu i jak leží jako plochý obrazec. Kreslení ji uklidňovalo. Když byla hotová, vzpomněla si na několik napůl už zapomenutých pasáží ze své badatelské práce, které chtěla zmínit v poznámkách.

Vyrazila do podpalubí a Vzorek za ní. Námořníci jsou pověrčivá banda, někteří ho berou jako zlé znamení. V její kajutě dole Vzorek lezl nahoru po zdi a sledoval – i když neměl oči – jak hledá pasáž, na kterou si vzpomněla, kde se psalo o sprenech, kteří mluví. Nejen o větrných sprenech a říčních sprenech, kteří napodobují lidi a dělají si z nich legraci. Tihle sice byli o krok dál než obyčejní spreni, ale existovala ještě jedna třída sprenů, velmi vzácná. Mezi ně patřil i Vzorek. Dokázali smysluplně mluvit s lidmi.

Mezi ně evidentně patří Nocipaní, psala Alaj a Šalán si její slova opsala. *Existuje o ní – a ona je skutečně ženského pohlaví navzdory tomu, co se říká*

v pověstech aletského venkova – řada věrohodných svědectví. Šubalaj ji ve snaze pořídit důkaz z první ruky osobně navštívila a zaznamenala onu událost slovo od slova…

Šalán přešla k dalšímu zdroji a zanedlouho byla celá zabraná do práce. Po několika hodinách zavřela knihu a odložila ji na stolek vedle postele. Sferům docházela Záře, brzy zhasnou úplně a budou se muset nechat znova nabít. Odevzdaně si povzdechla a opřela se o postel. Poznámky z desítek různých zdrojů měla rozložené na zemi před sebou.

Cítila se… spokojená. Bratry nadchl plán nechat opravit proměňovač a vrátit ho a povzbudilo je její ubezpečení, že ještě není všechno ztraceno. Věřili, že ještě nějaký čas vydrží a že věci jsou v pohybu.

Šalánin život konečně dostával směr. Jak je to dlouho, co dokázala jenom sedět a číst? Když ještě neměla strach o osud jejich domu a nepotřebovala se tak nutně setkat s Jasnou a najít způsob, jak jí ukrást proměňovač? Nebo dokonce ještě dřív, před těmi hroznými událostmi, které vyústily v otcovu smrt… Jak byla tehdy úzkostlivá. Stát se skutečnou badatelkou jí připadalo naprosto nedostižné. Takový byl tehdy její život. Pro Bouřepána! Vždyť pro ni bylo nedostižné i dostat se do sousedního města.

Vstala, posbírala skici a prolistovala své obrázky santida, včetně těch několika, které kreslila zpaměti podle toho, co viděla pod hladinou oceánu. Usmívala se přitom, když zavzpomínala, jak potom šplhala zpátky na palubu, celá mokrá, ale s úsměvem. Všichni námořníci si určitě museli myslet, že se pomátla.

A teď se plaví k městu na konci světa, zasnoubená s mocným aletským princem, a má volnost ke studiu. Sbírá neuvěřitelné zážitky a každý den je zachycuje do skicáku a v noci se pak probírá stohy knih.

Zkrátka začala žít životem, kterému chybí málo k dokonalosti, a mít všechno, o čem se jí kdy snilo.

Sáhla do tajné kapsy v rukávu kryté ruky a vylovila z ní několik sferů, aby je vyměnila za ty pohaslé. Když je však vyndala na světlo, byly úplně prázdné. Nevydaly ani náznak světla.

Zamračila se. Vždyť je nabila při poslední velebouři v koši na stožáru. Ty, co měla v číši, už jsou dvě bouře staré, a proto jim Záře dochází. Jak jí mohly ty v kapse dojít rychleji? Nešlo jí to do hlavy.

„Mmmm…“ ozval se Vzorek na zdi za její hlavou. „Lež.“

Vyměnila sfery v kapse, otevřela dveře na palubní schůdky a vyšla za Jasnou. Jasna byla ubytovaná v kajutě, kterou obvykle obývá Tozbek se svou ženou, ale uvolnili jí ji a přestěhovali se do jiné, nejmenší ze tří kajut, aby měla Jasna větší pohodlí. Lidé jí často ustupovali, i když to od nich nežádala.

Jasna určitě Šalán půjčí sfery. Jasniny dveře byly dokořán a pohupovaly se a vrzaly, jak se loď zmítala mezi vlnami. Jasna seděla uvnitř u stolu. Šalán nahlédla dovnitř, najednou nejistá, jestli ji vůbec může obtěžovat.

Viděla Jasně do tváře. Rukama se opírala o spánky a dívala se na stránky,

které měla rozložené před sebou. Výraz měla ztrápený a tvář vyčerpanou. To není ta Jasna, na kterou je Šalán zvyklá. Nad jejím sebevědomím teď převážilo vyčerpání a vyrovnanost ustoupila úzkosti. Jasna začala něco psát, ale po pár slovech přestala. Odložila pero, zavřela oči a třela si spánky. Do vzduchu vyrazilo několik vyčerpaně vypadajících sprenů a začalo kroužit Jasně kolem hlavy. Spreni vyčerpání.

Šalán se stáhla zpátky, protože viděla, že ruší v intimní chvíli. Jasna v ní odložila zbroj. Chtěla se odplížit pryč, ale zastavil ji hlas, který se ozval ze země: „Pravda!"

Jasna se lekla a zvedla hlavu. Uviděla Šalán a ta se okamžitě začala červenat.

Jasna se podívala směrem dolů, kde se schovával Vzorek. Okamžitě nasadila svou obvyklou masku a sedla si zpříma. „Ano, slečno?"

„Já... já bych potřebovala půjčit sfery..." koktala Šalán. „Došlo mi světlo."

„Vy jste proměňovala?" zeptala se Jasna ostře.

„Co? Ne, Jasnosti. Slíbila jsem přece, že nebudu."

„V tom případě je to ta další schopnost," poznamenala Jasna. „Pojďte dál a zavřete ty dveře. Nedrží – měla bych to říct kapitánu Tozbekovi."

Šalán vešla do kajuty, zavřela dveře, ale západka nedržela. Udělala pár kroků dopředu, ruce sepjaté, v rozpacích.

„Co jste dělala?" zeptala se Jasna. „Předpokládám, že to nějak souviselo se světlem, ne?"

„Nějak jsem udělala, že se objevily květiny," odpověděla. „No, vlastně jen barva. Jeden z námořníků říkal, že najednou zezelenala paluba, ale zase to zmizelo, jakmile jsem přestala na ty květiny myslet."

„Ano..." odpověděla Jasna. Listovala v knihách a zastavila se u jedné ilustrace. Šalán už ji viděla. Byla to ilustrace stará jako samotný vorinismus. Deset sferů propojených čarami, které dohromady vytvářely obrazec připomínající přesýpací hodiny položené na bok. Dva sfery uprostřed vypadaly trochu jako zornice. Dvojoko Všemohoucího.

„Deset substancí," řekla Jasna tiše. Přejela prsty po stránce. „Deset sil. Deset ustanovení. Ale co to znamená, že spreni se rozhodli vrátit se ke slibu, který nám dali? A kolik mi zbývá času? Moc ne. Moc ne..."

„Jasnosti?" ozvala se Šalán nechápavě.

„Před vaším příchodem jsem si mohla myslet, že jsem anomálie," odpověděla Jasna. „Mohla jsem doufat, že se silovazba nevrací ve velkém měřítku. Ale tahle naděje zmizela. Poslali mi vás kryptici, o tom nepochybuju, protože věděli, že budete potřebovat školení. To mi dává naději, že jsem byla aspoň jedna z prvních."

„Já vám nerozumím."

Jasna se na ni podívala. Šalán měla v očích naléhavý výraz. Jasna je měla rudé únavou. Do kolika hodin včera pracovala? Každý den, když šla Šalán spát, se u Jasny ještě svítilo.

„Přiznám se vám, že tomu sama nerozumím," odpověděla Jasna.

„Jste v pořádku?“ zeptala se Šalán. „Než jsem vešla dovnitř, vypadala jste… sklíčeně.“

Jasna zaváhala, ale jen na okamžik. „Jenom jsem moc dlouho pracovala.“ Otočila se k jedné ze svých truhel a vyndala tmavý látkový vak plný sferů. „Vezměte si to. Doporučovala bych, abyste nosila nějaké sfery stále u sebe, aby se vaše schopnosti silovazby mohly projevit.“

„Můžete mě naučit je využívat?“ zeptala se a vzala si váček.

„Nevím,“ odpověděla Jasna. „Zkusím to. Tady v tom diagramu je jedna z těch schopností nazvaná iluminace. Je to práce se světlem. Bylo by dobře, kdybyste se na ni mohla zaměřit dřív než na proměňování. Je to nebezpečná schopnost, dnes ještě víc než tehdy.“

Šalán přikývla a vstala. Než však odešla, zaváhala. „Opravdu jste v pořádku?“

„Samozřejmě,“ odpověděla úsečně. Byla klidná a sebejistá, ale evidentně vyčerpaná. Ale ta její maska měla trhlinu a Šalán skrz ni chtěla vidět pravdu.

Ona se mě snaží uchlácholit, uvědomila si. *Pohladit mě po hlavičce a poslat mě spát, jako kdybych byla malá holka, která se vzbudila, protože měla ošklivý sen.*

„Vy máte nějakou starost,“ řekla nahlas a podívala se Jasně do očí.

Jasna odvrátila pohled. Přikryla knihou cosi malého vrtícího se na stole – byl to malý fialový spren. Spren strachu. Sice jenom jeden, ale je tam.

„Ne,“ pokračovala Šalán šeptem, „vy nemáte starost, vy máte strach. Pro Bouřepána!“

„To je v pořádku, Šalán,“ řekla Jasna. „Jenom se potřebuju vyspat. Vraťte se ke studiu.“

Šalán vrátila židli k Jasninu stolu. Jasna se na ni podívala a Šalán viděla, jak jí maska puká ještě víc. Viděla zlobu, s níž svírá rty do úzkého proužku. Viděla napětí, s nímž drtí pero v ruce. V pěsti.

„Říkala jste mi, že se na tomhle všem budu podílet,“ namítla. „Jasno, jestli vás něco tíží…“

„Tíží mě pořád to samé,“ odpověděla Jasna a opřela se o opěradlo židle. „Že to nestihnu. Že nedokážu udělat nic smysluplného, abych odvrátila to, co se blíží – že se pokouším odvrátit bouři tím, že foukám proti ní.“

„Pustonoši,“ utrousila Šalán. „Paršové.“

„Vždycky v minulosti,“ pokračovala Jasna, „před Spouští – příchodem Pustonošů – přišli Heraldi a připravili lidstvo. Vycvičili rytíře Paprsku a významně rozšířili jejich řady.“

„Ale my jsme Pustonoše zajali,“ namítla Šalán. „A zotročili je.“ Tak to Jasna tvrdila a Šalán s tím souhlasila, protože viděla výsledky jejího výzkumu. „Takže vy si myslíte, že přijde nějaká revoluce. Že se paršové obrátí proti nám stejně jako v minulosti.“

„Ano,“ přisvědčila Jasna a listovala svými poznámkami. „A bude to brzy. To, že se prokázalo, že jste silovaz, mě vůbec neuklidnilo, protože to příliš

připomíná to, co už tu bylo. Jenže tenkrát měli noví rytíři své učitele a tradici několika generací. My nemáme nic."

„Ale Pustonoši jsou přece naši zajatci," namítla Šalán a podívala se, kde je Vzorek. Byl na podlaze, téměř neviditelný, a mlčel. „Paršové skoro nejsou schopni komunikovat. Jak by mohli zinscenovat revoluci?"

Jasna našla list papíru, který hledala, a podala ho Šalán. Byl napsaný Jasninou rukou a bylo to líčení bitvy na Roztříštěných Planinách.

„Paršendi," řekla Jasna, „dokážou zpívat stejnou melodii s ostatními i na obrovskou dálku. Mají nějaké komunikační schopnosti, kterým my nerozumíme. Lze jenom usuzovat, že jejich bratříčci paršové je mají taky. Oni nemusí vůbec potřebovat slyšet nebo mluvit na to, aby povolali ostatní do akce, třeba do vzpoury."

Šalán četla a pomalu přikyvovala. „Musíme varovat ostatní, Jasno."

„Vy si myslíte, že jsem to nezkoušela?" zeptala se Jasna. „Obeslala jsem badatele a krále široko daleko. Většinou mě ale odbyli, že jsem paranoidní. Ty důkazy, které vy tak ochotně přijímáte, se jim zdají nepřesvědčivé.

Mou největší nadějí byli horlivci, ale ti jsou zaslepení historií Hierokracie. Kromě toho mě vzhledem k mému osobnímu přesvědčení prostě neuznávají. Moje matka chce vidět výsledky, k čemu jsem došla, což by mohlo znamenat dost. Bratr a strýc by mohli uvěřit, proto pospíchám za nimi." Zarazila se. „A ještě mám jeden důvod, proč chci na Roztříštěné Planiny. Chci tam najít důkaz, který přesvědčí každého."

„Urithiru," doplnila Šalán spontánně. „To město, co hledáte?"

Jasna se na ni znovu přísně podívala. Staré město Urithiru bylo první informací, kterou si Šalán našla, když tajně četla Jasniny poznámky.

„Vy se pořád ještě hned začervenáte, jakmile vás někdo konfrontuje," poznamenala Jasna.

„Omlouvám se."

„A pořád se za všechno omlouváte."

„Já jsem… Ehm, rozhořčena?"

Jasna se usmála a vzala obraz dvojoka. Prohlížela si jej. „Někde na Roztříštěných Planinách je ukryté tajemství. Tajemství o městě Urithiru."

„Vy jste ale říkala, že tam to město nebylo!"

„Že tam není. Ale možná je tam cesta, která nás k němu dovede." Sevřela rty. „Podle legendy tu cestu dokáže otevřít jen rytíř Paprsku."

„Ty naštěstí známe dva."

„Ale no tak, vy nejste rytířka Paprsku a já taky ne. Na tom, že umíme něco z toho, co uměli oni, vůbec nezáleží. Chybí nám jejich tradice a jejich vědomosti."

„Ale uvažujeme o potenciálním konci civilizace, ne?" namítla Šalán tiše.

Jasna zaváhala.

„Spouště," nadhodila Šalán. „Moc o nich nevím, ale v legendách…"

„Jedna z nich zlomila lidstvo. Velká města lehla popelem, průmysl vzal za

své. A vědomosti a vývoj se pokaždé vrátily na skoro prehistorickou úroveň – trvalo celá staletí, než se znovu vybudovala civilizace do podoby, jakou měla dřív." Odmlčela se. „Stále doufám, že se mýlím."

„Urithiru," řekla Šalán. Snažila se stále nevyptávat, ale samostatně hledat odpovědi. „Říkala jste, že to bylo něco jako základna nebo domov Paprsků. Nikdy předtím jsem o něm neslyšela, takže z toho usuzuju, že se o něm normálně nepíše. Je to tedy jedna z těch věcí, které se snažila Hierokracie vymýtit z našeho povědomí?"

„Výborně," odpověděla Jasna. „I když si myslím, že už tehdy se to stávalo legendou a Hierokracie proti tomu moc nezmohla."

„Takže existovalo už před Hierokracií. A jestli k němu byla zavřená cesta v době pádu Paprsků... tak by mohlo ukrývat dokumenty, které se k moderním badatelům vůbec nedostaly. Neupravené a nezměněné záznamy o Pustonoších." Zachvěla se. „Takže pravý důvod, proč jedeme na Roztříštěné Planiny, je tohle."

Jasna se unaveně usmála. „Výborně. Vidím, že jsem čas strávený v Palaneu nepromarnila, i když mě to svým způsobem i trochu zklamalo. Sice se potvrdil můj předpoklad o parších, ale také jsem zjistila, že spousta materiálů této velké knihovny nese stejné známky manipulace jako jiné, které už se mi dostaly do ruky dřív. To je nehorázné, tohle *očišťování* historie od přímých zmínek o Urithiru jenom proto, že nejsou po chuti vorinistům. A pak se mě lidi ptají, proč jsem tak nepřátelská vůči církvi! Potřebuju primární prameny. A na druhou stranu je spousta historek, kterým bych nejspíš věřila, které zase tvrdí, že Urithiru bylo svaté město chráněné před Pustonoši. Možná to bylo jenom zbožné přání, ale nedivila bych se, kdyby na tom bylo něco pravdy."

„A paršové?"

„Pokusíme se přesvědčit Alety, aby se jich zbavili."

„To nebude jednoduché."

„To bude skoro nemožné," přisvědčila Jasna a vstala. Začala sklízet knihy a přenášet je do truhly, která je chránila proti vlhku. „Paršové jsou takoví dokonalí otroci. Poslušní, poddajní. Naše společnost si na ně začala příliš zvykat a začíná na nich být závislá. Paršové by ani nepotřebovali násilí, aby nás uvrhli do zmatku – i když si myslím, že se to stane – ale stačilo by jim prostě odejít. Způsobili by ekonomickou krizi."

Vyndala jeden svazek a zavřela truhlu. Potom se otočila k Šalán. „Pokud nebudeme mít víc důkazů, nikoho o tom, co tvrdím, nepřesvědčíme. I když mě třeba bude můj bratr poslouchat, nemá moc donutit velkoknížata, aby se paršů zbavili. A upřímně, obávám se, že bratr nebude mít kuráž na to, aby riskoval kolaps, který by mohlo způsobit, že parše vypudí."

„Jenže když se paršové proti nám obrátí, tak k tomu kolapsu dojde stejně."

„Ano," přisvědčila Jasna. „Vy to víte a já taky. Moje matka by tomu mohla uvěřit. Ale je tu obrovské riziko, že se mýlíme... no, prostě potřebujeme

důkazy – přesvědčivé a nezvratné důkazy. Musíme to město najít. Za každou cenu ho musíme najít."

Šalán přikývla.

„Nechtěla jsem vám tohle všechno nakládat na bedra," poznamenala Jasna a sedla si. „Ale přiznám se, že je pro mě obrovská úleva, když o tom všem můžu mluvit s někým, kdo se mi nesnaží rovnou každé slovo vyvracet."

„My to dokážeme, Jasno," řekla Šalán. „Dojedeme na Roztříštěné Planiny a najdeme Urithiru. Získáme důkazy a přesvědčíme všechny, aby nás poslouchali."

„Ano, to je mladický optimismus," odpověděla Jasna. „Ale hezky se to poslouchá." Podala Šalán knihu. „Mezi rytíři Paprsku byl řád známý jako světlopředi. Skoro nic o nich nevím, ale ze všech pramenů, které jsem k nim prostudovala, toho je nejvíc tady."

Šalán dychtivě sáhla po knize. *Slova Paprsků*, stálo na ní.

„Pusťte se do toho," řekla Jasna. „Čtěte."

Šalán se na ni podívala.

„Já půjdu spát," slíbila Jasna a usmála se. „A už mě přestaňte opatrovat. To normálně nedovoluju ani Navani."

Šalán si povzdechla, přikývla a odešla. Připojil se k ní Vzorek. Celou dobu mlčky sledoval jejich rozhovor. Když vešla do své kajuty, padla na ni tíseň. Mnohem větší, než když z kajuty předtím odcházela. Nedokázala vytlačit z mysli to zděšení, které viděla v Jasniných očích. Jasna Kholinová se přece nikdy ničeho nebojí, ne?

S knihou, kterou dostala, a s váčkem sferů se vplížila do postele. Na jednu stranu byla nedočkavá, až začne číst, a na druhou stranu byla vyčerpaná a víčka jí padala únavou. Bylo už skutečně pozdě. Kdyby začala číst teď…

Asi bude lepší se dobře vyspat a ráno se odpočatá pustit do studia. Odložila knihu na noční stolek, stočila se pod přikrývkou a nechala se ukolébat houpáním lodi na vlnách.

Probudil ji křik, volání a kouř.

7
OHEŇ

Nebyla jsem připravená na smutek, který mi ta ztráta způsobí – jako když přijde nečekaný déšť. Přišla z čistého nebe a srazila mě k zemi. Gavilarova smrt před lety byla drtivá, ale tohle… tohle mě téměř zlomilo.

Z deníku Navani Kholinové, jesesach 1174

Ještě v polospánku Šalán zpanikařila. Vyskočila z postele a přitom nechtěně shodila číši se sfery, už skoro bez záře. I když ji měla přilepenou voskem, prudkým pohybem ji shodila a sfery se rozkutálely po kajutě

Pach kouře byl velmi silný. Rozběhla se ke dveřím, neupravená, vyděšená. Ještě že usnula oblečená. Otevřela dveře.

V chodbičce se tísnili tři muži s pochodněmi. Byli k ní otočeni zády.

Po chodbě tančily odlesky plamenů a kolem nich se rojili ohniví spreni. Kdo má na lodi oheň? Šalán se zmateně zastavila.

Výkřiky šly shora z paluby, ale zdálo se, že loď nehoří. Ale kdo jsou ti muži? Měli v ruce sekyry a směřovali k Jasnině kajutě, která byla otevřená.

Uvnitř bylo vidět postavy. Strnula hrůzou. Jedna z postav cosi odhodila na podlahu před ostatní. Ty se rozestoupily a uvolnily cestu.

Bylo to tělo v noční košili. Oči mělo prázdné, bez života, a na hrudi krev. Jasna.

„Jdeme na jistotu," řekl jeden z mužů.

Druhý si klekl a zabořil Jasně do hrudi dlouhou tenkou dýku. Šalán slyšela, jak projela tělem naskrz a zapíchla se do podlahy.

Vykřikla.

Jeden z mužů se k ní otočil. „Hej!" Byl to ten dlouhán, kterému Jalb říkal „mladej". Druhého nepoznala.

Zmítala se hrůzou a nechtěla tomu uvěřit. V okamžiku duchapřítomnosti přibouchla dveře své kajuty a třesoucí se rukou zavřela západku.

Pro Bouřepána! Pro Bouřepána! Couvala pryč ode dveří, když na ně z druhé strany dopadlo cosi těžkého. Sekyry ani nebudou potřebovat. Stačí pár odhodlaných nárazů rameny a dveře se prolomí.

Klopýtala dál ke svému lůžku a málem uklouzla po rozsypaných sferech, které se kutálely sem a tam, jak se loď houpala na vlnách. Malým kulatým okénkem u stropu bylo vidět ven. Byla tma. Křik nahoře neustával a palubou otřásaly dunivé kroky.

Šalán se rozechvěla, stále ještě otupělá. Jasna...

„Meč," ozval se čísi hlas. Byl to Vzorek na stěně vedle ní. „Mmmm... Meč..."

„Ne!" vykřikla, chytila se rukama za hlavu a prsty si vjela do vlasů. Pro Bouřepána! Celá se třásla.

To je zlý sen! Jenom zlý sen! To přece nemůže být pravda...

„Mmmm... Bojovat..."

„Ne!" vykřikla znovu bezděky, když muži z druhé strany nepřestávali bušit do dveří. Hrůzou sotva popadala dech. Na tohle přece není připravená. Na to není vůbec připravená.

„Mmmm..." ozval se nespokojeně Vzorek. „Lež."

„Nevím, co mám udělat se lží," řekla. „Nevím, neumím to."

„Ano. Ano... v paměti... jak to bylo tenkrát..."

Dveře zapraskaly. Troufne si na to vzpomenout? Dokáže si na to vzpomenout? Dítě, které si hraje s mihotavým paprskem světla...

„Co mám udělat?" zeptala se.

„Potřebuješ Záři," odpověděl.

V hloubi paměti se jí cosi vybavilo. Cosi hrubé a pichlavé jako ostny, čeho se nikdy netroufla dotknout. Potřebuje Bouřnou záři, potřebuje v sobě probudit schopnost silovazby.

Klekla si na kolena vedle lůžka, a aniž by si přesně uvědomovala, co dělá, zhluboka se nadechla. Ze sferů všude okolo zmizela Záře a naplnila její tělo a proměnila se v bouři, která kolovala v jejích žilách. Kajuta potemněla jako jeskyně kdesi hluboko pod zemí.

Z těla jí začala stoupat světelná pára, která vrhala po místnosti pohyblivé svítící stíny.

„Co teď?" zeptala se.

„Tu lež. Dej jí tvar."

Co to má znamenat? Dveře znovu zapraskaly a uprostřed se objevila trhlina.

V návalu paniky vydechla. Vypustila oblak Záře. Měla pocit, jako by se jí mohla dotknout. Cítila její sílu.

„Jak?!" naléhala.

„Udělej pravdu!"

„To nedává smysl!"

Dveře se otevřely. Vykřikla. V místnosti se znovu objevil záblesk světla. Pochodeň. Rudo-žlutá. Nepřátelská.

Opět bezděky vypustila část Záře a další jí proudila kolem těla. Vytvářela jakýsi mlhavý vzpřímený tvar. Světelný vír. Proletěl kolem mužů ve dveřích a po jeho stranách se pohybovalo cosi, co připomínalo končetiny. Šalán se krčila ve stínu u postele.

Světelná silueta upoutala pohled mužů. Naštěstí se otočili a vrhli se za ní.

Šalán se schoulila ke stěně a třásla se.

V místnosti byla černá tma. Nahoře se ozýval křik.

„Šalán," zabzučel kdesi ve tmě Vzorek.

„Jdi se tam podívat," odpověděla. „Pak mi řekneš, co se tam děje."

Nevěděla, jestli poslechl, protože se pohyboval velmi tiše. Párkrát se zhluboka nadechla a vstala. Nohy se jí třásly, ale stála.

Trochu se vzchopila. Bylo to hrozné, bylo to děsivé, ale nic, vůbec nic ve srovnání s tím, co musela udělat tu noc, co zemřel její otec. A přežila to. Tak tohle přežije také.

Tihle muži budou stejní jako Kabsal. Jsou to ti vrazi, kterých se Jasna bála. Tak si ji nakonec přece našli.

Ach, Jasno…

Je mrtvá.

Ale na smutek teď není čas. Co může Šalán udělat proti ozbrojeným mužům, kteří se zmocní lodě? Dokáže najít nějakou cestu ven?

Nahmatala cestu do chodbičky. Bylo na ní mdlé světlo. Dopadalo sem od pochodní nahoře na palubě. Výkřiky byly čím dál zděšenější.

„Zabíjejí," ozval se najednou hlas.

Nadskočila, i když to byl samozřejmě Vzorek.

„Cože?" sykla.

„Temní muži zabíjejí," odpověděl Vzorek. „Námořníci spoutaní. Jeden mrtvý, červená krev. Já… já nerozumím…"

Pro Bouřepána! Křik neutichal, ale na palubě už se neozývaly kroky ani řinčení zbraní. Námořníci tedy už jsou všichni spoutaní. A minimálně jeden mrtvý.

Ve tmě zahlédla rozechvělé pohybující se věci. Vylézaly zpoza nábytku všude kolem ní. Spreni strachu.

„A co ti, co pronásledovali ten můj přelud?" zeptala se.

„Hledají ve vodě," odpověděl Vzorek.

Takže oni si myslí, že skočila přes palubu. Srdce jí divoce bušilo. Nahmatala cestu do Jasniny kajuty. Čekala, že každým okamžikem musí klopýtnout o její mrtvé tělo na zemi. Neklopýtla. Že by ji odtáhli nahoru?

Vešla do Jasniny kajuty a zavřela dveře. Nešly zavřít na západku, a tak k nim přisunula skříňku.

Musí něco udělat. Nahmatala jednu z Jasniných truhel, kterou muži otev-

řeli. Všude kolem se povalovalo oblečení, které z ní vytahali. Na dně objevila zásuvku. Otevřela ji. Místnost se najednou rozsvítila. Sfery svítily tak jasně, že ji na chvíli úplně oslnily, až se musela odvrátit jinam.

Vzorek vibroval vedle ní na zemi. Bylo vidět, že je rozechvělý, že má strach. Rozhlédla se. Kajuta byla na třísky, na zemi plno oblečení a všude rozházené papíry. Truhla s Jasninými knihami byla pryč. Na posteli byla kaluž krve. Příliš čerstvá na to, aby se stačila vsáknout. Šalán se otočila na druhou stranu.

Nahoře se ozval výkřik a po něm tlumené žuchnutí. Křik sílil. Slyšela, jak Tozbek prosí o milost pro svou ženu.

Všemohoucí nad námi... vrazi popravují posádku, jednoho po druhém. Musí něco udělat. Cokoliv.

Vybrala sfery z falešného dna truhly. „Vzorku," řekla, „proměníme dno lodě a potopíme ji."

„Cože!" Vibroval ještě silněji a bzučel. „Lidi... lidi... jedí vodu?"

„Pijeme ji," odpověděla, „ale dýchat ji nemůžeme."

„Mmmm... Zmatek..." řekl.

„Kapitána a ostatní posádku zajali a popravujou je. Jediné, co pro ně můžu udělat, je zmatek, který jim snad dá příležitost se zachránit." Položila ruce na sfery a nasála Bouřnou záři hlubokým nádechem. Cítila v sobě žár, jako by měla explodovat. Bouřná záře byla živá věc. Tlačila se ven všemi póry její kůže.

„Ukaž mi to!" křičela mnohem hlasitěji, než měla v úmyslu. Bouřná záře ji provokovala k akci. „Už jsem proměňovala. Musím to dokázat znova!" Jak mluvila, z úst jí vycházely obláčky světelné páry jako dech za chladného dne.

„Mmmm..." bzučel Vzorek dychtivě. „Budu dělat prostředníka. Dívej se."

„Na co se mám dívat?"

„Dívej se!"

Stínomar. Když byla na tomhle místě naposledy, málem se nechala zabít. Ono to vlastně vůbec není místo. Nebo je? A záleží na tom?

Vrátila se v paměti do minulosti, kdy naposledy proměňovala a neúmyslně proměnila číši na krev. „Potřebuju pravdu."

„Dala jsi už dost," odpověděl Vzorek. „Podívej."

Loď zmizela.

Všechno... se najednou rozletělo. Stěny, nábytek, všechno se rozpadlo na malé kuličky z černého skla. Šalán se připravovala, že spadne do oceánu těchto korálků, ale místo toho dopadla na pevnou zem.

Nad sebou měla černou oblohu a maličké vzdálené slunce. Země pod ní odrážela světlo. Že by to byl obsidián? Ať se otočila kamkoli, všude měla pod sebou stejné černo. Přikutálelo se k ní pár sferů – vypadaly jako ty, co se nabíjejí Září, jen byly malé a černé.

Tu a tam rostlo pár stromů. Vypadaly jako z křišťálu. Větve měly špičaté a průsvitné, bez listů. Ve vzduchu visela jakási světélka jako plameny bez

svíček. *Lidi*, došlo jí. *To je mysl lidí, takhle se lidi jeví tady v Kognitivní říši.* Některá menší světélka měla u nohou, desítky a desítky, ale tak maličká, že je skoro nerozeznala. *Mysl ryb?*

Otočila se a spatřila za sebou postavu se symbolem místo hlavy. Lekla se, vykřikla a uskočila. To jsou ti... co ji pronásledovali... ti...

Byl to Vzorek. Tyčil se za ní vysoký a štíhlý, ale ne příliš zřetelný. Spíše průsvitný. Hlavu měl jako složitý obrazec ostrých linií a spletitých geometrických útvarů, zdálo se, že bez očí. Stál s rukama za zády a na sobě měl plášť z čehosi, co bylo na látku příliš tuhé.

„Jdi," řekl. „Vyber si."

„Co si mám vybrat?" zeptala se a vypustila ze rtů Bouřnou záři.

„Svou loď."

Skutečně neměl oči, ale měla pocit, že přesto dokáže sledovat jeho pohled. Díval se na jeden z malých sferů na sklovité zemi. Sebrala ho a najednou měla dojem lodě.

Vánek. Loď, která bývala opečovávaná a milovaná. Která léta a léta vozívala pasažéry. Která patřila Tozbekovi a předtím jeho otci. Stará loď, ale ne tak stará, aby ji zavrhli, dokud sloužila. Hrdá loď. Tady se jevila jako sfer.

Měla jakousi vlastní mysl. Loď myslí. Respektive... odráží myšlenky lidí, kteří na ní slouží, kteří ji znají a přemýšlejí o ní.

„Potřebuju, aby ses proměnila," šeptala jí Šalán a něžně držela sfer v rukou. Byl těžký na to, jak byl malý, jako by v sobě nesl celou váhu lodě.

„Ne," slyšela odpověď. Mluvil ale jenom Vzorek. „Ne. Nemůžu. Musím sloužit. Tak jsem šťastná."

Šalán se na něho podívala.

„Budu dělat prostředníka," opakoval. „... překládat. Nejste připravená."

Znovu se podívala na korálek ve své dlani. „Já mám Bouřnou záři. Spoustu Záře. Dám ti ji."

„Ne!" zněla rozzlobená odpověď. „Já sloužím."

Skutečně chtěla zůstat lodí. Šalán to cítila, cítila tu její hrdost, upevněnou dlouhými roky služby.

„Oni umírají," řekla šeptem.

„Ne!"

„Přece cítíš, jak umírají. Po palubě ti teče jejich krev. Všichni lidi, kterým sloužíš, jeden po druhém umřou."

I ona sama to cítila. Cítila to prostřednictvím lodě. Popravují je. Jednoho po druhém. Jeden z plamínků vedle nich zhasl. Tři z osmi zajatých jsou mrtví – i když nevěděla, kteří.

„Je jen jedna možnost, jak je zachránit," pokračovala. „Když se proměníš."

„Proměníš," opakoval Vzorek za loď.

„Výměnou za to se tví lidi možná zachrání před těmi zlými lidmi, kteří je zabíjejí," šeptala Šalán. „Není to jisté, ale budou mít šanci uplavat. Nebo

něco udělat. Je to poslední služba, kterou jim můžeš prokázat, *Vánku*. Proměň se. Kvůli nim."

Ticho.

„Já..."

Další světélko zhaslo.

„Proměním se."

Stalo se to během jedné hektické vteřiny. Šalán ztratila všechnu Záři. Slyšela vzdálený praskot z fyzického světa, jak vyčerpala tolik Záře z kamenů, že se málem rozpadly.

Stínomar zmizel.

Šalán byla opět v Jasnině kajutě.

Podlaha, stěny i strop splynuly s vodou.

Šalán to stáhlo do ledové hlubiny. Házela sebou ve vodě. Šaty ji omezovaly v pohybu. Všechny předměty kolem ní, ty obyčejné artefakty lidského života, se potopily.

Horečně tápala po hladině. Původně měla jakousi představu, jak vypluje nahoru a pomůže rozvázat spoutanou posádku. Místo toho však sama zoufale hledala cestu k hladině.

Jako by tma kolem ní ožila, jako by ji zahalila a také spoutala.

Táhlo ji to stále hlouběji.

8
NŮŽ V ZÁDECH

Nechci se vymlouvat na smutek, ale dá se to smutkem vysvětlit. Lidé jednají všelijak zkratovitě, když je potká nenadálá ztráta. I když byla Jasna už dost dlouho daleko, její ztrátu nikdo nečekal. Zrovna já jsem byla z těch, kterým připadala nesmrtelná.

Z deníku Navani Kholinové, jesesach 1174

Známé skřípění dřeva, jak most zapadl na místo. Dusot lidských nohou, nejdřív po kameni, potom těžké boty na dřevě. Vzdálené výkřiky hlídek, které oznamovaly, že je čisto.

Zvuky bitvy na Planinách Dalinar dobře znal. Kdysi je zbožňoval. Byl neklidný v době mezi bitvami a nemohl se dočkat, až bude moci udeřit na Paršendy svou zbraní, aby si vítězstvím získal bohatství a uznání.

Teď se ale snažil skrýt svůj stud – stud za to, že ležel opilý do němoty, zatímco jeho bratr bojoval s vrahem.

Všechny planiny, na nichž se bojovalo, vypadaly stejně. Holé rozeklané skály, většinou stejně mdlé barvy jako ta, na které seděli, jen tu a tam přerušené trsem zavřených skalních pupenů. A i ty, jak napovídalo jejich jméno, bylo snadné přehlédnout a pokládat také za kámen. Stejné to bylo i zde a stejné to bylo i dál až k dalekému obzoru. Všechno, co si s sebou člověk přinesl, všechno lidské, bylo pokořeno těmito pustými a nekonečnými popraskanými pláněmi a smrtícími roklemi.

Za ty roky už se to stalo rutinou. Pochodovat pod sluncem bílým jako roztavená ocel. Přecházet rokli za roklí. Později se útoky na planinách změnily z radostně očekávané události na nelítostnou povinnost. Za Gavi-

lara a slávu, jistě, ale hlavě proto, že tu byli nepřátelé a živokamy. Tak to prostě v životě chodí.

Atmosféra cesty na planiny byla tichá a odlidštěná. Rozpálený kámen, uschlé bahno, vítr, který vane z dálek.

V poslední době začínal Dalinar útoky na planinách nenávidět. Byla to zvrhlost. Hazardování se životem. Už nešlo o Úmluvu msty, ale o chamtivost. Mnoho živokamů se dalo získat blíž a snadněji. To ovšem Alety neuspokojovalo. Museli dál, do bitev, za které draze zaplatí.

Před ním na planině bojovali vojáci velkoknížete Aladara. Dorazili před Dalinarovou armádou a konflikt probíhal obvyklým způsobem. Vojáci proti Paršendům, bojujícím v klikaté linii, každá armáda usilující zatlačit tu druhou pryč. Lidé byli na poli lepší než Paršendi, ale Paršendi byli rychlejší.

Ležící těla mostařů u planiny, na níž se bitva odehrávala, jako návnada, na které si nepřátelé vybijí první zlost. Dalinar nemohl přehlédnout pochmurný výraz na tvářích svých osobních ochránců, když mrtvé mostaře viděli. Aladar sdílel podobně jako řada ostatních Sadeasovu filozofii přístupu k mostařům – rychlý brutální útok, který bude stát postradatelné lidské životy. Nebývalo to vždycky takhle. V minulosti mosty nosívala ozbrojená jednotka, ale úspěch je chytlavý a člověk se mu snadno přizpůsobí.

Vojenské tábory potřebovaly neustálý příliv levných otroků, kteří celé to monstrum udrží v chodu. To s sebou neslo zamoření Nedobytých Hor otrokáři a obchod se živým masem. *Další věc, kterou budu muset změnit*, pomyslel si Dalinar.

Aladar sám nebojoval, ale postavil si na sousední planině velitelské stanoviště. Dalinar ukázal na třepotající se vlajku. Mezitím jeden z jeho velkých mechanických mostů těžce dopadl na místo. Tyto mosty, tažené čalami a plné pák, převodů a vaček, chránily lidi, kteří je obsluhovali. Ale byly velmi pomalé. Dalinar čekal se značnou dávkou trpělivé sebekázně, než most umístili tak, že spojoval planinu, na které stáli, se sousední planinou s Aladarovou vlajkou.

Jakmile byl most zajištěn na místě, přiběhl jeho osobní strážce společně s jedním z temnookých důstojníků kapitána Kaladina, kopí na rameně. Dalinar Kaladinovi slíbil, že jeho lidé nebudou muset bojovat, pokud nepůjde výslovně o jeho ochranu. Když byli na druhé straně, pobídl Dalinar Šviháka a vyrazili prudce přes planinu, z níž Aladar velel. Dalinar se cítil na koňském hřbetě lehký. Neměl Střeplát. Za ta léta, co Střeplát vlastnil, snad ještě nikdy nevyrazil na bitevní pole bez něj.

Dnes však nejel do bitvy v pravém slova smyslu. Za sebou měl Adolinův prapor a obě vojska postupovala na planinu, kde už bojoval Aladar. Dalinar nevydal žádný rozkaz, jak by měla bitva postupovat. Jeho syn měl dobrý výcvik a byl připravený ujmout se velení – samozřejmě po boku generála Khala, který mu byl vždy k dispozici, kdyby se potřeboval poradit.

Ano, odteď povede bitvy Adolin.

Dalinar změní svět.

Zamířil k Aladarovu velitelskému stanu. Byla to první bitva na planině od prohlášení nařizujícího společný postup armád. To, že Aladar uposlechl a přišel, i když Roion odmítl, bylo samo o sobě vítězství. Sice malé, ale Dalinar bere, co má šanci dostat.

Velkoknížete Aladara našel v malém altánu na vyvýšené části planiny s výhledem na bojiště. Ideální místo pro velitelský stan. Aladar byl Střeponoš, i když často nechával v bitvách Střepkord i Střeplát některému ze svých důstojníků a sám se raději věnoval taktice v zázemí. Zkušený Střeponoš dokázal ovládat svůj meč myšlenkami a dokázal mu poručit, aby nezmizel, pokud se od něho vzdálí a půjčí meč někomu jinému, s kým není svázán. Přesto si jej Aladar mohl zhmotnit. V tom případě meč zmizel z rukou důstojníka a objevil se po deseti vteřinách v Aladarově ruce. Půjčit Střepkord bylo známkou obrovské důvěry na obou stranách.

Dalinar seskočil z koně. Švihák, jeho kůň, se nedůvěřivě díval na štolbu, který si ho chtěl vzít. Dalinar ho poplácal po krku. „On se o sebe postará, synku," řekl štolbovi. Většina štolbů si stejně s ryšádijci nevěděla rady.

Dalinar došel se svou ochrankou k Aladarovi, který stál na kraji planiny a přehlížel bitevní pole. Byl štíhlý a úplně holohlavý. Pleť měl tmavší než většina Aletů. Stál s rukama za zády, v tradiční uniformě s takamou, jakousi sukní, ale přes ni měl moderní vestu střiženou tak, aby k ní padla.

Dalinar takovýto styl ještě nikde neviděl. Aladar nosil řídký knír a chomáč vousů pod spodním rtem – opět velmi nekonvenční. Byl však dost mocný a měl renomé, takže si mohl dovolit dělat průkopníka vlastnímu módnímu stylu. A také to skutečně dělal. Rád udával tón, pokud šlo o módu.

„Dalinare," kývl na něho Aladar. „Já jsem myslel, že na planinách už bojovat nebudete."

„Nebudu," přisvědčil Dalinar a kývl směrem k Adolinově praporu. Pod ním se přesouvali vojáci po Dalinarově mostě, aby se připojili k bitvě. Planina byla malá a mnoho Aladarových vojáků muselo ustoupit, aby Adolinově armádě udělali místo. Udělali je však velmi ochotně.

„Málem jste prohrál," poznamenal Dalinar. „To je dobře, že máte podporu." Dalinarovy jednotky mezitím obnovily na planině pořádek a zaútočily proti Paršendům.

„Možná," poznamenal Aladar. „Ale v minulosti jsem vyhrával každou třetí bitvu. S podporou jich možná vyhraju o něco víc, ale také přijdu o část kořisti. Pokud mi vůbec král nějakou přizná. Takže nejsem přesvědčený o tom, že by se to dlouhodobě vyplatilo."

„Ale takhle budete mít menší ztráty na životech," namítl Dalinar. „A celková kořist bude rozhodně větší. A čest –"

„Nemluvte mi o cti, Dalinare. Ctí já vojáky nezaplatím a ctí nezabráním, aby mi ostatní velkoknížata šlapala na paty. Váš plán zvýhodňuje slabší, ale pod úspěšnýma podřezává větev."

„Fajn," odsekl Dalinar, „pro vás tedy čest není hodnota. Nicméně se stejně musíte podřídit, Aladare, protože to tak chce váš král. To je asi jediný důvod, který uznáte. Tak se tím prostě budete řídit."

„Nebo?" dodal Aladar.

„Na to se zeptejte Jeneva."

Aladar stál jako opařený. Velkokníže Jenev před deseti lety odmítl přijmout sjednocení Aletkaru. Sadeas se s ním na Gavilarův příkaz utkal v souboji. A zabil ho.

„Vy mi vyhrožujete?" řekl Aladar.

„Ano," odpověděl Dalinar a podíval se mu zpříma do očí. „Přemlouvání už mám dost, Aladare. Prosit už nebudu. Pokud neuposlechnete Elhokara, je to výsměch mému bratrovi a jeho ideálům. Já *docílím* sjednocení Aletkaru."

„To je legrační," poznamenal Aladar, „že se odvoláváte na Gavilara, protože ten Aletkar ctí nesjednotil. Ten to udělal nožema v zádech. Vojákům na bojišti. Bez milosti stínal hlavu každýmu, kdo se nepodřídil. Copak jsme zase tam? To si s těma krásnýma slovíčkama z těch vašich knížek nějak odporuje, ne?"

Dalinar zaťal zuby, otočil se a díval se na bitevní pole. Instinktivně by nejraději Aladara důrazně upozornil, že podléhá jeho velení, a nelítostně ho srovnal do latě. Jako nováčka, který potřebuje umravnit.

Jenže co když ho bude Aladar prostě ignorovat? Copak ho může k poslušnosti nutit? Na to nemá prostředky.

Rozladilo ho to. Měl skoro větší vztek na sebe než na Aladara. Nepřišel sem bojovat, přišel sem hovořit. Přesvědčovat. Navani měla pravdu. Jenom strohými slovy a vojenskými rozkazy království nezachrání. Potřebuje oddanost, ne strach.

Jenže jak k ní přijít, u všech bouří? Veškeré přesvědčování, kterým kdy uspěl, bylo jedině s mečem v ruce a pěstí před obličejem. Tím, který uměl mluvit, volit slova a přimět lidi, aby poslouchali, byl vždycky Gavilar.

Dalinar neumí být dobrým politikem.

Jenže polovina těch kluků na bitevním poli si nejspíš taky ze začátku myslela, že neumí být dobrými vojáky, pomyslel si bezděky. *Ty si prostě nemůžeš dovolit ten luxus tohle vzdávat, ani dělat to špatně. Tak si nestěžuj a pracuj na sobě.*

„Paršendi přitvrdili," řekl Aladar svým generálům. „Chtějí nás vytlačit z planiny. Ať muži zaberou a zatlačí je z pozic. Pak je obklíčíme."

Generálové přikyvovali. Jeden hned začal vydávat rozkazy. Dalinar přimhouřil oči a studoval bojiště. „Ne," řekl tiše.

Generál přestal vydávat rozkazy. Aladar se podíval na Dalinara.

„Paršendi se chystají k ústupu," řekl Dalinar.

„Ale chovají se teda jinak."

„Potřebujou jen trochu prostoru, aby se mohli nadechnout," komentoval Dalinar situaci na bojišti. „Už se jim málem podařilo dostat kuklu. Budou

ještě chvíli dělat potíže, ale potom se rychle stáhnou, aby získali čas k závěrečnému útoku. A ten musíte zastavit."

Paršendi se vrhli dopředu.

„Tohle je moje bitva," řekl Aladar. „Podle vašich pravidel patří konečné rozhodnutí o taktice mně."

„Já jenom přihlížím," odpověděl Dalinar. „Dnes nevelím ani svému vojsku. Můžete si zvolit taktiku, jakou chcete, já vám do toho zasahovat nebudu."

Aladar se zamyslel a pak tiše zaklel. „Dalinar má asi pravdu. Připravte muže na ústup Paršendů. Pošlete dopředu skupinu, která zajistí kuklu. Bude už skoro otevřená."

Generálové zhodnotili novou situaci a poslové se rozběhli s taktickými pokyny. Aladar s Dalinarem bok po boku pozorovali, jak Paršendi postupují dopředu. Přes bojiště se nesl jejich zpěv.

Potom se začali stahovat, jako vždycky opatrně překračovali těla mrtvých. Aletské vojsko na to bylo připravené a vyrazilo do útoku. Vedeni Adolinem v zářivém Střeplátu, prorazili paršendskou linii a dostali se ke kukle. Paršendy zatlačili do stran a jejich organizovaný ústup proměnili v taktickou katastrofu.

Během několika minut Paršendi opustili planinu, přeskákali rokle a zmizeli v dálce.

„Pro věčnou spoušť," zaklel Aladar tiše, „to mě žere, jak jste v tomhle dobrej."

Dalinar přimhouřil oči a všiml si, že někteří z prchajících Paršendů se zastavili na jedné planině nedaleko bitevního pole. Zůstali na ní, i když většina ostatních utekla pryč. Dalinar kývl na jednoho z Aladarových sluhů, aby mu podal dalekohled, zvedl ho a sledoval je. Na kraji planiny stála postava v nablýskané výstroji.

To je ten paršendský Střeponoš, pomyslel si. *Ten, co jsem s ním bojoval tehdy u Pevnosti. Málem mě zabil.*

Moc si z toho utkání nepamatoval. Na jeho konci byl téměř v bezvědomí. Dnešní bitvy se paršendský Střeponoš nezúčastnil. Proč? Kdyby ho měli na bojišti, určitě by otevřeli kuklu rychleji.

Přepadla ho úzkost. Ten pohled na toho přihlížejícího Střeponoše změnil celý jeho náhled na bitvu. Předtím měl pocit, že dokáže hodnotit, co se na bojišti děje. Teď se mu však zdálo, že nepřátelé mají mnohem složitější taktiku, než předpokládal.

„Ještě tam jsou?" zeptal se Aladar. „Sledujou?"

Dalinar přikývl a odložil dalekohled.

„Udělali to už někdy, když jste s nima bojovali?"

Dalinar zakroutil hlavou.

Aladar se zamyslel a potom vydal rozkaz na planinu, aby vojáci zůstávali ve střehu a postavili hlídky pro případ, že by je chtěli Paršendi překvapit nečekaným útokem.

„Děkuju," dodal nerudně a otočil se k Dalinarovi. „Ta rada byla dobrá."

„Když šlo o taktiku, tak jste mi věřil," řekl Dalinar. „Tak proč mi nevěříte, když jde o to, co je nejlepší pro naše království?"

Aladar se na něj podíval. Vojáci mezitím oslavovali vítězství a Adolin vyprostil z kukly živokam. Ostatní se rozprchli do krajů, aby hlídali případnou paršendskou odvetu. Nepřišla.

„Kdybych tak mohl, Dalinare!" řekl nakonec Aladar. „Jenže ono tady nejde ani tak o vás. Spíš o ostatní velkoknížata. Třeba bych vám i věřil, ale jim věřit nemůžu. To byste ode mě chtěl moc. To bych musel moc riskovat. Protože by mi udělali totéž, co udělal Sadeas vám."

„A co když je všechny sjednotím? Co když dokážu, že si důvěru zaslouží? Co když změním království od základů a změním i smysl téhle války? Potom za mnou půjdete?"

„Ne," odpověděl Aladar. „Bohužel ne." Otočil se a zavolal na koně.

Cesta zpátky byla strastiplná. Sice vyhráli, ale Aladar si držel odstup. Jak je možné, že se Dalinarovi tolik věcí daří, ale přitom nedokáže přesvědčit takové lidi jako zrovna Aladara? A co znamená, že Paršendi mění taktiku na bojišti a nestaví svého Střeponoše na frontu?

Když se konečně Dalinar vrátil do svého bunkru ve vojenském táboře, dohlédl na své muže a podal hlášení králi, zjistil, že tu na něho čeká dopis.

Poslal pro Navani, aby mu ho přečetla. Čekal ve své soukromé pracovně a díval se na stěnu s těmi zvláštními glyfy. Byly sice zahlazené a vrypy na stěně vyrovnané, ale bílá skvrna, co po nich zbyla, jako by šeptala.

Šedesát dva dnů.

Šedesát dva dnů na to, aby vymyslel odpověď. Vlastně dnes už jen šedesát jedna. To není moc času na záchranu království. Málo na to, připravit se na nejhorší. Horlivci celou záležitost zavrhli jako v lepším případě hloupý vtip a v horším akt kacířství. Předpovídat budoucnost bylo zakázané. To patřilo Pustonošům. Byly zakázané i hazardní hry, protože nutí lidi předvídat a hledat tajemství toho, co by mohlo nastat.

On tomu nicméně věřil. Protože měl podezření, že ta čísla vyryla jeho vlastní ruka.

Navani přišla a přehlédla dopis a potom začala číst nahlas. Ukázalo se, že je to dopis od dávného přítele, který brzy přijede na Roztříštěné Planiny – a který by mohl být řešením Dalinarových problémů.

9
PROCHÁZKA HROBEM

Kéž bych nebyla tak zdrcena svým smutkem. Byla bych dříve viděla blížící se nebezpečí. I když, ve vší upřímnosti, bych asi stejně nemohla nic udělat.

Z deníku Navani Kholinové, jesesach 1174

Kaladin vedl ostatní do rokle. To byla jeho výsada.

Používali provazový žebřík, stejně jako v Sadeasově armádě. Byl odpudivý, provazy byly roztřepené a porostlé mechem, příčky rozbité po velebouřích, které musel přestát. Kaladin se vždycky bál, že ho tento prokletý žebřík bude stát životy, nikdy však neztratil jediného muže.

Tady dostali nový žebřík. Ubytovací důstojník Rind si sice při tom požadavku škrábal hlavu, ale nakonec nechal žebřík podle Kaladinových představ udělat. Byl robustní a bytelný jako sama Dalinarova armáda.

Kaladin seskočil na dno. Syl se vznášela kolem něho a sedla si mu na rameno, když zvedl sfer, aby prohlédl dno rokle. Jediný safírový brom měl hodnotu větší než celá jeho mostařská mzda.

V Sadeasově vojsku trávili mostaři v roklích poměrně dost času. Kaladin stále nevěděl, jestli účelem bylo ukořistit všechno, co se v roklích ukořistit dalo, nebo jenom pokořit mostaře a najít jim co nejpodřadnější práci na dobu mezi výběhy.

Zde však bylo dno rokle lidskou rukou nedotčené. Nikde žádné prosekané cesty, nikde žádné vyškrábané vzkazy do lišejníku na skalních stěnách. Stejně jako ostatní rokle měla i tato průřez vázy, nahoře širší a dole užší, jak ji vymlela voda, která tudy protékala ze velebouří. Dno bylo poměrně ploché a uhlazené usazeninami ztvrdlého bahna.

Aby mohl vůbec jít, musel si Kaladin prodírat cestu nejrůznějším harabur-

dím. Ulámané hole a větve stromů, které sem zanesla bouře z planin. Popraskané skořápky skalních pupenů, propletené šlahouny popínavých rostlin jako rozmotané klubko vlny.

A samozřejmě těla.

Na dně roklí končilo mnoho mrtvých těl. Po každé prohrané bitvě museli vojáci co nejrychleji opustit planinu a nechat tam mrtvé. Aby to bouře sprala, Sadeas je tam často nechával i po vítězných bitvách. Nechával tam i zraněné mostaře. Nechával je opuštěné umřít, i kdyby bylo možné je zachránit.

Po velebouřích končili mrtví v rokli. A protože bouře postupovaly z východu na západ, směrem k vojenským táborům, těla nesly také tímto směrem. Bylo těžké projít a nešlapat přitom na kosti propletené mezi navátým listím a větvemi na dně.

Prodíral si cestu, co nejopatrněji a nejuctivěji to bylo možné. Za ním dopadl na dno Skála a pronesl tichou frázi ve svém jazyce. Kaladin nedokázal rozeznat, jestli zaklel, nebo se modlil. Syl slétla Kaladinovi z ramene, proletěla se a obloukem přistála na zemi. Tam se přeměnila do podoby, kterou Kaladin pokládal za její přirozenou, do podoby dívky v jednoduchých šatech, které se dole rozplývaly do mlhy. Usadila se na větev a dívala se na stehenní kost, která vyčnívala z mechu.

Syl neměla násilí ráda. Nebyl si jistý, jestli už pochopila smrt. Mluvila o ní jako dítě, když se snaží pochopit něco, co zatím přesahuje jeho možnosti.

„To je bordel," poznamenal Teft, když se dostal na dno. „Fuj! Tady to ještě nikdy nikdo neodklidil."

„To je hrob," odpověděl mu Skála. „Procházíme se v hrobě."

„Všechny rokle jsou hroby," řekl Teft a jeho hlas se rozlehl do dálky. „Jenže tenhle je hodně zaneřáděnej."

„Smrt je neřád sama o sobě, Tefte," utrousil Kaladin.

Teft zabručel a potom začal vítat nové rekruty, kteří jeden po druhém sestupovali na dno. Moraš se Skarem hlídali Dalinara na nějaké hostině pro plavooky – Kaladin byl rád, že se tomu mohl vyhnout. Místo toho vyrazil s Teftem do rokle.

Přidalo se k nim čtyřicet mostařů – po dvou z jednotlivých skupin, které se Teft snažil vycvičit v dobré víře, že z nich budou schopní důstojníci.

„Tak se dobře koukejte, pánové," řekl jim Teft. „Odtud jsme vyšli. Kvůli tomuhle nám někteří říkají řád kosti. Nebudeme vás nutit dělat všechno to, čím jsme museli projít my, a buďte rádi, že nebudeme! Stokrát nás mohla odnést velebouře. Teď máme dopředu zprávy Kholinových bouřezpytců, takže už zdaleka tolik neriskujeme, a budeme se držet blízko cesty ven – prostě pro všechny případy..."

Kaladin založil ruce a pozoroval Tefta, jak dává instrukce. Skála mezitím vydával cvičná kopí. Teft sám kopí neměl, a i když byl menší než ostatní mostaři, kteří se kolem něho shlukli, a na sobě měl jen uniformu obyčejného vojáka, všichni se vedle něho cítili pokoření.

A co jste čekali jinýho? pomyslel si Kaladin. *Jsou to mostaři. Ty uklidní jen silný vítr.*

Teft se prostě stal pánem situace. A bylo to pro něj přirozené. Bylo to tak... správné.

Kaladinovi se kolem hlavy objevilo pár malých světélkujících kuliček – sprenů v podobě zlatých sferů, kteří poletovali sem a tam. Zarazil se a podíval se na ně. Spreni slávy. Aby to bouře sprala, ty už neviděl, ani nepamatuje.

Syl se vznesla do vzduchu a přidala se k nim. Smála se a kroužila Kaladinovi kolem hlavy. „Jsi na sebe hrdý?"

„Na Tefta," odpověděl Kaladin. „Je rozenej vůdce."

„To je. A tu pozici jsi mu dal ty, ne?"

„Ne," odpověděl. „Já jsem mu ji nedal. On si ji vzal sám. Tak jdeme."

Přikývla, ještě jednou se vznesla a pak si sedla na cosi neviditelného a seděla se zkříženýma nohama jako na židli. V této pozici se ještě chvíli vznášela a pohybovala se souběžně s ním, jak šel.

„Přestal něco předstírat a jde za svou přirozeností," poznamenal. „To je zákon přírody."

„Přírody?" opakovala Syl. Připadalo jí to směšné. „Zákony jsou jenom lidí, Kaladine. Příroda žádné nemá!"

„Když něco vyhodím, tak se to zas vrátí."

„Většinou."

„To je zákon."

„Ne," řekla Syl a zvedla hlavu. „To je spíš jako... řekněme dohoda mezi přáteli."

Podíval se na ni a zvedl obočí.

„Budeme muset být důslední," poznamenala a spiklenecky se k němu naklonila. „Nebo se ti rozskočí hlava."

Ušklíbl se a obešel hromádku kostí a klacků, z nichž trčelo kopí. Bylo celé rezavé, takže vypadalo jako memento.

„Tak už pojď," naléhala Syl a pohodila hlavou. „Zasloužila bych si, aby ses tomu aspoň zasmál."

Kaladin šel dál.

„Ty ses ale šklebil a škleb není úsměv," pokračovala. „Já to vím, protože jsem inteligentní a bystrá. Měl bys mi za to udělat kompliment."

„Dalinar Kholin chce obnovit Paprsek."

„Ano," odpověděla povýšeně. Sledoval ji koutkem oka. „Skvělý nápad. Škoda, že to nenapadlo mě." Vítězoslavně se usmála, ale potom se zamračila.

„Co je?" zeptal se a otočil se k ní.

„Nepřišlo ti nikdy nespravedlivé, že spreni nemůžou přitahovat jiný spreny? Já jsem přece teď měla mít kolem sebe plno sprenů slávy."

„Musím ochránit Dalinara," řekl Kaladin a její poznámku ignoroval. „Nejen jeho, ale celou jeho rodinu, možná i krále. I když se mi nepovedlo zabránit tomu, že se někdo vloupal do jeho pokojů." Stále nedokázal po-

chopit, jak se to mohlo stát. Leda by to nebyl člověk. „Mohl ty glyfy na stěnu namalovat spren?“ Jednou přece Syl nesla lístek. Takže nějakou fyzickou formu musejí mít.

„Nevím,“ odpověděla a podívala se stranou. „Viděla jsem…“

„Co?“

„Sprena, co vypadal jako rudý blesk,“ odpověděla tiše. „Byl nebezpečný. Nikdy předtím jsem ho neviděla. Občas je zahlédnu v dálce. Že by to byli spreni bouře? Opravdu se blíží něco nebezpečného. A ty čísla jsou správně.“

Chvíli o tom přemýšlel a nakonec se zastavil a podíval se na ni. „Syl, je víc takových lidí jako já?“

Zvážněla. „No…“

„No?“

„No, to je otázka!“

„Ty jsi ji čekala, viď?“

„Jo. Tak trochu.“

„Takže jsi měla dost času na to, abys přišla na dobrou odpověď,“ řekl, založil ruce a opřel se o malý kousek suché stěny. „Takže uvažuju, jestli teď přijdeš s dobrým vysvětlením, nebo dobrou lží.“

„Lží?“ vyděsila se. „Kaladine! Kdo si myslíš, že jsem? Kryptik?“

„A co je kryptik?“

Syl se imaginárně posadila, napřímila se a dala hlavu na stranu. „Já vlastně… já vlastně nevím. Hmm.“

„Syl…“

„Já to ale myslím vážně, Kaladine. Já opravdu nevím. Nepamatuju si to.“ Chytila se za vlasy, v každé ruce sevřela bílý průsvitný pramen a odhrnula jej na stranu.

Zamračil se a potom na ni ukázal. „Tohleto…“

„Viděla jsem to dělat nějakou ženu na trhu,“ odpověděla a znovu si rozhrnula vlasy do stran. „To znamená, že jsem naštvaná. Předpokládám, že by to mělo bolet. Ne? No, zkrátka ne že bych ti to nechtěla říct. Chci! Jenže… já… já *nevím*, co vlastně vím.“

„To nedává smysl.“

„No, tak si představ, jak mě to právě musí štvát!“

Kaladin vzdychl a pokračoval dál roklí, kalužemi stojaté vody plné nánosu. Podél jedné skalní stěny se pnuly výhony skalních pupenů. Musely tu trpět nedostatkem světla.

Zhluboka se nadechl vůně obtěžkané životem. Mech a plíseň. Z většiny těl už tu zbyly pouze kosti, i když našel ještě místo, kde se hemžily červené tečky sprenů hniloby. Těsně vedle nich rozpínal trs závojnatek své vějířovité listy a na nich tančili zelení spreni života. Život a smrt šly tady v roklích ruku v ruce.

Prozkoumal několik dělících se cestiček. Připadalo mu zvláštní, že to tu nezná. Rokle kolem Sadeasova tábora znal lépe než samotný tábor. Jak šel dál, rokle byla stále hlubší a otevřenější. Udělal několik značek na stěny.

U jednoho rozcestí objevil čistou kruhovou plochu. Vrátil se a udělal znovu značku na stěně a potom se vydal druhou cestou. Nakonec došli na další místo, kde se rokle rozevírala a vytvářela poměrně velký volný prostor.

„Vydat se sem bylo nebezpečné," poznamenala Syl.

„Do rokle?" řekl Kaladin. „Tady žádný roklebloud nebude, je to moc blízko táborů."

„Ne. Já myslím vydat se do tohohle světa, než jsem tě našla. To bylo nebezpečné."

„Kde jsi byla předtím?"

„Jinde. Byla tam spousta sprenů. Moc se na to nepamatuju... byly tam ve vzduchu světla. Živý světla."

„Jako spreni života."

„No, ano i ne. Jít sem znamenalo riskovat smrt. Bez tebe a bez toho, že jsem dostala mysl z tohohle světa, bych nemohla myslet. Byla bych jenom obyčejný větrný spren."

„Ty ale nejsi větrný spren," odpověděl Kaladin a klekl si k velké kaluži vody. „Ty jsi spren cti."

„Ano," odpověděla.

Kaladin sevřel sfer v dlani a v rokli se rozhostila tma. Nahoře na planinách byl den, ale ta štěrbina vysoko na obloze odtud byla příliš vzdálená, nedosažitelná.

Hromady nánosů, které sem naplavily bouře, najednou vrhaly stíny, až se zdálo, jako by ožívaly. Hromady kostí začaly víc připomínat ruce a nohy nakupených těl. Kaladinovi se začaly vracet vzpomínky. S křikem vybíhá s mostaři proti řadám paršendských lučištníků. Přátelé umírají uprostřed holých planin, ušlapáni ve vlastní krvi.

Burácení kopyt na kameni. Nesourodý zpěv v cizích jazycích. Křik mužů bez rozdílu barvy očí. Svět, který pomíjí mostaře. Jsou pro něj odpad. Oběti, které hází do roklí a nechává odplavovat očistnými povodněmi.

Tohle je jejich pravý domov, tyto trhliny v zemi, toto místo v hlubinách nejhlubších. Jak si jeho oči pomalu zvykaly na tmu, vzpomínky na smrt postupně slábly, i když se jich nikdy úplně nezbaví. Zůstanou mu navždy jako šrámy na duši vedle bezpočtu těch, co má na těle. A na čele.

Kaluž před nimi zářila fialovou barvou. Všiml si toho už dřív, ale ve světle jeho sferu to bylo špatně vidět. Teď ve tmě byla teprve záře skutečně patrná.

Syl přistála u kaluže a dívala se na ni, jako se dívá žena z břehu na moře. Kaladin se zamračil a naklonil se k ní blíž. Připadala mu... jiná. Má jiné rysy v obličeji?

„Jsou lidi jako ty," řekla šeptem. „Já je neznám, ale vím, že se jiní spreni snaží, každý po svém, získat to, o co jsme přišli."

Podívala se na něj a už zase měla svou obvyklou podobu. Ta změna byla tak prchavá, že si Kaladin nebyl jistý, jestli se mu to jenom nezdálo.

„Já jsem jediný spren cti, který přišel," pokračovala. „Já..." Jako by pátrala v paměti. „Zakázali mi to. Ale stejně jsem přišla. Abych tě našla."

„Ty jsi o mně věděla?"

„Ne. Ale věděla jsem, že tě najdu." Usmála se. „Hledala jsem tě a pomáhali mi bráškové."

„Větrný spreni."

„Bez toho pouta jsem v podstatě jedna z nich," řekla. „Jenže oni nedokážou dělat to, co my. A to, co my děláme, je důležitý. Tak důležitý, že jsem všechno opustila, i Bouřepána, a přišla jsem sem. Ty jsi ho viděl. Tenkrát v té bouři."

Přeběhl mu mráz po celém těle. Skutečně viděl v bouři postavu. Tvář na obloze. Ať už to bylo cokoliv – spren, Herald nebo bůh – nezmírnilo to bouři, za které visel Kaladin uvázaný u kasárenského domku.

„Potřebují nás, Kaladine," řekla tiše. Mávla na něho. Natáhl ruku k maličkému fialovému oceánu, který tlumeně zářil roklí. Vstoupila na ni a on vstal a zvedl ji.

Přešla mu po prstech. Cítil její váhu, sice nepatrnou, ale bylo to zvláštní. Otáčel rukou, dokud se neusadila na jednom prstu a s rukama založenýma za zády se mu nepodívala do očí, když si zvedl ruku k obličeji.

„Ty," řekla, „ty se budeš muset stát tím, co hledá Dalinar Kholin. Nenech ho hledat marně."

„Oni mě o to připraví, Syl," namítl šeptem. „Oni už si najdou způsob, jak mi tě vezmou."

„To je blbost. A ty to dobře víš."

„Já *vím*, že je to blbost, ale *cítím*, že není. Oni mě zlomili, Syl. Já nejsem ten, za koho mě pokládáš. Já nejsem rytíř Paprsku."

„Já jsem viděla něco jinýho," namítla. „Na bojišti, tenkrát po Sadeasově zradě. Když byli vojáci v pasti a zůstali bez pomoci. Tenkrát jsem viděla hrdinu."

Podíval se jí do očí. Měla zornice, i když je stejně jako zbytek jejího těla tvořila vlastně jen světelná hra modré a bílé. Usmála se. Zdálo se, že mu neochvějně věří.

Aspoň někdo.

„Pokusím se o to," řekl šeptem. Byl to slib.

„Kaladine?" Skála. Jeho roháčský přízvuk byl nezaměnitelný. Vyslovoval jeho jméno jako „Kaladýn", s přízvukem na poslední slabice.

Syl mu slétla z prstu, proměnila se ve světelnou stuhu a proletěla kolem Skály. Uctivě ji po roháčsku pozdravil – dotkl se rukou ramene, potom druhého ramene a čela. Zasmála se. Hranice mezi vážností a dětinskou hravostí se u ní občas ztrácela. O větrných sprenech mluví jako o bratříčcích, ale přece jen s nimi má něco společného.

„Hej," kývl Kaladin na Skálu a hrábl do kaluže. Vytáhl ametystový brom a zvedl ho. Míval ho v kapse plavook, který zemřel nahoře na planinách. „Majlant pro mostaře."

„My jsme ale pořád ještě mostaři," řekl Skála. Vzal si od Kaladina sfer. „A je to pro nás pořád majlant. Pche! To koření, co nám dávají, to je *tuma'alki*! Slíbil jsem, že nebudu chlapům vařit žádný blevajz, ale ono je to těžký, když jsou na to vojáci zvyklí, protože pořádný jídlo nedostanou." Prohlížel si sfer. „Za tohohle krasavce koupíme něco pořádnýho, co ty na to?"

„Jasně," odpověděl Kaladin. Syl si sedla Skálovi na rameno v podobě dívky.

Skála si jí všiml a snažil se ji znovu zdravit.

„Nezlob ho, Syl!" řekl Kaladin.

„Když to je sranda!"

„Já vám musím projevovat úctu za to, že nám pomáháte, *mafah'liki*," řekl jí Skála. „Udělám pro vás cokoli, co budete žádat. A teď, když jsme svobodný, tak vám třeba postavím svatyni."

„Svatyni?" vytřeštila oči. „Jůůů."

„Syl!" okřikl ji Kaladin. „Nech toho. Skálo, našel jsem dobrý místo pro výcvik. Je to o pár cestiček dál. Udělal jsem si značky na stěnách."

„Jo, já jsem to viděl," odpověděl Skála. „Teft je tam odved. Je to zvláštní, ale z toho místa jde strach. Nevkročila tam lidská noha. A ti noví rekruti..."

„Už začínají být docela vstřícný, co?" odhadoval Kaladin.

„Jo. Jak jsi věděl, že k tomu dojde?"

„Byli u toho," odpověděl Kaladin, „když jsme v Sadeasově táboře dostali rokle jako hlavní práci v podstatě za trest. Viděli, co jsme dokázali, a slyšeli o tom, jak jsme tam cvičili. Proto jsem je sem vzal. Tím je symbolicky bereme mezi sebe."

Teftovi se stále nedařilo bývalé mostaře motivovat k výcviku. Rozčilovali ho, a tak na ně neustále křičel. Chtěli ale přece raději zůstat s Kaladinem, než svobodně odejít, tak proč nechtějí cvičit?

Potřebovali gesto, kterým budou přijati mezi ostatní. Jiné než jen slovní ubezpečení.

„No jo," řekl Skála. „Poslal mě za tebou Sigzil. Prej jestli už jsi připravený testovat ty svoje nový schopnosti."

Kaladin se zhluboka nadechl, podíval se na Syl a přikývl. „Jo. Ať přijde. Můžeme to zkusit tady."

„Pche! Tak konečně. Dojdu pro něj."

10
RUDÝ KOBEREC, KTERÝ KDYSI BÝVAL BÍLÝ

PŘED ŠESTI LETY

Svět skončil a byla to Šalánina vina.

„Musíš dělat, že se nic nestalo," šeptal jí otec. Otřel jí prstem cosi mokrého z tváře. Prst měl pak červený. „Já tě ochráním."

Opravdu se celá místnost třese? Ne, to se třese Šalán. Chvěje se. Připadala si tak malá. Kdysi jí jedenáct let připadalo jako mnoho. Jenže je přece ještě dítě. Malé dítě.

Zachvěla se a zvedla hlavu k otci. Nedokázala mrknout. Oči měla strnulé dokořán.

Otec jí začal cosi šeptat a v očích měl slzy. „Už náruč vánku vábí tě k spánku v hluboké rokli v temnotě…"

Známá ukolébavka, kterou jí vždycky zpíval. V pokoji za nimi ležela na podlaze tmavá mrtvá těla. Na rudém koberci, který kdysi býval bílý.

„Jen kámen a dým jsou lůžkem tvým, tak spi už, moje maličká."

Otec ji vzal do náruče. Cítila, jak ji mrazí po celém těle. Ne. Takhle to nemá být, tenhle cit není správný. Netvora nemůže mít ráda. Netvora, který zabíjí. Vraždí. *Ne*.

Nemohla se ani pohnout.

„Už bouře se blíží a víčka tíží ti spánek ve vichru náruči…"

Otec s ní překročil tělo ženy v bílém. Kolem bylo jen trochu krve. Víc krvácel muž. Matka ležela tváří k zemi, takže jí Šalán neviděla do očí. Do těch děsivých očí.

Skoro měla pocit, že ta ukolébavka ukončí celý ten hrozný sen. Že se z něho probudila. Že je noc a tatínek jí přišel zazpívat, aby zase usnula.

„Krystaly září nad tvou tichou tváří, tak spi už, moje maličká."

Prošli kolem otcova sejfu na zdi. Tlumeně svítil. Uvnitř je nestvůra.

„Má píseň dozní temnotou pozdní, až usneš, moje maličká."

Se Šalán v náruči vyšel z pokoje a zavřel dveře za mrtvolami, které tam ležely na zemi.

Jenže, pochopitelně, jsme se soustředili na Sadease. Jeho zrada byla ještě příliš čerstvá a já ji měla každý den před očima, když jsem procházela kolem prázdných kasáren a truchlících vdov. Věděli jsme, že Sadeas nezůstane jenom u těchto zmařených životů, že jeho pýcha sahá mnohem dál. Že brzy přijde něco dalšího.

Z deníku Navani Kholinové, jesesach 1174

Šalán se probudila téměř suchá na hrbolaté skále, která čněla z oceánu. U nohou jí šplouchaly vlny, ale byla tak otupělá, že je skoro necítila. Zasténala a zvedla tvář z mokrého granitu. Po jedné straně měla docela blízko břeh se šplouchajícími hučícími vlnami, a na druhou stranu se rozprostíralo nekonečné modré moře.

Byla jí zima a hlava jí třeštila, jako by s ní opakovaně tloukla do zdi. Ale žila. Tak nějak. Zvedla ruku a sáhla si na přilepenou vrstvu uschlé soli na čele. Potom se rozkašlala. Na tvářích měla přilepené prameny vlasů a šaty měla samou skvrnu od vody a chaluh.

Jak…?

Potom si toho všimla. Toho obrovského hnědého krunýře ve vodě, skoro neviditelného, který se pomalu sunul k obzoru. Santid.

Namáhavě se postavila. Opírala se o skalní výčnělek a malátně sledovala santida, dokud jí nezmizel z dohledu.

Vedle ní cosi zabzučelo. Na hladině zčeřeného moře se objevil Vzorek, průsvitný, jako by on sám byl malou vlnou.

„Co…“ rozkašlala se a sedla si na kámen. „Co ostatní?“

„Ostatní?"

„Ostatní lidi. Posádka lodi. Zachránili se?"

„Nejisté," odpověděl bzučivým hlasem. „Loď... pryč. Šplouch. Nic vidět."

„Zachránil mě ten santid." Jak mohl vědět, co má dělat? To jsou tak inteligentní? Nebo s ním nějak komunikovala, aniž by si toho byla vědoma? A propásla příležitost...

Málem se dala do smíchu, když si uvědomila, kam se ubírají její myšlenky. Málem se utopila, Jasna je mrtvá, posádku nejspíš vyvraždili nebo se nad ní zavřelo noře! A ona, místo aby nad tím vším truchlila, se pustí do takových teoretických úvah?

To jsi celá ty, ozvalo se z hloubi jejího svědomí. *Vždycky se něčím rozptýlíš. Odmítáš myslet na věci, které tě trápí.*

Jenže právě díky tomu přežila.

Schoulila se na kameni, aby se trochu zahřála, a dívala se přes oceán. Musí se podívat pravdě do očí. Jasna je mrtvá.

Jasna je mrtvá.

Bylo jí do pláče. Tak bystrá a inteligentní žena, tak úžasná badatelka je... pryč. Jasna se snažila všechny zachránit, chtěla ochránit celý svět. A oni ji za to zabili. Všechno to bylo tak nenadálé, že se Šalán nedokázala vzpamatovat. Jenom seděla, třásla se zimou a dívala se nepřítomně na oceán. Mysl měla stejně otupělou jako nohy.

Střechu. Potřebovala by střechu nad hlavou. Potlačila myšlenky na Jasnu a její práci a na námořníky. Je přece uvězněná na kousku země, která je snad zcela neobydlená a která navíc ještě v noci zamrzá. Zatímco seděla, pomalu přišel odliv a vzdálenost, která ji dělila od pevniny, byla ještě menší, než se zdálo předtím. To bylo štěstí, protože byla velmi špatný plavec.

Přinutila se vstát, i když zvednout nohy a ruce jí připadalo stejně těžké jako manipulovat se spadanými kmeny stromů. Zaťala zuby a vklouzla do vody. Cítila štiplavý chlad. Ještě tedy není otupělá úplně.

„Šalán?" ozval se Vzorek tázavě.

„Nemůžu tady přece sedět věčně," odpověděla. Přidržovala se skály a spustila se celá do vody. Zjistila, že zatím všude stačí, a tak si troufla pustit se dál směrem ke břehu.

V boji se studenými vlnami snad spolykala polovinu vody, co tu v zátoce byla, dokud se nedostala na takovou mělčinu, aby mohla normálně jít. Z vlasů i ze šatů jí crčela voda, kašlala a vrávorala z vody na písčitý břeh. Tam upadla na kolena. Břeh byl porostlý desítkami druhů chaluh. Splétaly se a kroutily se jí pod nohama, slizovité a kluzké. Do všech stran se před ní rozbíhali baheníci a větší krabi, někteří cvakali a vydávali všelijaké zvuky, jako by ji chtěli zastrašit.

Uvědomila si, že ve svém vyčerpání ani nepomyslela na to, že se mohla ve vodě cestou ke břehu setkat s většími dravci, o kterých četla. Žily tu desítky různých druhů velkých korýšů, kteří by si rozhodně pochutnali na

lidské noze. Najednou se v písku začali hemžit spreni strachu – nachoví a slizovití.

Bylo to hloupé. Proč se bojí až teď? Když už je na břehu? Spreni za chvilku zmizeli.

Ohlédla se ke skále v moři, na které předtím seděla. Santid ji asi nemohl zavézt dál, protože už tam bylo příliš mělko. Pro Bouřepána. Má takové štěstí, že zůstala naživu!

Přestože se bála čím dál víc, klekla si a prstem vyryla do písku glyf modlitby. Neměla možnost ji spálit. Musí se spolehnout, že Všemohoucí ji za daných podmínek přijme i takto. Sklonila hlavu a po deset úderů srdce zůstala zbožně klečet.

Potom vstala – protože naděje umírá poslední – a začala hledat další lidi z lodě. Břeh byl plný pláží a zátok. Přestala hledat přístřeší a místo toho procházela pobřeží sem a tam. Břeh byl pokrytý hrubším pískem, než čekala. Rozhodně byl úplně jiný než v idylických pohádkách, které čítala. Hrubý písek se jí zarýval do chodidel. A kolem ní se vlnil a pohyboval, jak se Vzorek snažil s ní udržet krok a přitom neklidně bzučel.

Míjela větve stromů a mezi nimi i kusy klád, které mohly být součástí lodě. Ale žádné lidi neviděla, ani nenašla žádné stopy. Jak se schylovalo k večeru, zastavila se a sedla si na zvětralý kámen. Až do této chvíle nezaregistrovala, že má chodidla celá červená a pořezaná od kamenů. Vlasy měla rozcuchané. V tajné kapse jí zůstalo pár sferů, ale žádný z nich nebyl nabitý. Takže dokud nenajde civilizaci, nebudou jí k ničemu.

Dřevo na oheň, pomyslela si. Nasbírá dřevo a zapálí oheň. Třeba ho uvidí další, kteří se zachránili.

Nebo ho uvidí piráti, banditi nebo ti vrazi z lodě, pokud přežili.

Zamračila se. Co bude dělat?

Zapálím si jen malý ohýnek, aby mi nebyla zima, rozhodla se. *Něčím ho zakreju a potom budu sledovat, jestli ve tmě neuvidím jiné ohně. A když uvidím, budu se snažit zjistit, co to je, ale nepůjdu k tomu moc blízko.*

Byl to hezký plán, až na to, že strávila celý život ve šlechtickém sídle plném služebnictva, které jí oheň vždycky zapálilo. Nikdy si sama nezapálila krb, natožpak oheň v přírodě.

U všech bouří, bude mít velké štěstí, když tu neumře hlady a zimou. Co by dělala, kdyby přišla velebouře? A kdy má vůbec další přijít? Zítra v noci? Nebo další noc?

„Pojď!“ vybídl ji Vzorek.

Vibroval na písku. Když promluvil, zrnka písku se chvěla a poletovala kolem něho. *Tohle je mi povědomý…* pomyslela si. *Písek na podnosu. Kabsal…*

„Pojď!“ opakoval Vzorek důrazněji.

„Co?“ zeptala se a vstala. „Našel jsi někoho?“

„Ano!“

Okamžitě zpozorněla. Už se na nic neptala a šla za Vzorkem. Dychtivě se hnal po pobřeží. Rozeznal by nebezpečné lidi od přátel? Byla však tak prochladlá a vyčerpaná, že na to ani nedbala.

Šlápla na něco ve vodě. Bylo to porostlé chaluhami. Zamračila se.

Bedna. Nebyl to člověk, byla to jen velká dřevěná bedna. Šalán se zastavil dech v hrdle, upadla na kolena a horečně začala uvolňovat spony a otevírat víko.

Uvnitř našla jako zářivý poklad Jasniny knihy a poznámky, pečlivě srovnané a zabalené na cestu do nepropustných obalů.

Jasna nepřežila, ale její práce ano.

Šalán klečela u improvizovaného ohniště. Byla to hromádka kamenů a klacků, které nasbírala na tom malém prostranství, kde rostly stromy. Byla už skoro noc.

A s ní přicházel šokující chlad, stejně nesmlouvavý jako v nejtužší zimě u nich doma. Tady v Ledozemi to bylo běžné. Oblečení, které jí ještě nestačilo ani po těch několika hodinách chůze úplně uschnout, ji studilo po těle jako led.

Neuměla rozdělat oheň, ale snad si dokáže nějak poradit. Bojovala s vyčerpáním – pro všechny bouře na světě, už si opravdu sahá až na dno – a vytáhla zářící sfer, jeden z těch, které našla v Jasnině truhle.

„Dobře," řekla si šeptem. „Tak to uděláme takhle." Stínomar…

„Mmmm…" řekl Vzorek. Učila se rozumět jeho bzučení. Tohle vypadalo neklidně. „Nebezpečné."

„Proč?"

„Co je tady pevnina, je tam moře."

Bezmyšlenkovitě přikyvovala. *Moment. Mysli.*

Bylo to čím dál obtížnější, ale přinutila se znovu se soustředit na Vzorkova slova. Když pluli po moři a ona navštívila Stínomar, ocitla se tam na granitové pevné zemi. Ale v Kharbrantu spadla do oceánu sferů.

„A co s tím?" zeptala se.

„Musíš pomalu a opatrně."

Zhluboka se nadechla ledového vzduchu a potom přikývla. Zkusila to tak, jak to udělala posledně. Pomalu, opatrně. Bylo to jako… jako když ráno otevře oči.

Pohltilo ji vědomí jiného světa. Stromy, které stály všude okolo, se rozplynuly jako bublina a proměnily se v korálky, které dopadly do korálkového moře a smísily se s ním. Šalán cítila, jak padá.

Zalapala po dechu a zavřela oči. Místo ale vzápětí zmizelo a během okamžiku byla zpátky mezi stromy.

Vzorek nervózně bzučel.

Šalán nasadila odhodlaný výraz a zkusila to znovu. Tentokrát se snažila vklouznout na toto místo s tou zvláštní oblohou a nesluncem pomaleji. Na

okamžik balancovala mezi oběma světy a Stínomar překrýval její reálný svět jako stín, jako paobraz v lidském oku. Udržet se mezi nimi bylo těžké.

Použij Záři, řekl Vzorek.

Šalán váhavě nasála Bouřnou záři. Sfery v oceánu pod ní se převalovaly a míhaly jako hejno ryb, vyskakovaly jí naproti a lpěly na sobě navzájem. Šalán stálo při jejím vyčerpání mnoho sil udržet se mezi oběma světy. Cítila se omámená, dívala se pod sebe.

Ale držela se. Nějak.

Vedle ní stál Vzorek a měl tu zvláštní podobu s hlavou z neuvěřitelných čar a tuhým oblečením, ruce za zády a jako kdyby se vznášel ve vzduchu. Tady byl vysoký a impozantní. Nepřítomně zaregistrovala, že vrhá stín nesprávným směrem, ke vzdálenému studenému slunci místo od něj.

„Dobře," řekl a bzučel hlubším tónem. „Dobře." Dal hlavu na stranu, a i když neměl oči, otáčel se, jako by se rozhlížel. „Pocházím odtud, ale tak málo si toho pamatuju..."

Šalán měla pocit, že má omezený čas. Klekla si, natáhla ruku dolů a dotkla se klacků, které navršila do ohniště. Cítila je, ale podívala se do té zvláštní říše a cítila zároveň jeden ze skleněných korálků, které se vlnily dole pod ní jako moře.

Jak se ho dotkla, zaregistrovala cosi, co se mihlo vzduchem kolem ní. Přikrčila se, zvedla hlavu a spatřila velké tvory podobné ptákům. Kroužily jí kolem hlavy ve Stínomaru. Byly tmavě šedí a jako kdyby bez tvaru, mlhaví.

„Co to..."

„Spreni," odpověděl Vzorek. „Přitahuješ je. Tvoje... únava?"

„Spreni vyčerpání?" podivila se, šokována jejich velikostí.

„Ano."

Zachvěla se a potom se podívala na sfer, který měla pod rukou. Ocitla se nebezpečně blízko pádu do Stínomaru. Už sotva viděla siluety fyzického světa kolem sebe. Všude jenom ty korálky. Měla pocit, že se každým okamžikem svalí do toho jejich moře.

„Prosím," oslovila sfer, „potřebuju, aby ses proměnil v oheň."

Vzorek zabzučel a promluvil jiným hlasem – tlumočil odpověď sferu. „Jsem klacek," řekl. Znělo to spokojeně.

„Mohl bys být plamen," odpověděla Šalán.

„Jsem klacek."

Nebylo to zrovna výřečné. Ovšem s tím musela předem počítat.

„A proč nechceš být radši ohněm?"

„Jsem klacek."

„Co mám udělat, aby se proměnil?" zeptala se Vzorka.

„Mmmm... Nevím. Musíš ho přesvědčit. Nabídni mu pravdu, ne?" řekl neklidně. „Tohle místo je pro tebe nebezpečné. Pro nás oba. Prosím. Rychle."

Znovu se podívala na klacek.

„Chceš hořet."

„Jsem klacek."

„Víš, jaká by to byla legrace?"

„Jsem klacek."

„A co taková Bouřná záře?" nadhodila. „Měl bys jí dostatek. Všechnu, kterou mám."

Odmlka. A nakonec opět: „Jsem klacek."

„Klacek ale potřebuje Bouřnou záři. Na... všechno možný..." Šalán mrkala, aby rozehnala slzy vyčerpání.

„Jsem..."

„... klacek," dokončila sama. Sevřela sfer a cítila sfer a zároveň i klacek ve fyzickém světě. Snažila se něco vymyslet. Na chvilku dokázala setřást únavu, ale postupně se jí opět vracela. „Proč..."

Bouřná záře jí docházela.

Najednou byla všechna pryč a Šalán vydechla a zmožená, vyčerpaná a zcela zbavená energie spadla do Stínomaru.

Dopadla do moře sferů. Ta hrozná temnota, miliony pohybujících se korálků, které jako by ji chtěly pohltit.

Vzchopila se a pozvedla se ze Stínomaru.

Sfery se zvětšily a změnily se ve stromy, klacky a kameny a znovu kolem ní vytvořily fyzický svět, takový, jak ho znala. Zhroutila se na zem mezi stromy a srdce jí divoce tlouklo.

Všechno kolem se vrátilo do své obvyklé podoby. Žádné vzdálené slunce, žádné moře sferů. Jenom štiplavá zima a noční obloha a vítr, který se prohání mezi stromy. Sfer, z něhož vyčerpala Bouřnou záři, jí vypadl z ruky a cinkl o kamennou zem. Opřela se o Jasninu truhlu. Ještě ji bolely ruce, jak ji táhla z moře.

Schoulila se, celá vyděšená. „Víš, jak se rozdělává oheň?" zeptala se Vzorka. Zuby jí cvakaly zimou. Pro Bouřepána! Zimu už ani necítila, ale zuby jí přesto cvakaly a ve světle hvězd bylo vidět, jak jí jde od úst pára.

Uvědomila si, že usíná. Možná by se měla vyspat a ráno se teprve nějak postavit k tomu všemu, co se za poslední den seběhlo.

„Proměněním?" odpověděl. „Nabídni mu proměnění."

„To jsem zkoušela."

„Já vím." Opět bzučel a znělo to sklíčeně.

Šalán se podívala na hromadu klacků a cítila se naprosto zbytečná. Co to říkala Jasna? Že autorita a síla je výsledkem toho, jak se člověk ovládá a jak se staví k okolí? Jenže tohle její slova přímo popírá. Dokázala se vidět jako mocná, dovedla by se chovat jako královna, ale tady v přírodě s tím stejně nic nezmůže.

Dobře, pomyslela si. *Nebudu tu sedět a mrznout. To kdyžtak zmrznu raději při nějaké činnosti, která mi třeba pomůže.*

Přesto se však nepohnula. Pohnout se bylo těžké. Zvlášť odtud, kde byla

schoulená za truhlou a aspoň částečně krytá proti větru. Kdyby tu jen mohla jenom tak ležet až do rána…

Schoulila se do klubíčka.

Ne. To nejde. Rozkašlala se, ale postavila se na nohy. Zavrávorala nad neohněm, potom vyndala z kapsy sfer a šla dál.

Vzorek jí byl neustále v patách. Ty už ovšem měla samou krev. Na skále po ní zůstávaly krvavé stopy. Rány už necítila.

Bezmyšlenkovitě, mechanicky šla a šla.

A šla.

A…

Světlo.

Nebyla schopná rychlého pohybu. Už nemohla. Přesto šla dál, namáhavě se vlekla za tou světlou skvrnou v dálce. Ve skrytu duše se bála, že to je jenom Nomon, druhý měsíc. Že k němu dojde a spadne z útesu.

Až ji samotnou překvapilo, když se najednou ocitla uprostřed hloučku lidí sedících kolem ohně. Mžourala očima a prohlížela si jednu tvář po druhé. Potom – ignorovala zvuky, které vydávali, protože v jejím stavu už je nedokázala vnímat jako slova – došla k ohni a lehla si k němu, stočila se do klubíčka a usnula.

„Jasnosti?"

Cosi broukla a otočila se. Obličej ji pálil. Ne, nohy ji pálily mnohem víc. Obličej se s tím nedal srovnat.

Kdyby mohla ještě chvíli spát, třeba by ji to přešlo. Aspoň chvilku…

„J-jasnosti?" ozval se znovu stejný hlas. „Je vám dobře, jo?"

Měl thajlenský přízvuk. Začaly se jí vybavovat vzpomínky. Loď. Thajleni. Námořníci?

Přinutila se otevřít oči. Ve vzduchu byl cítit kouř. Ohniště ještě doutnalo. Obloha byla tmavě fialová, a jak se na obzoru objevovalo slunce, postupně se rozjasňovala. Usnula na kameni. Bolelo ji celé tělo.

Nepoznala toho člověka, co k ní mluvil. Byl to podsaditý Thajlen s bílými vousy, v pletené čepici a starém obleku a vestě s několika nenápadnými záplatami. Námořník to nebyl. Spíš obchodník.

Šalán tiše zasténala a sedla si. Potom na okamžik strnula a podívala se na svou krytou ruku. Jeden prst jí vyklouzl z rukávu. Rychle ho zasunula zpět. Thajlen k němu stočil pohled, ale nic neřekl.

„Tak jste v pořádku?" zeptal se. Mluvil aletsky. „Chtěli jsme vyrazit, víte. Váš příchod včera byl… nečekaný. Nechtěli jsme vás budit, víte, ale zase jsme si mysleli, že byste se třeba chtěla probudit dřív, než odejdeme."

Projela si volnou rukou skrz vlasy. Byla to rozcuchaná změť rezavých loken s větvičkami a třískami. Dva další muži – jeden vysoký kolohnát a druhý vorinského původu – mezitím balili přikrývky a matrace. V noci by za přikrývku bývala dala život. Vybavovalo se jí, jak se celou noc neklidně převracela.

Otočila se a překvapil ji pohled na obrovskou čalu a vagony s klecemi. V klecích byla hrstka špinavých polonahých mužů. Za okamžik pochopila. Otrokáři.

Potlačila prvotní nával paniky. Obchod s otroky je přece zcela legální záležitost. V podstatě. Jenže taky je v Ledozemi, daleko od jakéhokoliv státu nebo vlády. Kdoví, co je tady legální a co není?

Klid, opakovala si. *Přece by tě zdvořile nevzbudili, kdyby tě chtěli prodat do otroctví.*

Pokus prodat vorinskou ženu vysokého dánu – o čemž svědčilo její oblečení – by byl pro otrokáře velmi riskantní. Většina potenciálních kupců v civilizovaných krajích požadovala ke každému otroku doklady o jeho minulosti, a aby upadla plavooká žena jen tak do otroctví, to bylo něco velmi neobvyklého, snad jen s výjimkou horlivkyň. Člověk vyššího postavení se nestával za trest otrokem, spíše byl popraven. Otroctví byla forma milosti pro nižší společenské vrstvy.

„Jasnosti?" připomněl se otrokář nervózně.

Opět uvažuje jako badatelka a opět utíká z reality. To se bude muset odnaučit.

„Jak se jmenujete?" zeptala se. Původně nechtěla, aby to vyznělo tak stroze, ale šok z toho, co viděla, ji vyvedl z míry.

Muž udělal krok dozadu, když ho takto oslovila. „Já jsem Tvlakv, ponížený obchodník."

„Otrokář," opravila ho, vstala a odhrnula si vlasy z tváře.

„Jak jsem řekl, obchodník."

Jeho dva strážci nakládali věci na vozy a přitom ji celou dobu sledovali. Nemohla si nevšimnout obrovských obušků, které měli za opaskem. Včera večer měla v ruce sfer, neměla?

Jakmile si vzpomněla na včerejší den, uvědomila si znovu palčivou bolest v chodidlech. Musí zatnout zuby a nevšímat si sprenů bolesti, kteří se kolem ní hemžili jako malé šlachovité dlaně. Bude si muset očistit rány, ale nohy měla samou krev a podlitinu, tak asi nebude schopná hned tak chodit. A ty vagony s těmi sedátky…

Ten sfer mi nejspíš ukradli, pomyslela si. Začala hmatat v tajné kapse. Ostatní sfery byly na místě, ale knoflík kapsy byl rozepnutý. Že by ho rozepla sama? Nepodívali se? Při tom pomyšlení se začervenala. Nedokázala se tomu ubránit.

Oba strážci si ji chtivě prohlíželi. Tvlakv jednal pokorně, ale v očích měl také vilný pohled. Ti chlapi mají jen krůček k tomu, aby ji okradli.

Jenže když je nechá odejít, tak tady nejspíš sama zemře. Pro Bouřepána! Co bude dělat? Nejradši by si byla sedla a dala se do pláče. Po tom všem, co se stalo, ještě tohle?

Autorita a síla jsou výsledkem toho, jak se člověk ovládá a jak se staví k okolí.

Jak by se v této situaci zachovala Jasna?

Odpověď byla jednoduchá. Bude se tedy chovat jako Jasna.

„Můžete mi posloužit," řekla. Nějak se jí dařilo mluvit klidně a vyrovnaně, přestože se uvnitř třásla strachy.

„... Jasnosti?" vyděsil se Tvlakv.

„Jak vidíte," pokračovala, „stala jsem se obětí neštěstí. Ztroskotala nám loď. Přišla jsem o všechno služebnictvo. Ale spokojím se s vámi a s vašimi lidmi. Mám tu truhlu. Budu ji potřebovat přinést."

Připadala si jako blázen. Určitě si všimnou, že to na ně jenom hraje. Předstírat moc je něco jiného než ji skutečně mít, bez ohledu na to, jaká slova volí.

„Bude nám samozřejmě ctí vám posloužit," odpověděl Tvlakv. „Jasnosti...?"

„Davarová," odpověděla Šalán a dávala si pozor, aby to vyznělo blahosklonně. Jasna nejednala povýšeně. Přestože ostatní plavooci, včetně Šalánina otce, obvykle jednali domýšlivě a ješitně, Jasna pouze předpokládala, že ostatní udělají, o co je požádá. Udělali.

Povedlo se jí to. Neměla na vybranou.

„Obchodníku Tvlakve," řekla, „potřebuju se dostat na Roztříštěné Planiny. Znáte cestu?"

„Na Roztříštěné Planiny?" opakoval a podíval se na své strážce, z nichž jeden mezitím přišel blíž. „Byli jsme tam před pár měsícema, ale teď potřebujeme chytit loď do Thajlenahu. Tam už jsme obchod udělali, teď potřebujeme na sever."

„To je nemilé, že se budete muset vrátit," řekla Šalán a přešla k vagonům. Každý krok byl utrpení. „Musíte mě tam odvézt." Rozhlédla se kolem sebe a s povděkem zaregistrovala, že od vagonů všechno sleduje Vzorek. Došla k vagonu, u kterého stál, a podala ruku druhému strážci, který stál poblíž.

Podíval se na ni a poškrábal se na hlavě. Potom se podíval na vagon a nastoupil do něj a odtud jí podal ruku, aby jí pomohl dovnitř.

Tvlakv k nim mezitím došel. „To nás ale přijde moc draho, muset se vracet bez zboží! Mám jenom tyhle otroky, co jsem koupil u Malých Krypt. To je málo na to, abychom se mohli vrátit zpátky."

„Draho?" opakovala po něm, posadila se a snažila se vypadat pobaveně. „Ujišťuji vás, obchodníku Tvlakve, že vaše náklady jsou pro mě svou hodnotou zcela zanedbatelné. Bohatě vám je vyrovnám. Tak ale už pojďme vyrazit. Čekají mě tam."

„Ale Jasnosti," ozval se znovu Tvlakv. „Já vidím, že vás potkaly zlé časy, jistě. Ale my bychom vás odvezli na Malé Krypty. To je mnohem blíž. Tam si odpočinete a pošlete na Roztříštěné Planiny vzkaz."

„Já jsem říkala, že chci na Malé Krypty?"

„Ale..." Odmlčel se, když si ho přeměřila pohledem.

Nasadila přívětivější výraz. „Já vím, co dělám, nicméně děkuji za vaši radu. Tak ale už pojeďme."

Tvlakv si vyměnil se strážci rozpačitý pohled a potom si stáhl z hlavy pletenou čepici a mačkal ji v rukou. Nedaleko se objevila dvojice paršů s mramorovou tváří. Šalán málem nadskočila, když prošli kolem ní se sušenými skořápkami skalních pupenů, které evidentně sbírali na oheň. Tvlakv si jich nevšímal.

Paršové. Pustonoši. Mrazilo ji po celém těle, ale teď je musí pustit z hlavy. Ohlédla se k otrokáři, protože předpokládala, že ji neposlechl. Překvapilo ji, že přikyvuje. A potom se prostě... vydali pro truhlu, jak přikázala. Zapřáhli čaly, otrokář vydal povely a bez dalšího slova se přichystali na cestu.

Třeba mě poslouchají zatím jen proto, říkala si, *že jsou zvědaví, co mám v té truhle. Aby to mohli ukrást*. Když však truhlu přinesli, naložili ji do vagonu, vagon zavřeli a pokračovali směrem na severovýchod.

K Roztříštěným Planinám.

Bohužel jsme se příliš soustředili na Sadeasovo intrikaření a nevěnovali jsme pozornost tomu, jak se mění chování nepřátel. Vždyť to byli vrazi mého manžela a představovali skutečné nebezpečí. Ráda bych věděla, který vítr přinesl tu jejich nenadálou, nevysvětlitelnou proměnu.

Z deníku Navani Kholinové, jesesach 1174

Kaladin přitiskl kámen na stěnu rokle a kámen tam držel. „Dobře," řekl a udělal krok zpátky.

Skála vyskočil a chytil se za kámen, visel na něm a klátil nohama ve vzduchu. Roklí burácel jeho smích. „Hele, drží!"

Sigzil všechno zapisoval do notesu. „Dobře. Nepouštěj se, Skálo."

„Jak dlouho?" zeptal se Skála.

„Dokud nespadneš."

„Dokud ne..." Skála se zamračil, ale stále se držel oběma rukama kamene. „Tak to se mi právě přestalo líbit."

„Neskuhrej," prohodil Kaladin, založil ruce a opřel se o kámen vedle něj. Dno rokle kolem nich, plné šlahounů, odpadu a kvetoucích rostlin, osvětlovaly sfery.

„Nepoletíš daleko."

„Kdybych spad, to ani tak problém není," stěžoval si Skála, „ale spíš ruce. Protože jsem velkej, že jo."

„No vidíš, tak máš velký ruce, aby tě udržely."

„Jenže ono to takhle nefunguje," zabručel Skála. „Navíc se není pořádně čeho chytit. A –"

Kámen povolil a Skála spadl dolů. Kaladin ho chytil za ruku a pomohl mu nabrat rovnováhu.

„Dvacet vteřin," ohlásil Sigzil. „To není moc."

„Já jsem tě varoval," namítl Kaladin a zvedl spadlý kámen. „Když budu mít víc Záře, tak to vydrží dýl."

„Zatím nám stačí jen základní představa," odpověděl Sigzil. Zalovil v kapse a vytáhl zářící diamantový čip, sfer nejmenší hodnoty. „Vytáhni z tohohle všechnu Záři, dej ji do toho kamene, a pak tam zas pověsíme Skálu a budeme sledovat, jak dlouho to vydrží tentokrát."

Skála zabručel, „ale co moje ruce..."

„Hele, gančo," ozval se Lopen z druhé strany rokle, „máš dvě, tak buď rád a nekecej." Lopen hlídal, aby sem nezabloudil žádný z rekrutů a neviděl, co Kaladin dělá. Nepředpokládali, že by se to stalo, cvičili souběžně v několika roklích, ale Kaladin měl raději jistotu.

Nakonec se to stejně všichni dovědí, pomyslel si a vzal čip od Sigzila. *Neslíbil jsi to náhodou Syl?*

„No jo, jenže to potom není taková sranda," poznamenal Sigzil. „Že se nebudeš bránit tomu, aby se z tebe stal jeden z Paprsků?"

Kaladin ostrým nádechem nasál Záři z čipu a nabil jí kámen. Dělal to čím dál lépe, už dokázal dostat Záři do ruky a potom ji jako jakousi luminiscentní barvu nanést na spodek kamene. Záře se do kamene vsákla, a když potom kámen přitiskl ke skalní stěně, zůstal k ní přilepený.

Kolem kamene stoupaly proužky světelné páry. „Ani nemusíme Skálu nutit, aby se na to věšel," řekl Kaladin. „Stačí přece změřit, jak dlouho na tom bude ten kámen držet sám od sebe, ne?"

„Jenže to pak už nebude taková sranda," poznamenal znovu Sigzil. „Ale jo, tak dobře." A pokračoval v zapisování. Ostatním mostařům by bývalo připadalo trapné, že muž píše. Psaní se pokládalo za tradičně ženskou činnost, pro muže ponižující až pohoršující – i když Sigzil psal pouze glyfy.

Dnes však měl Kaladin s sebou naštěstí jen Sigzila, Skálu a Lopena a ti všichni byli cizinci s jinými zvyklostmi. Herdazové byli technicky vzato vorinského vyznání, měli však svou zvláštní verzi vorinismu a Lopenovi patrně představa píšícího muže nevadila.

„Tak," řekl Skála ve chvilce volna, „Bouří požehnaný vůdce, prý umíš ještě něco dalšího, tak ukaž!"

„Lítat!" ozval se Lopen z uličky.

„Lítat neumím," odpověděl Kaladin suše.

„Chodit po zdech!"

„To jsem zkoušel," řekl Kaladin. „Málem jsem si rozbil hlavu z toho držkopádu."

„Ale gančo," poznamenal Lopen rozmrzele, „tak my fakt nebudem lítat a chodit po zdech? A čím teda budeme oslňovat ženský? Lepit kameny zase není nic tak úžasnýho."

„Náhodou, to úžasný je," namítl Sigzil. „Protože je to proti přírodě."

„A znáš ty nějakou ženskou z Herdazu?" vzdychl Lopen. „O to lítání bychom se fakt měli pokusit. To by bylo nejlepší."

„Ale něco ještě umím," řekl Kaladin. „Lítání to není, ale hodí se to. Jenom nevím, jestli se mi to povede jen tak udělat, nikdy jsem to nedělal úmyslně."

„Ten štít," poznamenal Skála. Stál u stěny a díval se na kámen. „Na tom bojišti, jak na nás stříleli ti Paršendi. Všechny šípy dopadaly na tvůj štít. Úplně všechny."

„Jo," přisvědčil Kaladin.

„Tak to zkus," vyzval ho Sigzil. „Potřebujeme luk."

„Hele, spreni," ukazoval Skála prstem. „Oni tlačí ten kámen na tu stěnu."

„Co?" podivil se Sigzil, přišel blíž a mžoural na kámen, který Kaladin přilepil ke stěně. „Já je nevidím."

„No jo," odpověděl Skála, „protože se ti neukážou." poklonil se směrem ke sprenům. „Omlouvám se, *mafah'liki*."

Sigzil se zamračil a díval se ještě z větší blízkosti a posvítil si na to sferem. Kaladin došel k nim. Rozeznal malé purpurové spreny, když se podíval zblízka. „Jsou tam, Sigu," řekl.

„Tak proč je teda nevidím?"

„To nějak souvisí s těma mýma schopnostma," odpověděl Kaladin a podíval se na Syl, která seděla po levé straně na sousedním kameni a klátila nohama.

„Ale Skála –"

„Já jsem *alaii'iku*," řekl Skála a dal si ruku na prsa.

„Co to je?" zeptal se Sigzil netrpělivě.

„To znamená, že vidím spreny, který ty nevidíš." Skála položil ruku Sigzilovi na rameno. „To je dobrý, kámo. Já ti nevyčítám, že jsi slepej. To je většina dolňáků. To ten vzduch, víš. Zatemňuje vám mozky."

Sigzil se zamračil, ale zapisoval dál a přitom si bezmyšlenkovitě hrál s prsty. Že by počítal vteřiny? Kámen se konečně uvolnil, a jak dopadl na zem, zvedl se kolem něj oblak Záře. „Minuta a kus," hlásil Sigzil. „Napočítal jsem osmdesát sedm vteřin." Podíval se na ostatní.

„My jsme jako měli počítat?" zeptal se Kaladin a podíval se na Skálu. Ten pokrčil rameny.

Sigzil vzdychl.

„Devadesát jedna," volal Lopen. „Rádo se stalo."

Sigzil si sedl na kámen a nevšímal si toho, že z mechu vedle něho vyčnívá několik kostí. Zapsal nové měření. Potom zaklel.

„Pche!" zašklebil se Skála. „Ty vypadáš, jako kdybys měl k snídani pukavce. Co se stalo?"

„Já nevím, co se stalo, Skálo," odpověděl Sigzil. „Vždycky mě učili, že si mám klást otázky a hledat na ně přesný odpovědi. Jenže kde tady vezmu přesnost? Na to bych potřeboval hodiny, ale ty jsou drahý. A i kdybychom je měli, tak stejně neumíme měřit Bouřnou záři!"

„Umíme," namítl Kaladin. „Můžeme použít čipy. Než se zasadí do skla, tak se přesně zváží."

„A mají všechny stejnou kapacitu?" zeptal se Sigzil. „Třeba víme, že nebroušený kameny neudrží tolik Záře jako broušený. Takže potom kameny s lepším brusem udrží víc? Kromě toho Záře ve sferech časem sama ubývá. Před kolika dny byly nabitý a kolik Záře od té doby ztratily? A ztrácejí ji všechny stejně rychle? Takže zase nevíme skoro nic. Tudíž nejspíš mrháme vaším časem, pane."

„To není mrhání," namítl Lopen, který se k nim mezitím připojil. Zívl a sedl si na kámen vedle Sigzila. Odstrčil ho přitom o kousek dál. „Přece potřebujeme všechny ty nový věci vyzkoušet, ne?"

„Jako co třeba?" zeptal se Kaladin.

„No, třeba, gančo," zamyslel se Lopen, „dokážeš přilepit na tu stěnu mě?"

„Já... nevím," odpověděl Kaladin.

„Ale bylo by dobrý to vědět, ne?" Lopen vstal. „Tak to zkusíme?"

Kaladin se podíval na Sigzila. Ten pokrčil rameny.

Kaladin nasál více Bouřné záře. Cítil divoký vír v celém těle, který jako by mu tepal až do kůže, jako by se chtěl dostat ven. Převedl Záři do ruky a tu položil na stěnu a pokryl ji světelnou mlhou.

Zhluboka se nadechl, zvedl Lopena – byl překvapivě lehký, když Kaladinovi kolovalo v žilách tolik Záře. Přitiskl Lopena na stěnu.

Když váhavě poodstoupil, Lopen zůstal na stěně a držel na ní za uniformu, která se mu prověšovala pod pažemi.

Zazubil se: „Hele, funguje to, gančo!"

„To by se mohlo hodit," poznamenal Skála a probíral se zvláštně po roháčsku zastřiženou bradkou. „No jasně, *tohle* my potřebujeme zkoušet. Jsi voják, Kaladine, můžeš tohle použít v boji, ne?"

Kaladin pomalu přikyvoval a v hlavě se mu honily desítky možností. Co kdyby nepřátele nahnal na pruh Záře, kterým pokryje zem? A mohl by zastavit jedoucí vůz? Připevnit kopí k nepřítelovu štítu a ten štít mu za to kopí vytrhnout z ruky?

„Jakej je to pocit, Lopene?" zeptal se Skála. „Bolí to?"

„Né," zavrtěl se Lopen. „Jen se bojím, že se na mě ta uniforma rozpárá, nebo že ulítají knoflíky. Jo! Jedna otázka pro vás! Víte, proč chodí jednorukej Herdaz nerad po trávníku?"

Kaladin se zamračil. „No... to nevím."

„No, protože nemůže *před pažit*." Dal se do smíchu.

Sigzil cosi broukl, ale Skála se smál. Syl dala hlavu na stranu a zamířila ke Kaladinovi. „To byl vtip?" zeptala se tiše.

„Jo," odpověděl Kaladin. „Takovýmu se říká kameňák."

„Ale to neříkej!" ohradil se Lopen a stále se ještě smál. „Tenhle je nejlepší, kterej znám – a to mi věř, že jsem na vtipy o jednorukých Herdazech expert. Moje máma vždycky říkala, ‚Lopene, musíš se naučit smát se tomu dřív, než

se začnou smát ostatní. Vezmeš jim vítr z plachet, a kdo se směje naposled, ten se směje nejlíp.' A to je moudrá ženská. Jednou jsem jí přinesl čalí hlavu."

Kaladin zamžoural očima. „Cože jsi jí přivezl?"

„Čalí hlavu," opakoval Lopen. „To je děsná pochoutka."

„Ty jsi stejně svéráz, Lopene," poznamenal Kaladin.

„Počkej," zastavil ho Skála, „to je opravdu pochoutka. Hlava je z čaly nejlepší."

„No jo, vám dvěma budu věřit," odpověděl Kaladin. „Možná." Zvedl ruce a chytil za ruku Lopena, protože viděl, že Záře, která ho drží na stěně, začíná slábnout. Skála ho chytil v pase a pomohli mu dolů.

„Tak jo," řekl Kaladin a instinktivně kontroloval oblohu, i když úzkou štěrbinou mezi stěnami rokle nebylo moc vidět. „Budeme experimentovat."

Kaladin v sobě rozpoutal bouři a potom vyrazil roklí. Přitom vyplašil skupinu závojnatek. Okamžitě se stáhly, jako když se zavře dlaň. Na skalních stěnách se chvěly šlahouny a plazily se nahoru.

Kaladin šplouchal stojatou vodou. Přeskakoval hromady odpadu a nechával za sebou světelnou stopu. Byl plný Záře. Vibrovala mu celým tělem, čím víc, tím snadnější pro něho bylo ji využít. Jako by z něho chtěla proudit ven. Nabil jí kopí.

Před ním čekali Lopen, Skála a Sigzil s cvičnými kopími. I když Lopen nebyl zrovna nejvhodnějším adaptér. Mít jen jednu ruku bylo velkým hendikepem. Vyrovnával to však Skála. Ten odmítal bojovat s Paršendy a zabíjet, ale dnes slíbil, že bude v zájmu „experimentu" šermovat.

Bojoval velmi dobře. I Sigzil byl schopný šermíř. Kdyby se tehdy byli všichni tři spojili proti Kaladinovi, stálo by ho velké úsilí je porazit.

Jenže časy se mění.

Kaladin hodil kopí stranou po Skálovi a ten překvapivě svou zbraní úder zablokoval. Bouřná záře Kaladinovo kopí přilepila ke Skálovu. Vznikl tak kříž. Skála zaklel a snažil se vyprostit svoje kopí a zaútočit, ale Kaladinovo zkřížené kopí ho srazilo k zemi.

Lopenův útok Kaladin snadno odrazil jednou rukou a konec jeho kopí naplnil Září. Zbraň zasáhla hromadu odpadků a zůstala trčet mezi dřevem a kostmi.

Zaútočil Sigzil. Kaladin uskočil a zbraň minula jeho hrudník. Kaladin přenesl do zbraně Záři ze své ruky a poslal ji proti Lopenovu kopí, které Lopen mezitím vytáhl z hromady odpadu pokryté mechem a kostmi. Obě kopí se k sobě přilepila.

Kaladin proklouzl mezi Skálou a Sigzilem. Všichni tři soupeři propadli panice a snažili se horečně odtrhnout zbraně od sebe. Kaladin se usmíval a utíkal na druhý konec rokle. Našel si kopí a potom se otočil a poskakoval z jedné nohy na druhou. Bouřná záře ho provokovala k pohybu. Když jí měl v sobě tolik, téměř nedokázal klidně stát.

Tak dělejte, pomyslel si. Ostatní konečně odtrhli zbraně, když z nich Záře vyprchala. Znovu zaujali postoj a chystali se zaútočit.

Kaladin se vrhl dopředu. V tlumeném světle světélkující páry Bouřné záře vrhal po rokli pohyblivé stíny. Proletěl kalužemi. Studená voda ho chladila do bosých chodidel. Zul si boty, aby dobře cítil kámen pod nohama.

Tentokrát opřeli zbývající tři mostaři kopí tupým koncem o zem, jako by se chystali útočit. Kaladin se usmál a potom vzal svoje kopí – měl stejné jako oni, cvičné bez ostré hlavice – a naplnil je Září. Přitiskl je na Skálovo, aby přitom prudkým pohybem Skálovi jeho kopí vyrazil z rukou. Skála však měl jiné plány. Uhnul s kopím zpátky silou, která Kaladina vyvedla z míry, až málem svoje kopí pustil.

Lopen se Sigzilem proti němu rychle vyrazili z obou stran. *Hezký*, pomyslel si pyšně. Tyhle věci je sám naučil, když jim vysvětloval týmovou práci na bojišti. Když se přiblížili, Kaladin svoje kopí pustil a vystrčil nataženou nohu. Tou přenesl Bouřnou záři a nakreslil s ní na zemi zářící oblouk. Sigzil na něj šlápl a zavrávoral, protože mu noha zůstala přilepená k zemi. Než upadl, pokusil se ohnat kopím, ale nedokázal už do rány dát sílu.

Kaladin se vrhl celou vahou proti Lopenovi a vychýlil jeho ránu z dráhy. Strčil Lopena ke stěně a přilepil ho ke kameni, který mezitím stačil Září nabít.

„Ale né, už zase?“ posteskl si Lopen.

Sigzil upadl obličejem do vody. Kaladin ani neměl čas se tomu zasmát, protože si v poslední chvíli všiml Skály, jak se nad jeho hlavou rozmáchl kusem dřeva.

Nebyl to kus, byla to celá kláda. Jak ji dokázal zvednout? Kaladin uskočil, skulil se stranou a odřel si ruku, ale kláda ho nezasáhla. Dopadla s hlasitým úderem na dno rokle.

Kaladin zabručel a od úst mu vyšel pramen Záře a stoupal před ním do vzduchu. Skočil na Skálovu kládu ve chvíli, kdy se ji Skála pokusil znovu zvednout.

Jedním skokem ji přirazil zpátky na zem. Potom skočil po Skálovi a v duchu se divil, co si vlastně myslí, že se pouští do pěstního zápasu s člověkem, který váží dvakrát tolik co on. Srazil Skálu k zemi a sám s ním upadl. Váleli se v mechu a Skála se snažil Kaladinovi držet ruce. Bylo zřejmé, že má výcvik v zápase.

Kaladin poslal Bouřnou záři do země. Zjistil, že na něho samotného nemá vliv. A tak, jak se váleli po zemi, najednou zůstala Skálovi přilepená k zemi jedna ruka a po chvíli bok.

Skála bojoval dál a snažil se Kaladina sevřít. Téměř se mu to podařilo, ale Kaladin se odstrčil nohama a zalehl mu druhou ruku, aby se dotkla země a zůstala na ní také přilepená.

Kaladin se zvedl a těžce oddechoval. Rozkašlal se a vypustil téměř všechnu zbývající Záři. Opřel se o stěnu a otíral si z čela pot.

„Pche!“ vykřikl Skála, stále přilepený k zemi s roztaženýma rukama. „Ale skoro jsem tě dostal. Jenže ty seš kluzkej jako úhoř!“

„U všech bouří, Skálo,“ odpověděl Kaladin, „tebe bych teda v bitvě za soupeře nechtěl. Vždyť je tě na kuchaře škoda!“

„To jako že ti to ode mě nechutná?“ rozesmál se Skála. „Tak to budu muset zkusit něco říznějšího. Nebo mastnějšího. To by se k tobě hodilo. Protože když se tě člověk pokusí chytit, tak mu vyklouzneš jako naolejovanej. Pche!“

Kaladin k němu došel a dřepl si vedle něho. „Ty jsi rozenej válečník, Skálo. Já jsem to poznal na Teftovi, a ty si říkej, co chceš, na tobě to vidím taky.“

„Jenže já jsem se narodil ve špatným pořadí na válečníka,“ trval Skála na svém. „To je věc pro *tuanalikina*, čtvrtýho v pořadí nebo potom dál. Třetí syn do bitvy nemůže.“

„Ale hodit mi kládu na hlavu ti to nebránilo, co?“

„To nebyla kláda, to byl jenom klacík,“ namítl. „Na takovou tvrdou palici.“

Kaladin se usmál a natáhl k němu ruce. Dotkl se Záře, kterou kámen pod Skálou předtím nabil. Ještě se vlastně nikdy nepokusil Záři zase přečerpat zpátky. Jde to? Zavřel oči a nadechl se… ano.

Znovu se v něm rozpoutala bouře. Když otevřel oči, Skála byl volný. Nepodařilo se mu nasát zpátky všechnu Záři, jenom část. Zbytek se vypařil do vzduchu.

Vzal Skálu za ruku a pomohl mu na nohy. Skála vstal a oprášil se.

„To bylo ponižující,“ poznamenal Sigzil, když Kaladin došel k němu a také ho vysvobodil. „Člověk si připadá jak dítě. Takhle by nás nedostal ani král.“

„Mám výhodu, je to nespravedlivý, já vím,“ připustil Kaladin a pomohl Sigzilovi vstát. „Roky vojenskýho výcviku a větší váhu než ty. Jo, a taky možnost přenášet prsty Bouřnou záři.“ Poplácal Sigzila po rameni. „Ale vedl sis dobře. To byla jenom zkouška, sám jsi to tak chtěl.“

Užitečná zkouška, pomyslel si.

„Jasně,“ ozval se za nimi Lopen. „Jen pokračujte a nechte Herdaze trčet na stěně. Je odtud úžasnej výhled. Jo, a to je bláto, že jo, co mi to teče po tváři? To bude mít Lopen novou vizáž, když si to nemůže otřít, protože – já jsem vám to neřek? – má ruku přikurtovanou k šutru.“

Kaladin se usmál a došel k němu. „Ty jsi byl první, kdo si řek o to, abych ho přilepil ke stěně, Lopene.“

„Moje druhá ruka,“ pokračoval Lopen, „ta, kterou mi dávno a dávno uřízli a kterou sežrala nějaká obludná potvora, ta na tebe právě teď ukazuje. Možná by tě zajímalo, že máš možnost připravit se na to, že dostaneš vynadáno.“ Řekl to se stejnou lehkostí, s jakou se stavěl ke všemu. S tou svou bláznivou dychtivostí, s níž se dokonce připojil dobrovolně k mostní jednotce.

Kaladin mu pomohl dolů.

„Ale funguje to dobře,“ poznamenal Skála.

„Jo,“ přisvědčil Kaladin. I když měl ve skrytu duše pocit, že by se vypo-

řádal se všemi třemi lépe jenom kopím a rychlostí, kterou mu Záře dává. Nedokázal si zatím uvědomit, jestli to bylo proto, že své nové schopnosti ještě nemá vyzkoušené, ale nemohl se zbavit pocitu, že když se nutí je využívat, dostává se nechtěně do zvláštních situací.

Jde o zvyk, pomyslel si. *Musím se naučit tyhle schopnosti zvládat se stejnou samozřejmostí jako kopí.*

To ovšem znamenalo trénovat. Hodně trénovat. K tréninku ale bohužel potřeboval soupeře, který by se mu vyrovnal nebo ho ještě předčil v síle a všech schopnostech. Když si uvědomil, co teď umí, tak najít takového soupeře bude potíž.

Ostatní mezitím začali lovit ve svých zavazadlech vaky s vodou a Kaladin si všiml postavy, která stála ve stínu o kus dál v rokli. Lekl se a vstal. Byl to Teft. Vyšel na světlo.

„Já myslel, že hlídáš," zavrčel na Lopena.

„Nemám čas, musím viset na stěně," odpověděl Lopen a zvedl vak s vodou. „Vždyť jsi s sebou měl na hlídání tu smečku zelenáčů, ne?"

„Ty má teď v parádě Drehy," odpověděl Teft a vybíral si cestu mezi sutí. Došel až ke Kaladinovi. „Nevím, jestli ti to už tady kluci řekli, Kaladine, ale jak jsme sem tu sebranku přivedli, tak jim to nějak rozvázalo jazyky."

Kaladin přikyvoval.

„Odkud to tak umíš s lidma?" zeptal se Teft.

„To jich nejdřív musíš pár rozpárat a podívat se dovnitř," odpověděl Kaladin a prohlížel si ruku, kterou si odřel, když bojoval se Skálou. Šrámy byly pryč. Bouřná záře všechno zacelila.

Teft zavrčel a ohlédl se na Skálu a ostatní. Začali se dělit o jídlo. „Měl bys dát nové rekruty na starost Skálovi."

„On ale bojovat nebude."

„Vždyť teď bojoval s tebou," namítl Teft. „Tak třeba s nima bude taky. Lidi ho mají radši než mě. A já to přežiju."

„Ty to děláš dobře, Tefte, a neříkej, že ne. Teď máme dost lidí i peněz, takže se nemusíme handrkovat o poslední sfer. Ty ty kluky vycvičíš a já vím, že dobře."

Teft vzdychl, ale nic neřekl.

„Viděl jsi, co jsem udělal."

„Jo," odpověděl Teft. „Budeme muset proti tobě vyrukovat ve dvaceti lidech, jestli ti máme dělat skutečnýho soupeře."

„Buď tak, anebo mi najděte stejnýho, jako jsem já," odpověděl Kaladin. „Abych s ním mohl bojovat."

„Jo," odpověděl znovu Teft a pokyvoval hlavou, jako by o tom ještě nikdy předtím neuvažoval.

„Bývalo deset řádů rytířů, že jo?" zeptal se Kaladin. „Víš o nich něco?" Teft byl první, kdo pochopil, co se s Kaladinem děje. Věděl to ještě dřív než Kaladin sám.

„Moc ne," odpověděl s grimasou. „Vím, že mezi sebou ty řády moc nevycházely, i když se o tom oficiálně třeba říká něco jinýho. Budeme se muset porozhlídnout po někom, kdo o tom ví víc než já. Já... já... jsem se držel zpátky. A lidi, který by nám o tom něco, řekli, už tu nejsou."

Pokud Teft někdy míval zasmušilé nálady, teď se jenom prohloubily. Sklopil oči. O své minulosti nikdy moc nemluvil, ale Kaladin stále více nabýval dojmu, že lidé, na které Teft narážel, jsou mrtví jeho přičiněním.

„Co by sis myslel, kdyby ses dověděl, že někdo chce obnovit Paprsek?" zeptal se Kaladin tiše.

Teft se na něho přísně podíval. „Ty..."

„Ne já," odpověděl Kaladin opatrně. Dalinar Kholin ho nechal poslouchat jeho poradu, a přestože Kaladin Teftovi důvěřuje, předpokládala se v tomto případě mlčenlivost.

Dalinar je plavook, našeptávala mu část jeho já. *Sám by se dvakrát nerozmýšlel, kdyby měl prozradit tajemství, které s ním sdílíš.*

„Já ne," opakoval. „Ale co kdyby se tak rozhodl třeba král? Že potřebuje takovou skupinu lidí a že ji nazve rytíři Paprsku?"

„Tak by byl idiot," odpověděl Teft. „Rytíři Paprsku byli jiní, než se říká. Nebyli to zrádci. Prostě nebyli. Jenže lidi jsou prostě posedlí představou, že nás zradili, a to jen tak nezměníš. Pokud nejsi silovaz, abys jim zavřel hubu." Teft si přeměřil Kaladina pohledem od hlavy až k patě. „Uděláš to ty, mladej?"

„Nenáviděli by mě za to, co?" poznamenal Kaladin. Všiml si Syl, jak se prochází vzduchem a bedlivě si ho prohlíží. „Za to, co starý Paprsek udělal." Zvedl ruku, aby zastavil Teftův protest. „Co si lidi myslí, že udělal."

„Jo," přisvědčil Teft.

Syl založila ruce a stále se na Kaladina dívala. *Dal jsi slib*, bylo v tom pohledu.

„Tak na to budeme muset jít nějak opatrně," řekl Kaladin. „Seber si rekruty. Už toho dnes měli dost."

Teft přikývl a odběhl. Kaladin vzal kopí a sfer, který k němu připevnil, a kývl na ostatní. Sbalili si věci a vydali se na cestu zpátky.

„Tak ty to uděláš," řekla Syl a usadila se mu na rameně.

„Nejdřív ale musím trénovat," odpověděl. *A s touhle myšlenkou se trochu sžít.*

„To bude dobrý, Kaladine."

„Nebude. Bude to těžký. Lidi mě budou nesnášet, a i kdyby ne, tak si ode mě budou držet odstup. Izolujou mě. Ale vzal jsem to za svůj úděl, no. Nějak se s tím poperu."

I ve Čtvrté mostní Moraš v Kaladinovi neviděl mýtického spasitele Heralda, kterého v něm viděli ostatní. Moraš a možná Skála.

I tak však na něj nereagovali s obavami a odstupem, kterých se kdysi bál. Možná si ho idealizovali, ale neoddělovali ho od ostatních. A to bylo dobře.

Dostali se k žebříku dřív než Teft s rekruty, ale nebyl důvod čekat. Kaladin vylezl z teplé dusné rokle západně od vojenských táborů. Připadalo mu najednou nezvyklé moci vyjít z rokle s kopím a penězi v ruce. Vojáci, kteří

střežili vstup do rokle, ho nijak nekontrolovali, jenom ho pozdravili a stáli zpříma. Byl to velmi energický a důstojný pozdrav, jaký se dává generálovi.

„Vypadá to, že jsou na tebe hrdí," poznamenala Syl. „Oni tě ani neznají, ale i tak jsou hrdí."

„Jsou to temnooci," řekl Kaladin a zasalutoval na vojáky. „Nejspíš bojovali na Věži, když je Sadeas zradil."

„Bouří požehnaný," jeden z nich volal. „Slyšel jste už tu novinu?"

Zatraceně, kdo jim zase vyslepičil tu přezdívku? pomyslel si Kaladin. Mezitím ho dohnal Skála s ostatními.

„Neslyšel," volal Kaladin zpátky na vojáka. „Jakou?"

„Na Roztříštěný Planiny přijel hrdina, " odpověděl voják. „Bude mít schůzku s Jasnopánem Kholinem. Asi ho přišel podpořit! To je dobrý znamení. Třeba to pomůže, aby tohle všechno už skončilo."

„Co je zase tohle?" volal na něj Skála. „Kdo?"

Voják vyslovil jméno.

Kaladin zůstal stát jako přimražený. Málem mu vypadlo kopí z tuhých prstů. A potom se najednou rozběhl. Nevšímal si Skálova volání, nečekal, až ho dostihnou ostatní. Řítil se přes tábor směrem k Dalinarovu sídlu, které stálo uprostřed.

Nechtěl věřit svým očím, když viděl nad hloučkem vojáků, k nimž zřejmě patřila ještě větší skupina venku před táborem, třepetající se praporek. Proběhl mezi nimi. Upoutal na sebe pozornost, volali na něj, ptali se, dávali najevo obavy, co se děje.

Zastavil se až před krátkým schodištěm do Dalinarova domku. Tam stál sám Černý Osten a s ním vysoký muž, jeho návštěvník.

S hranatou tváří a důstojnou vizáží, v dokonale čisté a upravené uniformě. Usmál se a potom Dalinara objal. „Příteli," řekl, „tak dlouho jsme se neviděli."

„Opravdu moc dlouho," odpověděl Dalinar. „Jsem rád, že jste si konečně udělal cestu k nám, po těch letech plánování. Slyšel jsem, že jste získal Střepkord!"

„Ano," odpověděl host, pootočil se a sáhl si na bok. „Od vraha, který si troufl pokusit se mě zabít v bitvě."

Meč se jim zhmotnil před očima. Kaladin se díval na stříbřitou zbraň s gravírováním po celé délce. Meč působil jako pohybující se plamen. Kaladinovi připadal rudý. V paměti se mu začala vybavovat jména: Dallet, Coreb, Reš... Oddíl z jiné doby, z jiného života. Muži, které měl rád.

Zvedl oči a přinutil se podívat na návštěvníka. Na muže, kterého nenáviděl. Víc než kohokoli jiného. Ačkoli ho kdysi uctíval a obdivoval.

Velkopán Amaram. Ten, který ukradl Kaladinův Střepkord, který mu vypálil cejch na čelo, který ho prodal do otroctví.

KONEC
PRVNÍ ČÁSTI

INTERMEZZA

EŠONAI • YM • RYSN

V podvědomí jí tiše tepal rytmus odhodlání, když Ešonai došla doprostřed Roztříštěných Planin.

Na centrální planinu. Narak. Vyhnanství.

Domov.

Strhla si z hlavy helmu Střeplátu a zhluboka se nadechla chladného vzduchu. Střeplát dobře větral, ale při delší námaze se v něm přece jen dýchalo hůř. Ostatní vojáci zůstali za ní. Vzala jich s sebou nějakých patnáct set. Naštěstí se tentokrát dostali do cíle dřív než lidé a získali živokam bez větších bojů. Odnesl ho Devi. Zasloužil si to tím, že byl první, kdo zahlédl z dálky kuklu.

Skoro si přála, aby nebylo tak snadné běžet. Skoro.

Kde je Černý Osten? pomyslela si a ohlížela se k západu. *Proč se nepřišel se mnou znovu utkat?*

Měla pocit, že ho viděla v bitvě asi před týdnem, když je vytlačil z planiny jeho syn. Ešonai ten den nebojovala. Bolela ji zraněná noha a při skákání z jedné planiny na druhou by ji musela příliš namáhat. I ve Střeplátu. Možná by vůbec do těch bitev neměla chodit.

Chtěla tam však být pro případ, že by jejich úderné vojsko bylo obklíčeno a potřebovalo pomoc Střeponoše – byť zraněného. Noha ji stále bolela, ale ve Střeplátu ji měla v pohodlí. Brzy se bude muset vrátit do boje. Možná kdyby se přímo zúčastnila, objevil by se znovu i Černý Osten.

Potřebuje s ním mluvit. Nutně. Cítí, jak je to naléhavé.

Vojáci jí zamávali a vydali se svou cestou. Většina jich tiše zpívala nebo jen broukala píseň na rytmus lítosti. V posledních dnech málokdo zpíval na rytmus vzrušení, dokonce nezpívali ani na rytmus odhodlání. Krok za krokem a bouři za bouří stále více lidí propadalo depresi. Jejích lidí, „naslouchačů", jak si sami říkali. Lidé jim říkali Paršendi.

Procházela směrem k ruinám, které Naraku dominovaly. Po tolika letech tam už skoro nic nezbylo. Ruiny, zříceniny, dalo by se říct. Před velebouřemi neobstálo dílo ani lidí, ani naslouchačů.

Před sebou měla kamennou věžičku, která kdysi zřejmě bývala věží nějakého hradu. Během staletí však na ní bouře nanesly vrstvu bahna. Jemné bahno zaneslo štěrbiny a zaplnilo okna a postupně tuhlo. Teď vypadala celá věž jako obrovský stalagmit, oblý směrem k obloze a po stranách s nánosy kamene, který vypadal, jako by se tam přichytil roztavený a potom ztuhl.

Věžička musela být bytelná, když vydržela tak dlouho. Ostatní pozůstatky staré civilizace takové štěstí neměly. Míjela hrboly a výmoly, zbytky starých domů, které postupně splynuly s Roztříštěnými Planinami. Čas od času se utrhl kus skály a zůstala po něm díra a ostré nerovné okraje. Někdy zase ale věžičky přetrvávaly celá staletí a rostly, místo aby se zmenšovaly. Zvětrávaly a zároveň nabývaly.

Ešonai sama objevila podobné zříceniny. Na jedné z nich dokonce byli, když se poprvé utkali s lidmi. Před pouhými sedmi lety. Zdálo se to jako věčnost. Milovala ten čas... tehdy. Zkoumat ten obrovský svět, který jí připadal nekonečný. A teď...

Teď žije uvězněná na téhle planině. Přitom ji lákala volnost a divočina, vábily ji, aby si sbalila těch pár věcí, co potřebuje, a utekla. Jenže to už bohužel do jejího osudu teď nepatřilo.

Přešla do stínu velké skály, která v jejích představách vždycky byla někdejší městská brána. Z toho mála, které za ta léta probádala, věděla, že Aleti nic nepochopili. Pochodují po nerovném povrchu planin a nevidí nic než kameny a netuší, že šlapou po ostatcích dávno mrtvého města.

Zachvěla se a zanotovala rytmus ztracení. Byl měkký, ale přesto divoký, s ostrými, oddělovanými dobami. Nevydržela u něj dlouho. Vzpomínat na padlé bylo důležité, ale pracovat pro žijící ještě důležitější.

Znovu zanotovala rytmus odhodlání a vstoupila na Narak. Naslouchači si na něm vybudovali ten nejlepší domov, jaký bylo možné za války vybudovat. Skalní převisy se změnily v kasárny, z krunýřů velekorýšů postavili střechy a zdi. Na vyvýšeninách, které kdysi bývaly obydlími, dnes rostly na závětrné straně skalní pupeny. Byl to pro ně zdroj obživy. Roztříštěné Planiny kdysi byly skoro celé obydlené, ale největší město bylo právě tady, uprostřed. Její lidé teď vlastně bydleli na troskách mrtvého města.

Pojmenovali je Narak – vyhnanství, protože na tomto místě byli oddělení od svých bohů.

Jak procházela, naslouchači zvedali ruce na pozdrav. Zůstalo jich tak málo. Lidé byli ve své honbě za pomstou skutečně vytrvalí.

Nekladla jim to však za vinu.

Obrátila se ke Stánku umění. Byla blízko a už několik dní do něj nevstoupila. Uvnitř vojáci malovali a působili u toho směšně.

Prošla mezi nimi, stále ještě ve Střeplátu, helmu pod paží. Dlouhá budova

neměla střechu – proto tu byl dostatek světla na to, aby mohli malovat. Stěny byly zanesené vrstvou ztuhlého bahna. Vojáci se snažili tlustými štětci na stojanu uprostřed vypodobnit seskupení rozkvetlých skalních pupenů. Ešonai je obešla a prohlížela si jejich výtvory. Papír byl vzácný a plátno neexistovalo, a tak malovali na lastury.

Obrazy byly hrozné. Skvrny křiklavých barev, okvětní lístky jinde, než mají být... Zastavila se vedle Varanise, jednoho ze svých poručíků. Držel štětec elegantně mezi prsty v kovové rukavici a tyčil se jako obr nad stativem. Na pažích, ramenou, hrudi a dokonce i na hlavě měl přirostlé tabulky chitinu. Ešonai měla pod Střeplátem stejné.

„Zlepšil ses," řekla mu v rytmu chvály.

Podíval se na ni a tiše zanotoval rytmus skepse.

Dala se do smíchu. Potom mu položila ruku na rameno. „Skutečně to vypadá jako kytky, Varanisi. Myslím to vážně."

„Vypadá to jako bahno na hnědý planině," odpověděl. „Nanejvýš v něm plave pár hnědých listů. Proč je ze všech barev hnědá, když se smíchají? Tři krásný barvy, a když je dám dohromady, tak se z nich stane ta nejošklivější. To přece nemá logiku, generále."

Generál. Občas si v té pozici připadala divně. Asi jako tihle muži, když se snaží malovat obrazy.

Měla válečnou formu, protože potřebovala výstroj do boje, ale jinak upřednostňovala pracovní formu. Byla pružnější a odolnější. Ne že by jí vadilo velet těmhle mužům, vadilo jí spíš dělat každý den totéž – ten stále stejný dril a výběhy na planiny už jí otupovaly mysl. Chtěla vidět něco nového, dostat se na nová místa. Místo toho se ale připojila ke svým lidem do dlouhé pohřební vigilie, protože jeden po druhém postupně umírali.

Ne. Najdeme způsob, jak z toho ven.

Umění je jedna z možností, jak doufala. Podle jejího rozkazu se všichni střídali ve Stánku umění. Každý tu měl svou určenou dobu. Zatím to bylo asi tak úspěšné, jako kdyby se snažili přeskočit rokli, které není vidět na protější stranu. „Žádní spreni?" zeptala se.

„Ani jeden." Řekl to na rytmus lítosti. V poslední době tento rytmus slýchala mnohem častěji, než by chtěla.

„Tak se snaž dál," řekla. „Přece tuhle bitvu neprohrajeme kvůli nedostatečné snaze."

„Jenže, generále," začal Varanis, „co to má *za smysl*? Umění nás před zbraněma lidí nezachrání."

Další vojáci, kteří seděli poblíž, se k nim otočili.

„Umění ne," odpověděla na rytmus míru. „Ale moje sestra je přesvědčená, že má na dosah objev nové formy. Pokud přijdeme na to, jak vytvářet umělce, pomůže jí to lépe rozumět procesu změny. A to ji posune dopředu v další práci. Umožní jí to objevit ještě silnější formy, než je válečná. Umělci nás tady z toho nedostanou, to jistě ne, ale nějaká jiná forma by mohla."

Varanis přikyvoval. Byl to dobrý voják. Všichni však dobří nebyli. Válečná forma sama o sobě nedělala člověka disciplinovanějším. Bohužel však snižovala jeho umělecké schopnosti.

Ešonai se sama snažila malovat. Ale nedokázala u toho správně myslet, nedosáhla té správné abstrakce, aby to, co vytvoří, bylo uměním. Válečná forma byla dobrá a mnohostranná. Neomezovala mysl jako párová forma. Stejně jako v pracovní formě jedinec zůstával sám sebou. Ale každá forma měla své úskalí. Dělník se nedokázal bránit silou, protože měl někde v mysli blok. Proto měla válečnou formu ráda. Nutila ji myslet jinak, když narazila na problém.

Žádná z těchto forem však nebyla příznivá umění. Přinejmenším kvalitnímu umění. Párová forma byla lepší, ale ta zase s sebou nesla mnoho jiných problémů. Bylo při ní obtížné soustředit se na jakoukoli produktivní činnost. Existovaly ještě dvě další formy, ale ta první, prázdná forma, se málokdy využívala. Byl to pozůstatek z minulosti, než objevili něco lepšího.

Potom zbývala už jenom zručná forma, obecně hbitá a pečlivá. Využívala se v péči o potomky a pro práce, které vyžadovaly víc pečlivosti a zručnosti než síly. Na tuto formu zbývalo málo jedinců, ale ti byli v umění dovednější.

Ve starých písních se mluvilo o stovkách forem, nyní jich však znali jenom pět. Vlastně šest, pokud se mezi ně počítala i otrocká forma, která neměla sprena, neměla duši a neměla píseň. Na tuto formu byli zvyklí lidé a jedince s touto formou nazývali paršové. Nebyla to ve své podstatě skutečná forma, byl to spíše stav bez formy.

Ešonai odešla ze Stánku umění, helmu si nesla pod paží. Bolela ji noha. Přešla místo, kde zruční vymodelovali z bahna obrovskou vodní nádrž. Za moldánků se do ní chytala po bouři voda bohatá na živiny. Dělníci sem chodili s kbelíky pro vodu. Jejich forma byla silná, skoro jako válečná, ale měli tenčí prsty a neměli výstroj. Mnozí Ešonai zdravili, i když nad nimi jako generál žádnou moc neměla. Byla však jejich poslední Střeponoš.

Ve vodě si hráli dva muži a jedna žena s párovou formou. Stříkali na sebe vodu. Byli polonazí a cákali po sobě to, co budou ostatní pít.

„Vy tři," okřikla je, „neměli byste něco dělat?"

Otočili k ní buclaté mdlé tváře a usmívali se. „Pojď k nám, je to prima!"

„Ven!" vykřikla Ešonai a ukázala prstem.

Všichni tři protestovali v rytmu podráždění, ale vylezli z vody. Několik dělníků, kteří procházeli kolem, kroutilo hlavou. Jeden začal zpívat Ešonai v rytmu chvály. Dělníci obecně neměli rádi konfrontaci.

Byla to ale výmluva. Stejně jako tihle dva si vybrali párovou formu jako výmluvu pro své přihlouplé aktivity. Když měla Ešonai pracovní formu, cvičila se v konfrontaci pro případ, že by ji potřebovala. Párovou formu také jednou měla a dokázala si, že i v ní může dělat něco smysluplného, bez ohledu na... to rozptylování.

Jistě, ostatní zkušenosti, které si z párové formy odnesla, byly katastrofální.

Promluvila k oné trojici na rytmus napomenutí a její slova vyzněla tak upřímně, že přilákala pár sprenů hněvu. Viděla, jak se objevili, vábeni jejími emocemi, a jak se pohybují neuvěřitelnou rychlostí přes kameny. K nohám jí sjel blesk a kameny zčervenaly.

Trojice v párové formě dostala strach z bohů a rozběhla se ke Stánku umění. Snad tam dojdou a neskončí cestou někde v ústraní a nezačnou se pářit. Při tom pomyšlení se jí zvedl žaludek. Nikdy nechápala lidi, kteří chtějí párovou formu natrvalo. Většina dvojic si tuto formu brala, aby měli děti, a na rok se uchýlila do ústraní. Jakmile se dítě narodilo, změnili formu. Kdo by koneckonců chtěl takhle chodit na veřejnosti?

To dělali jenom lidé. Tím ji tehdy mátli, když bývala mezi nimi, učila se jejich jazyk a obchodovala s nimi. Nejen že neměnili formu, ale byli schopni pářit se kdykoli a sexuální potřeby je neustále rozptylovaly.

To nebyla ochotná vyměnit za to, aby mezi nimi mohla chodit nenápadná, aby mohla přijmout jejich jednobarevnou kůži a chodit po jejich cestách a prohlížet si jejich velká města. Navíc ona a její lidé objednali vraždu aletského krále jako zoufalý tah ve snaze zabránit bohům naslouchačů, aby se vrátili zpět.

Fungovalo to – aletský král nestačil uskutečnit svůj plán. Jenže v důsledku toho je teď lidé postupně vybíjeli.

Dostala se až ke skalnímu útvaru, kterému říkala domov. Byla to jakási malá, polorozpadlá kupole. Připomínalo jí to podobná místa na kraji Roztříštěných Planin, kterým lidé říkali vojenské tábory. Dříve v nich žili její lidé, ale potom je opustili v zájmu bezpečnosti a odešli na Roztříštěné Planiny s roklemi, které lidé nedokázali přeskočit.

Její domov byl samozřejmě nesrovnatelně menší. Když tu začínali bydlet, Venli vytvořila střechu z krunýře velekorýše a postavila příčky, které rozdělily prostor na místnosti. Potom na všechno nanesla vrstvu bahna, které časem ztvrdlo a vytvořilo z improvizované chatrče iluzi skutečného domova.

Ešonai odložila helmu na stůl, ale zbytek výstroje si nechala na sobě. Ve Střeplátu se cítila dobře. Dodával jí pocit síly a jistoty, že existuje něco, na co se může spolehnout. Ve Střeplátu byla také schopná ignorovat bolest. Venlini společníci byli učenci, i když nikdo zatím správnou formu pro učence neznal. Provizorně tedy zatím používali zručnou formu. Ešonai našla sestru u okna v zadní místnosti. Vedle ní seděl Demis, její partner z doby párové formy. Venli měla zručnou formu už tři roky, jakmile se o ní dověděli, i když Ešonai si ji vždycky přestavovala spíše v pracovní formě, se silnějšími pažemi a robustnějším tělem.

To už ovšem patřilo k minulosti. Teď byla Venli drobná a štíhlá, s pokožkou složitě mramorovanou bílo-červenými spletitými vzory. Zručná forma měla dlouhé prameny vlasů, protože je neomezovala krunýřová helma. Venli měla tmavě červené vlasy až po pás, na třech místech svázané. Byla oblečená

v šatech stažených v pase, s náznakem poprsí. Nebyla to párová forma, poprsí tedy měla malé.

Venli a její někdejší partner si rozuměli, i když v době páření potomky nezplodili. Kdyby byli odešli na bitevní pole, byli by se stali válečnou dvojicí. Jenže oni dali přednost badatelské práci a stala se z nich dvojice výzkumná. Věci, kterými se zabývali, však nebyly u naslouchačů běžné. A to byl právě ten problém. Jejich lidé si nemohli dovolit být tím, kým bývali v minulosti, kdy lenošili na planinách a zpívali si navzájem a jenom tu a tam příležitostně bojovali. To bylo nenávratně pryč.

„Tak co?" zeptala se Venli na rytmus zvědavosti.

„Vyhráli jsme," odpověděla Ešonai a opřela se o stěnu se založenýma rukama. „Živokam je náš. Takže zase můžeme jíst."

„To je dobře," poznamenala Venli. „A ten tvůj člověk?"

„Dalinar Kholin. Nepřišel."

„On se s tebou nebude chtít znova utkat. Minule jsi ho málem zabila." Řekla to na rytmus pobavení. Potom vstala, vzala list papíru – vyráběli ho vždycky po sklizni ze sušené dužiny skalních pupenů – a podala ho partnerovi. Podíval se na něj a začal si psát poznámky.

Výroba papíru byla časově náročná a nákladná, ale Venli tvrdila, že se tato investice vyplatí. Kéž by měla pravdu.

Podívala se na Ešonai. Měla dychtivé oči – lesklé a tmavé, jako většina naslouchačů. Venliny oči měly vždycky zvláštní hloubku, která odrážela hloubku jejího vědomí. V určitém světle měly fialový nádech.

„Co bys dělala, Ešonai," zeptala se Venli, „kdybyste s tím Kholinem měli mezi tím snažením zabít se navzájem chvilku času, abyste si mohli popovídat?"

„Požádala bych ho o mír."

„Zavraždili jsme mu bratra," namítla Venli. „Zabili jsme ho tu noc, kdy nás pozval k sobě domů. Takové věci Aleti neodpouštějí. Ani nezapomínají."

Ešonai natáhla ruku v rukavici. Ta noc. Zoufalý plán, který vymysleli společně s pěti dalšími. Podílela se na něm, přestože byla velmi mladá, protože měla zkušenosti s lidmi. Všichni hlasovali pro toto řešení. Všichni stejně.

Zabít toho člověka. Zabít ho, aby se předešlo katastrofě. Protože kdyby žil a uskutečnil to, co jim tu noc řekl, znamenalo by to zkázu pro všechny. Ti ostatní, kteří toto rozhodnutí udělali s ní, už byli mrtví.

„Objevila jsem tajemství bouře," řekla Venli.

„Cože?" Ešonai se napřímila a zpozorněla. „Přece jsi měla pracovat na formě, která by nám pomohla! Pro diplomaty, nebo vědce."

„Ti nás nezachrání," řekla Venli na rytmus pobavení. „Pokud se máme s lidma vypořádat, potřebujeme dávné schopnosti."

„Venli." Ešonai chytila sestru za ruku. „Naše božstva!"

Venli se nebránila. „Lidi mají silovazy."

„Třeba ne. To mohl být Čestkord."